

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**CURRICULUM
PENTRU
EDUCAȚIE TIMPURIE
(proiect)**

Chișinău, 2018

CUPRINS

PRELIMINARII	3
I. Cadrul conceptual	5
II. Administrarea activităților privind Educația Timpurie	9
III. Competențe generale ale Educației Timpurii	12
IV. Unități de învățare	13
V. Sugestii de organizare a programelor de Educație Timpurie	97

PRELIMINARII

Curriculumul pentru Educație Timpurie (CET) este conceput în concordanță cu *Cadrul de referință al Educației timpurii*. *Curriculumul pentru Educația timpurie* reprezintă un produs/document curricular reglator – parte componentă al *Curriculumului pentru Educație timpurie* ca sistem (alături de *Cadrul de referință al Educației timpurii*, *Standarde de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani*, *Ghiduri metodologice* etc.).

Prezentul document își propune să realizeze o reactualizare și o restructurare a abordării curriculare centrate pe copil, având ca bază următoarele argumente:

- funcționarea curriculumului anterior [...] mai mult de un deceniu (2006-2018), prin care se solicită revizuirea periodică a acestui document pentru racordarea lui la rezultatele cercetărilor în domeniu, precum și la documentele normative și documentele de politică educațională;
- promovarea unor noi politici educaționale și curriculare cu referire la dezvoltarea sistemului de învățământ (elaborarea și implementarea standardelor în educația timpurie, reconceptualizarea evaluării/monitorizării dezvoltării copilului în cadrul educației timpurii, conceptualizarea unui sistem al managementului curriculumului etc.);
- schimbările operate în celelalte niveluri de învățământ.

Demersul dezvoltativ a fost bazat pe paradigma curriculară construită în *Cadrul de Referință al Curriculumului Național, 2017* [...] și *Cadrul de Referință al Educației timpurii, 2108* [...]. Totodată, au fost urmărite și tendințele dezvoltării curriculare pe plan internațional și pe cel național [...].

Modificările, inclusiv elementele de noutate, introduse în prezentul *Curriculum pentru Educație Timpurie* vizează următoarele aspecte:

✓ concretizarea funcțiilor Curriculumului educației timpurii din perspectiva integrării documentului în structura sistemului curricular național, care include: repere, criterii, abordări și principii, racordarea lui la Cadrul național de referință a Curriculum-ului;

✓ racordarea Curriculum-ului educației timpurii la Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de La naștere până la vârsta de 7 ani;

✓ utilizarea termenilor specifici educației timpurii și a semnificației acestora în conformitate cu documentele normative, inclusiv Codul educației.

✓ centrare pe competență;

✓ corelarea *Curriculumului pentru Educația timpurie* cu *Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani*;

✓ o nouă abordare a formării premiselor *citit – scrisului*;

✓ o nouă abordare a corelării *domeniului de activități – domeniului de dezvoltare* etc.

✓ introducerea în *structura și conținutul Curriculumului a elementelor de noutate* ca reflectare a tendințelor de dezvoltare în domeniu;

✓ valorizarea competențelor, prezentate prin modul în care copiii știu să gândească, să acționeze, să învețe, să transfere, să aplice cunoașterea și să caute soluții noi și originale la problemele concrete care apar în contexte reale de existență;

✓ modernizarea modelelor de organizare a conținuturilor într-o manieră integrată pentru transformare și derivare a competențelor;

✓ promovarea *valorilor naționale și abordarea multiculturală* în conținuturile activităților, care se va manifesta prin atașament față de pământul natal, prin identificarea deplină cu poporul din care face parte, prin aprecierea și respectarea limbii materne, a valorilor culturale, a tradițiilor și obiceiurilor poporului din care face parte; respectarea diversității etnoculturale;

✓ abordarea centrată pe copil pentru instituirea unei instituții prietenoase copilului;

✓ asigurarea *șanselor de învățare pentru toți copiii și pentru fiecare*, fără nici un fel de discriminare – socială, religioasă, de gen, de statut, rasă, etnie, limbă vorbită, grad/nivel de dezvoltare, mediu sócio-economic din care provine etc.;

✓ asigurarea unei treceri armonioase de la o treaptă de învățământ la alta;

✓ asigurarea parteneriatului *instituție de educație timpurie-familie-comunitate*.

✓ Etc.

CET concretizează finalitățile generale ale educației timpurii, reglementează cadrul de organizare a procesului de dezvoltare și învățare a copiilor de la naștere până la 6/7 ani, în baza reperelor conceptuale ale educației timpurii prezentată în CRET. Structura și conținutul *Curriculumului pentru Educație Timpurie* derivă din CRET și prezintă transpunerea viziunii asupra Copilului, Copilăriei și Educației timpurii în parcursul educațional al copilului de la naștere până la 7 ani, evidențiind aspectele esențiale ale multitudinii interacțiunilor, experiențelor, tranzițiilor și rutinelor planificate și neplanificate/spontane care au loc într-un mediu conceput pentru stimularea dezvoltării holistice a copiilor în scopul atingerii finalităților educaționale.

Funcțiile *Curriculumului pentru Educație Timpurie* sunt:

➤ concretizează la nivel național finalitățile educației timpurii derivate din CRET;

➤ prezintă reperele pentru transpunerea didactică a fundamentelor axiologice și psihopedagogice ale educației timpurii în raport cu SÎDC.

Curriculumul pentru Educația Timpurie este destinat adulților care se ocupă de educația copiilor cu vârsta de până la 7 ani (cadre didactice, părinți, tutori etc.), conectorilor de materiale didactice, suport pentru dezvoltarea copiilor și a materialelor, suport pentru eficientizarea practicilor educaționale ale cadrelor didactice.

I. CADRUL CONCEPTUAL

Curriculumul pentru Educație Timpurie (CET) este parte componentă a Cadrului de Referință al Educației Timpurii (CRET) ce reprezintă un *subsistem al Curriculumului Național*, fiind unul din documentele de politici educaționale, care reflectă concepția pedagogică asupra educației și dezvoltării copilului de la naștere până la intrarea în școală. Acest document normativ, în integritatea sa, ca și concept, finalitate, conținut, proces/acțiune, produs, asigură funcționalitatea și dezvoltarea acestui nivel de educație timpurie, în corelare cu Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani (SÎDC), în cadrul sistemului de învățământ din Republica Moldova.

Conceptul de *Educație timpurie*, în accepția prezentului document, cuprinde atât perioada naștere - 3 ani/ educația antepreșcolară, cât și perioada 3-7 ani/ învățământ preșcolar aprobat în Codul educației.

Educația timpurie în sistemul de învățământ din Republica Moldova se bazează pe **abordarea holistică a dezvoltării copilului și abordarea centrată pe copil** în procesul educațional. De aceea, dezvoltarea fizică, socio-emoțională, cognitivă și a limbajului în copilărie constituie aspecte decisive pentru viitorul adult.

Cadrul de Referință al Educației Timpurii.

Curriculum pentru educație timpurie apreciază importanța lor pentru formarea unei personalități armonioase, promovează abordarea holistică a dezvoltării și egalitatea șanselor în conjugare cu respectul autonomiei copilului, al nevoilor lui personale.

La baza elaborării *Curriculumului pentru Educație Timpurie* s-a ținut cont și de valorificarea principiilor fundamentale procesului educației timpurii:

- *Principiul educației centrate pe copil* - respectarea și valorizarea unicității copilului, a nevoilor, trebuințelor și caracteristicilor acestuia.
- *Principiul respectării drepturilor copilului* - dreptul la educație, dreptul la liberă exprimare etc.).
- *Principiul învățării active* - crearea de experiențe de învățare în care copilul este autorul propriei învățări.
- *Principiul dezvoltării integrate* - printr-o abordare integrată a activităților transversale: corelarea domeniilor de activitate cu domeniile de dezvoltare ale copilului [SÎDC].
- *Principiul interculturalității* - cunoașterea, recunoașterea și respectarea valorilor naționale și ale celorlalte etnii.
- *Principiul respectării diversității și incluziunii educaționale și sociale a fiecărui copil, diferențierii și individualizării* - dezvoltarea unui curriculum care să asigure în egală măsură oportunități de dezvoltare tuturor copiilor, indiferent de sex, gen, etnie, religie, nivel de dezvoltare sau statut socioeconomic.
- *Principiul educației ca interacțiune dintre părinte/educatori și copilul educat* – abordarea psihocentristă și sociocentristă: dependența rezultatelor educației de ambele părți participante în proces, de individualitatea copilului, cât și de personalitatea educatorului/părintelui).
- *Principiul asigurării continuității/tranziției* – crearea unei perspective integratoare asupra perioadei copilăriei ca un întreg continuu, cu caracteristicile pe care le comportă fiecare etapă de învățare și dezvoltare din acest interval (antepreșcolar – preșcolar), atât de necesare învățământului primar (școlar).

- *Principiul parteneriatului socio-educational* - dezvoltarea unui curriculum care necesită implicarea familiei și a instituțiilor destinate serviciilor de educație timpurie privind accesul tuturor copiilor la educație de calitate.

Documentul *Curriculumul pentru Educație Timpurie* operează cu următoarele noțiuni-cheie: educație timpurie, abordarea holistică a copilului, starea de bine a copilului, curriculum centrat pe competențe, corelarea domeniilor de dezvoltare cu domeniile de activitate, bucuria și plăcerea de a învăța prin joc, mediul educațional securizant, stimulat, bogat și divers, pozitiv, parteneriat socio-educational (care se regăsesc în CRET).

Curriculumul pentru Educație Timpurie asigură calitatea și eficiența procesului educației și dezvoltării tuturor copiilor de la naștere până la intrarea în școală, fără a neglija specificul educației, îngrijirii, sănătății și protecției sociale ale copilului în perioada de până la 3 ani și, respectiv, în perioada preșcolară. În acest context, Curriculumul pentru educație timpurie valorifică conceptele multiaspectuale: **interesul superior al copilului, starea de bine a copilului și bucuria de a învăța prin joc** în această perioadă a **copilăriei timpurii**. Prin urmare, Curriculumul pentru educație timpurie constituie un program inițial în sistemul de educație din Republica Moldova, fundamentat pe teoriile psihologice și pedagogice [CRET], care subliniază nevoia *dezvoltării holistice și individuale ale copiilor*. Respectivele referiri ale educației timpurii se regăsesc în diverse documente ale Uniunii Europene [...] care au trasat liniile directoare ale politicilor privind dezvoltarea copilului în perioada timpurie.

Prezentul document se distinge printr-o nouă perspectivă conceptuală - *Curriculumul pentru Educația Timpurie axat pe competențe*. Astfel, componenta-cheie a curriculumului pentru educație timpurie o constituie sistemul de finalități exprimate în termeni de competențe.

„Educația are ca finalitate principală formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică.”

*Codul Educației
al Republicii Moldova,
Art. 11 (1)*

„Educația timpurie are drept scop principal dezvoltarea multilaterală a copilului și pregătirea pentru integrarea în activitatea școlară.”

*Codul Educației
al Republicii Moldova,
Art. 23 (1)*

„Competențele se formează gradual și formarea lor continuă pe tot parcursul vieții în conformitate cu particularitățile dezvoltării graduale ale copilului.”

*Cadrul de Referință al
Educației Timpurii.*

Finalitățile (rezultatele) educației timpurii reprezintă o schimbare și reorientare a gândirii de la un sistem bazat pe personal și orientat la intrări (**input**) pe **un sistem centrat pe copil** și spre **produs de calitate (output)**. Finalitățile se referă la ambele cicluri educație antepreșcolară și învățământ peșcolar, gestionate de către personalul calificat din cadrul instituțiilor de educație timpurie.

Competența copilului vizează un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, achiziționate, formate și dezvoltate prin învățare, a căror mobilizare permite identificarea și rezolvarea diferitor probleme în diverse contexte și situații. [2]

Competențele generale au un grad înalt de generalitate și complexitate, se definesc și se formează pe durata unui ciclu al educației timpurii (antepreșcolară 0-3 ani și preșcolară 3-7 ani).

Competențele generale aferente Educației timpurii corelează cu competențele transversale și contribuie la formarea acestora.

Competențe specifice formate pe domenii de activitate, de regulă, sunt comune pentru ciclurile educației timpurii (antepreșcolară și preșcolară) în cadrul cărora se abordează integrat activitățile. Ele derivă din competențele generale și se proiectează pe baza taxonomiilor. Competențele specifice reprezintă *sisteme integrate de cunoștințe, abilități, valori și atitudini pe care fiecare domeniu de activitate* le creează și le dezvoltă întreaga perioadă a educației timpurii.

Unități de competență reprezintă *ansambluri integrate de achiziții* așteptate de la copii, în procesul de dezvoltare al acestora, în intervalul de la naștere până la intrarea în învățământul primar, ca urmare a participării lor la activitățile educaționale din instituțiile de educație timpurie; comportamente observabile ale copiilor, legate de achizițiile așteptate de la aceștia, se regăsesc în Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani

Domeniile de activitate reprezintă activități de învățare dirijate ce permit organizarea experiențelor de învățare, construite pornind de la nevoile identificate la nivelul grupei de copii, pe domenii de dezvoltare în diferite zone ale cunoașterii, care include: *Sănătate și motricitate, Eu, familia și societatea, Limbaj și comunicare, Științe, Arte* în cadrul Curriculumului de educație timpurie.

Domeniile de dezvoltare urmăresc evoluția copilului în funcție de creștere și de maturizare a sistemului nervos corelat cu procesul de achiziții în plan psihologic [apud 59, p. 106]. Ele sunt *interconținute* (fizică, socio-emoțională, cognitivă și lingvistică) și nu se produc dispersat, ceea ce înseamnă, că dezvoltarea unui domeniu condiționează dezvoltarea copilului într-un alt domeniu, iar experiențele de învățare sunt cu atât mai semnificative pentru progresul copilului, cu cât ele se adresează *simultan tuturor domeniilor dezvoltării*. Copiii învață holistic, astfel încât fiecare domeniu le influențează pe celelalte și nici unul nu operează independent [34, p. 8].

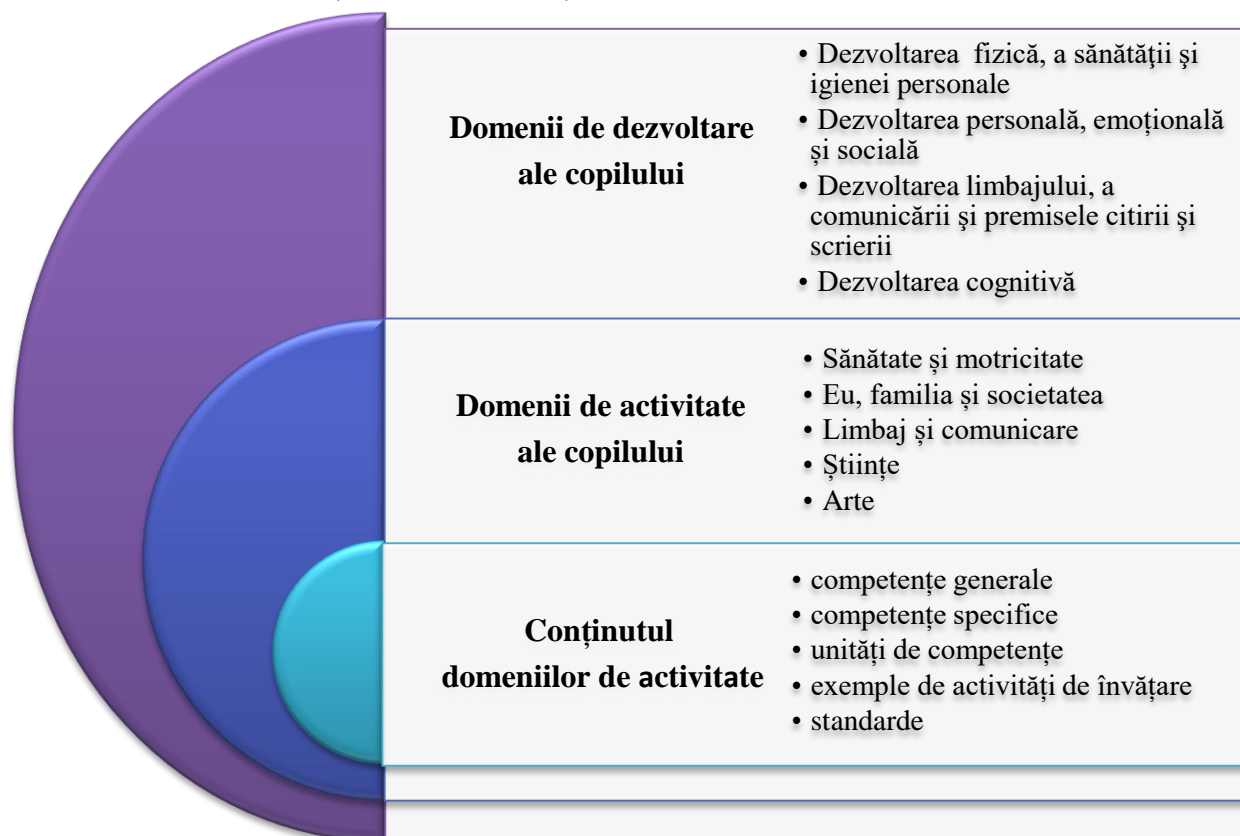

Fig. 1. Elemente integratoare în Curriculum pentru Educația Timpurie

Curriculumul pentru educația timpurie axat pe competențe asigură *abordarea holistică și individuală a copiilor* prin racordarea concomitentă a **domeniilor de dezvoltare**: fizică, socio-emoțională, cognitivă și lingvistică [SÎDC]. Totodată, curriculumul pentru educația timpurie din perspectiva postmodernă, cu sens de proiect pedagogic organizat pe baza *competențelor copilului*, care determină eficiența **domeniilor de activitate**: Sănătate, motricitate și securitate, Eu, familia și societatea, Limbaj și comunicare, Științe, Arte prin alegerea anumitor experiențe de învățare, a strategiei de organizare a învățării, a mijloacelor de evaluare/monitorizare realizate prin *joc*. Acest document stabilește prin sistemul de competențe transversale (a se vedea CRET) competențele generale și specifice domeniilor de activitate corelate și fundamentate pe domeniile de dezvoltare ale copilului, prezentate în *figura 1*.

Menirea acestui curriculum este de a orienta cadrele didactice/ personalul din sistemul educației timpurii în proiectarea, organizarea și realizarea activităților educaționale din perspectiva unei noi viziuni pedagogice asupra copilului și educației.

În instituția de educație timpurie, monitorizarea dezvoltării copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară se realizează atât în cadrul activităților educaționale, cât și în timpul rutinelor, tranzițiilor și altor momente de regim, în conformitate cu Curriculum pentru Educație Timpurie în conexiune cu Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani.

În acest context, structura Curriculumului pentru Educație Timpurie, conform CRET reflectă patru elemente indispensabile procesului educației timpurii (a se vedea *figura 2*):

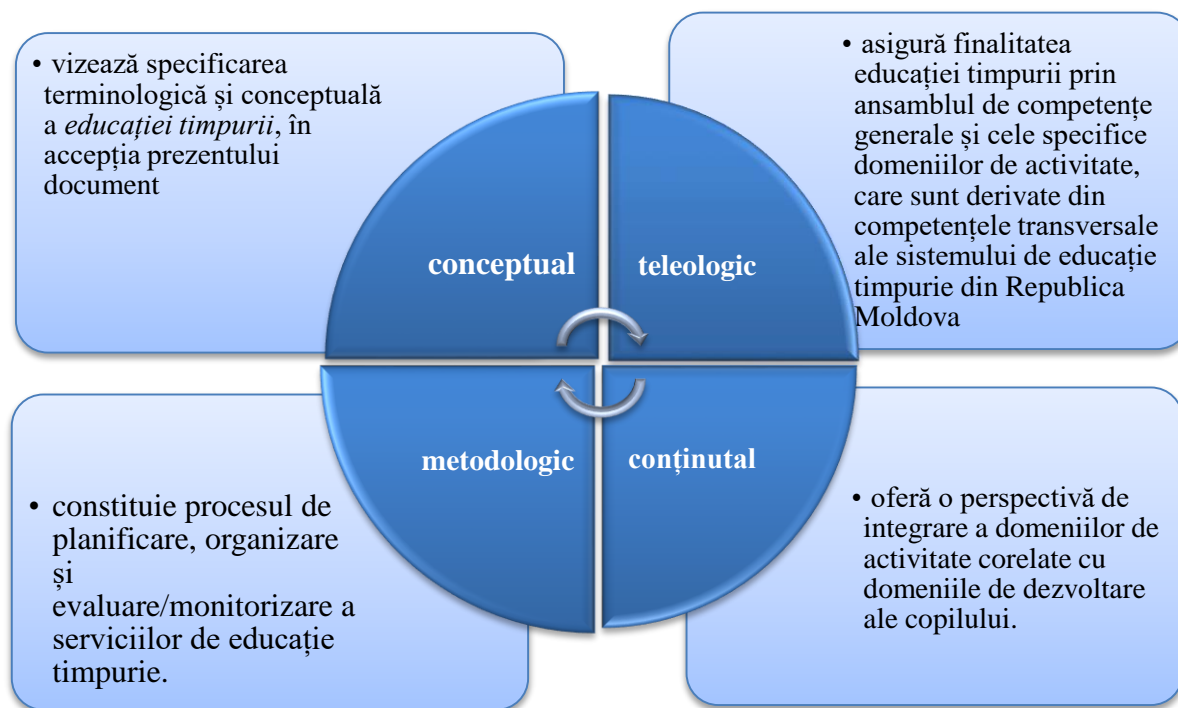

Fig. 2. Structura Curriculumului pentru Educație Timpurie

Drept rezultat, Curriculumul pentru Educație Timpurie oferă repere, încurajează și, concomitent, solicită cadrului didactic:

- realizarea unui proces educațional de calitate și dezvoltarea continuă a calității prin prisma corelării cu Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de naștere până la 7 ani, inclusiv prin reflectarea asupra practicii zilnice;
- asigurarea stării de bine a copilului;
- colaborarea cu părinții copiilor, implicarea părinților, familiei/ îngrijitorilor în activitățile organizate cu copiii și asigurarea continuității educației timpurii acasă în familie.

II. ADMINISTRAREA ACTIVITĂȚILOR PRIVIND EDUCAȚIA TIMPURIE

Administrarea activităților desfășurate în Instituțiile de educație timpurie se va realiza conform Planul cadru de învățământ pentru educația timpurie emis de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. Acest document vizează numărul de ore săptămânale distribuite pe tipuri de activități de învățare desfășurate în Instituțiile preșcolare de învățământ conform celor trei perioade de vârstă, fiind schematizat în următorul tabel:

Tabelul 2.1. Plan cadru de învățământ pentru nivelul 0 „Educație Timpurie”

Vârsta	Tipuri de activități de învățare	Numărul de ore săptămânale	Total
1,5 – 3 ani	Activități integrate și pe domenii de activitate	15 min/ 20 min × 5 zile = 75 min/ 100 min	30 h
	Jocuri și activități pe centre de interes	1,25 h × 5 zile = 6,25 h	
	Activități de dezvoltare personală / Rutinele și tranzițiile	4,5 h × 5 zile = 22,5 h	
3 – 5 ani	Activități pe domenii de activitate	20 min/ 25 min × 5 zile = 100/ 125 min	30 h
	Jocuri și activități pe centre de interes	1,5 h × 5 zile = 7,5 h	
	Activități de dezvoltare personală	4 h × 5 zile = 20 h	
5 -7 ani	Activități pe domenii de activitate	35 min/ 40 min × 5 zile = 175 min/ 200 min	30 h
	Jocuri și activități pe centre de interes	1,75 h × 5 zile = 8,75 h	
	Activități de dezvoltare personală	3,5 h × 5 zile = 18,5 h	

NOTĂ:

- ✓ Categoriile de activități menționate în planul de învățământ sunt desfășurate cu întreaga grupă de copii sau pe grupuri mici, în decursul unei săptămâni.
- ✓ Prezentul plan de învățământ este valabil pentru toate tipurile de servicii de educație și îngrijire oferite copiilor de la vârsta 1,5 ani la 7 ani, inclusiv copiilor cu dizabilități din învățământul special sau special integrat, caz în care se va acorda mai multă atenție așteptării unui răspuns din partea copilului, participării cu bucurie la activități alături de ceilalți etc. și mai puțin numărului de activități pe care acesta le desfășoară. Totodată, menționăm faptul că, în cazul grupelor din învățământul special sau special integrat, în afara acestor tipuri de activități, copiii beneficiază și de terapii specifice, care nu sunt contabilizate în acest plan de învățământ.
- ✓ Caracterul reglator al planului de învățământ se evidențiază și prin prisma faptului că, pornind de la acest plan cadru, fiecare cadru didactic își poate stabili o schemă orară proprie, un program zilnic de activitate. Se recomandă ca în fiecare zi cadru didactic să

alterneze activitățile de dezvoltare personală cu activitățile integrate și activitățile pe centre de interes.

- ✓ Durata *activităților integrate* poate varia, în funcție de particularitățile copiilor și, implicit, de interesul manifestat de grupul de copii/copil pentru acestea, de conținutul activităților, precum și în funcție de maniera de desfășurare. În medie, pentru cele 4 grupe de vârstă, o activitate cu copii durează: grupa creșă – 15/ 20 min, grupa mica – 15/ 20 min, grupa medie – 20/ 25 min, grupa mare – 30/ 35 min; grupa pregătitoare – 35/ 40 min. În funcție de nivelul grupei, de particularitățile individuale ale copiilor, de unitățile de competență și conținuturile propuse spre realizare, cadrul didactic va decide care este timpul efectiv necesar pentru desfășurarea fiecărei activități.

La rândul său activitățile pe domenii de activitate sunt proiectate conform frecvenței săptămânale propus în tabelul 2.2.

Tabelul 2.2. Distribuția orelor pe domenii de activitate

Domenii de activitate	Dimensiuni	Numărul de ore săptămânale preconizate pentru fiecare vârstă		
		1,5 – 3 ani	3 – 5 ani	5 -7 ani
EU, FAMILIA ȘI SOCIETATEA	Eu ca personalitate	1	1	2
	Eu și ceilalți			
LIMBAJ ȘI COMUNICARE	Educație pentru limbaj și comunicare	1	2	2
	Formarea premiselor citit-scrisului			
ȘTIINȚE	Formarea reprezentărilor elementare matematice	1	1	2
	Educația pentru mediu			
SĂNĂTATE ȘI MOTRICITATE	Educația pentru sănătate	1	2	2
	Educația fizică			
ARTE	Educația artistico-plastică	1	1	1
	Educația muzicală			
	TOTAL			

Activitatea personalului didactic de educație și îngrijire este completată zilnic cu 3 ore de activitate de pregătire metodică-științifică, în care se realizează: proiectarea curriculară, proiectarea și pregătirea activității zilnice, studiul individual, confecționarea materialului didactic, consemnarea observațiilor asupra copiilor în *Caietul de observații/ Observator* și a progresului individual al copiilor în *Fișele de monitorizare a progresului preșcolarului*, proiectarea activităților extrașcolare sau a unor activități din cadrul proiectelor educaționale derulate, se amenajează sau se reorganizează ambientul educațional, se organizează expoziții cu produse ale activității copiilor, se concep și se realizează fișe de lucru, pot avea loc activități de consiliere a părinților, participări la cursuri de formare, la activități ale comisiei metodice, la întâlniri metodice, la schimburi de experiență, la activități în parteneriat cu familia sau alți parteneri educaționali etc.

Propunem în continuare un program de activitate orientativ, care include toate componentele zilei, cu mici diferențe de timp de la o grupă la alta:

Tabelul 2.3. Programul zilnic de activitate al grupei cu orar normal sau săptămânal

Orarul activităților	Activitățile zilei		
	Activități de dezvoltare personală	Activități integrate/ pe domenii de	Jocuri și activități pe centre de

		activitate	interes
7 – 8.30	Rutină: <i>Primirea copiilor, discuții cu părinții despre starea generală a copiilor, termometria în grupele de creșă</i>	-	Jocuri și activități pe centre (la alegere)
8.30 – 9.00	Rutină: <i>Gimnastica matinală, deprinderi de igienă individuală și colectivă etc.</i> Rutina: dejunul	-	
9.00 – 11.00	Rutină: <i>Întâlnirea de dimineață (15-20 min.) (mesajul, calendarul, prezența, jocuri de socializare)</i> Rutină și tranziție: <i>Pregătirea de activități (distribuirea materialelor, necesități individuale, pauze dinamice, deprinderi de ordine și disciplină, deprinderi de igienă personală și colectivă, exerciții de grupare și regrupare)</i>	Activități integrate pe domenii de activitate	Activități pe centre de interes (la alegere)
11.00-13.00	Activități recreative (<i>jocuri și plimbări în aer liber</i>) Rutina și tranziție: <i>deprinderi de igienă individuală și colectivă, deprinderi de autoservire, deprinderi de disciplină, ordine etc.</i> Rutina: prânzul		
13.00-15.00	Rutina: somnul de zi		
15.00-15.30	Rutină și tranziție: <i>trezirea copiilor, activități de călire, deprinderi de autoservire, deprinderi de igienă personală, necesități personale</i>		
15.30-16.00	Rutină: gustarea		
16.00-17.30	Activități opționale (<i>dezvoltarea aptitudinilor individuale la alegere: dans, limbi moderne, dezvoltarea vorbirii etc.</i>) Activități recreative și de relaxare: <i>jocuri și plimbări în aer liber</i> Rutină și tranziție: (<i>deprinderi de igienă individuală și colectivă, deprinderi de autoservire, deprinderi de disciplină, ordine</i>)	Activități recuperatorii pe domenii experiențiale	Jocuri și activități pe centre (la alegere)
17.30-18.00	Rutina: cina		Jocuri și activități pe centre (la alegere)
18.00-19.00	Rutină: <i>Plecarea acasă</i>		

După cum se poate observa, reperle orare, precum și ordinea activităților au caracter strict orientativ, fiind vorba despre un model posibil și nu un program impus, fiecare cadru didactic având libertatea de a-și stabili propria schemă orară, în funcție de nevoile copilului și de opțiunea proprie în ceea ce privește ordinea activităților de învățare.

III. COMPETENȚE GENERALE ALE EDUCAȚIEI TIMPURII

Noua paradigmă a învățământului preșcolar se axează pe abordarea holistă în premiza centrării pe cel ce învață. Acest învățământ solicită formarea competențelor copiilor de vârstă timpurie și preșcolară.

În acest context apare necesitatea creării unui curriculum bazat pe competențe, care să reflecte așteptările sociale referitoare la ceea ce *va ști*, ce *va ști să facă* și *cum va ști să relaționeze cu ceilalți* la treaptă educației timpurii. Prin urmare, curriculumul vizat nu este rezultatul acțiunii educaționale pe domeniul cognitiv și psihomotor, ci se raportează și la domeniul socio-emoțional.

Luând în considerare prevederile Codului Educației precum și cele relatate mai sus, distingem următoarele competențe generale ale educației timpurii:

1. Manifestarea autonomiei și respectului față de sine și ceilalți în diferite contexte.
2. Deschiderea spre învățare continuă, manifestând activism, creativitate și responsabilitate.
3. Orientarea în sistemul de valori (*binele – răul*, etc.) în calitate de mic cetățean.
4. Manifestarea premiselor necesare la intrare în școala primară: *comportamentul psihosocial, emoțional, autocontrolul, abilități cognitive, psihomotorii și de comunicare.*

IV. UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

4.1. EU, FAMILIA ȘI SOCIETATEA

EU CA PERSONALITATE

EU ȘI CEILALȚI

Competențe specifice

1. Afirmarea identității personale prin valorificarea sinelui.
2. Reglarea autocontrolului și a expresivității emoționale.

1. Inițierea interacțiunilor cu adulții și cu copiii de vârste apropiate.
2. Învățarea/fixarea comportamentelor prosociale, de acceptare și respectare a diversității.

4.1.1. EU CA PERSONALITATE

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 1,5 – 3 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Competența specifică 1. Afirmarea identității personale prin valorificarea sinelui		
<p>1.1. Recunoașterea numelui și prenumelui propriu și a membrilor familiei.</p> <p>1.2. Recunoașterea sa în fotografie sau oglindă, exprimând apartenența de gen (Sunt fetiță. Sunt băiat).</p> <p>1.3. Recunoașterea propriilor obiecte (al meu).</p> <p>1.4. Sprijinirea în realizarea unor sarcini, devenind conștient că este observat</p> <p>1.5. Testarea limitelor propriilor posibilități în raport cu mediul (ce poate, ce nu poate face).</p> <p>1.6. Demonstrarea propriului „Eu” răspunzând „Nu” la cererile adultului sau insistând „Eu singur”.</p> <p>1.7. Identificarea interesului pentru o carieră (profesia preferată) prin asociere cu hobby-uri, jocuri și activități preferate</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exercițierea reacției adecvate la propriul nume. ☒ Folosirea numelui tuturor membrilor de familie, încât copilul să le poată auzi frecvent. ☒ Identificarea și descrierea unor însușiri ale obiectelor personale, ale jucăriilor. ☒ Ghicitori-descrieri ale părților corpului. ☒ Formularea răspunsurilor la întrebări despre exteriorul, activitățile, dorințele și jucăriile proprii, despre viața în creșă. ☒ Recunoașterea vocii proprii, a rudelor, a membrilor familiei pe banda de magnetofon. ☒ Vizualizarea în oglindă a elementelor corporale și denumirea acestora. ☒ Discuții în perechi sau în grupuri mici despre părțile corpului și rolul acestora. Jocuri de continuare de fraze: „Când mănânc folosesc...”, “Când joc fotbal folosesc...” ☒ Identificarea și denumirea trăsăturilor fizice sub formă de jocuri (culoarea ochilor “Cine are ochii albaștri se ridică în picioare”, lungimea părului, înălțimea, greutatea, forma feței etc.) și valorizarea diferențelor. 	<p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177.</p> <p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 95, 96, 97, 98. <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să aplice reguli de menținere a sănătății și igienei personale. <i>Indicatori:</i> 130, 131, 132, 133.</p> <p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să asculte și să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatori:</i> 373,</p> <p>DC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să identifice</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Prezentarea în fața grupului a unor obiecte personale care exprimă cel mai bine ceea ce îi place fiecăruia să facă. ☒ Jocuri de rol: „De-a vânzătorul”, „De-a doctorul” în grupuri mici. ☒ Etc. 	<p>relația cauză-efect în urma unor interacțiuni cu obiecte, fenomene, oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 554, 556.</p> <p><i>Standard 12.</i> Copilul va fi capabil să descopere omul ca parte a mediului înconjurător și ființă socială.</p> <p><i>Indicatori:</i> 697.</p>
Competența specifică 2. Reglarea autocontrolului și a expresivității emoționale		
<p>2.1. Căutarea unui sprijin emoțional când trăiește emoții intense.</p> <p>2.2. Demonstrarea emoțiilor pozitive față de persoane cunoscute, animale sau jucării, folosind expresii non-verbale și verbale.</p> <p>2.3. Descoperirea și exprimarea unor stări proprii emoționale cum ar fi (gelozia, afecțiunea, mândria, rușinea, teamă, bucurie, tristețe); conștientizarea că este firesc să fii uneori trist, supărat, etc.</p> <p>2.4. Exprimarea emoțiilor pozitive când este îmbrăcat într-o haină nouă de sărbătoare (o rochie nouă, o cămașă modernă, costum național, etc.) pentru a participa la un eveniment special.</p> <p>2.5. Exprimarea bucuriei și interesului pentru cunoașterea tradițiilor, frumusețea folclorului, dansului, cântecului și portului popular.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri – exercițiu de recunoaștere a emoțiilor de bază: bucurie, tristețe, furie, mulțumire, teamă. ☒ Jocuri de imitație a emoțiilor mimate de adult. ☒ Jocuri cu cânt, recitative. ☒ Etc. 	<p>DPES</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și adapteze trăirile și să-și controleze pornirile impulsive.</p> <p><i>Indicatori:</i> 201, 202.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 216, 217, 218, 219.</p>

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 3 – 5 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Afirmarea identității personale prin valorificarea sinelui		
<p>1.1. Comunicarea informației despre numele și prenumele propriu, folosind corect pronumele (nu mai folosește persoana a III-a pentru a se referi la sine), ale membrilor familiei, relațiilor de rudenie; orașul/satul și strada unde locuiește.</p> <p>1.2. Autoidentificarea ca persoană cu opinii proprii.</p> <p>1.3. Conștientizarea alegerii activității pe care vrea să o realizeze (desen, lectură, joc de masă).</p> <p>1.4. Adoptarea satisfacție în rezultatul reușitei lor.</p> <p>1.6. Identificarea principalelor instrumente și activități ale unor profesii cunoscute</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri de prezentare. ☒ Crearea situațiilor în care copilul să-și exprime propria opinie (Eu cred). ☒ Discuții despre obiectele din jur; ☒ Jocuri libere alese. ☒ Prezentarea imaginilor despre meserii: medic, artist, pictor, polițist, preot, cercetător, pompier, contabil, prezentator de televiziune etc. ☒ „Ghicește cui aparține?” – educatorul arată un anumit obiect (sau o imagine a obiectului), iar copiii vor ghici meseria în care este utilizat acel obiect. 	<p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 178, 180, 181, 182, 183, 184.</p> <p>DFSIP <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine. <i>Indicatori:</i> 60, 61, 62. <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să aplice reguli de menținere a sănătății și igienei personale. <i>Indicatori:</i> 135, 137, 136, 138, 139, 140.</p> <p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 397, 401. <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect din punct de vedere gramatical. <i>Indicatori:</i> 426, <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/tipărit în activitățile zilnice. <i>Indicatori:</i> 535.</p>

Competența specifică 2. Reglarea autocontrolului și a expresivității emoționale

<p>2.1. Demonstrarea răbdării/stăpânirii de sine până i se oferă rându, atenție sau o recompensă.</p> <p>2.2. Adoptrea unui comportament calm, soluționarea sarcinilor dificile</p> <p>2.3. Asocierea emoțiilor cu cuvinte și expresii faciale;</p> <p>2.4. Exprimarea stării de spirit și a sentimentelor utilizând o gamă variată de cuvinte și expresii ("Sunt fericit / trist/ supărat/ speriat/)</p> <p>2.5. Utilizarea regulilor de exprimare emoțională adecvate cultural.</p> <p>2.6. Exprimarea bucuriei și interesului pentru valorile creațiilor populare, cunoașterea tradițiilor, frumusețea folclorului, dansului, cântecului și portului popular, casei părintești.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri în care să se cultive răbdarea ☒ Jocuri de rol în care să recunoască și să denumească stări, emoții, sentimente. ☒ Jocuri didactice de ordonare, grupare, selectare a imaginilor care redau stări emoționale ☒ Povestiri create, având ca temă exprimarea unor emoții din viața copiilor ☒ Redarea emoțiilor, prin intermediul desenelor, semnelor, etc. ☒ Teatru cu măști ☒ Jocul liber ☒ Jocuri de mimă ☒ Vizionări de filme/desene animate ☒ Memorizări ☒ Softuri educaționale cu tematică specifică ☒ Etc. 	<p>DPES <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și adapteze trăirile și să-și controleze pornirile impulsive. <i>Indicatori:</i> 203, 204, 205, 206, 207.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> 222, 223, 224, 225, 226, 227.</p> <p>DLC <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. <i>Indicatori:</i> 468.</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să demonstreze interes pentru carte și citit. <i>Indicatori:</i> 502.</p>
--	--	--

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 5 – 7 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Afirmarea identității personale prin valorificarea sinelui		
<p>1.1. Cunoașterea și împărtășirea informațiilor despre sine (ziua, luna, orașul și țara în care s-a născut, numărul de telefon) și despre părinții și bunicii săi (vârsta, meseria etc.).</p> <p>1.2. Descrierea aspectului său exterior.</p> <p>1.3. Implicarea cu ușurință în activități și relații noi, demonstrând încredere în propriile abilități, acționând în mod independent când realizează ceva.</p> <p>1.4. Solicitarea unei zone de confort.</p> <p>1.5. Adoptarea unei imagini pozitive despre sine (are încredere că poate, că reușește, își știe calitățile, nu se teme să încerce etc.).</p> <p>1.6. Evidențierea calităților caracteristice unui bărbat adevărat și calităților feminine, povestind cum își imaginează armonia în viitoarea sa familie.</p> <p>1.7. Descrierea profesiilor cunoscute.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Jocuri orientate spre memorizarea și reproducerea adresei unde locuiește, a grădiniței. ☞ Descrierea propriei personalități și a membrilor de familie. ☞ Jocuri în care să se solicite să realizeze sarcini de diversă complexitate. ☞ Jocuri și activități de identificare a unor organe interne și funcțiile acestora. ☞ Conversație: Rolul organelor interne în funcționarea organismului omului? ☞ Povești, poezii, ghicitori despre meserii, susținute de imagini/planșe. ☞ Vizite la locuri de muncă inedite care să trezească interesul copiilor (fabrica de ciocolată, cabinet de stomatologie, etc.). 	<p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 185, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198.</p> <p>DFSIP <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine. <i>Indicatori:</i> 63, 64, 65.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 104, 105, 106, 108.</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să aplice reguli de menținere a sănătății și igienei personale. <i>Indicatori:</i> 141.</p>
Competența specifică 2. Reglarea autocontrolului și a expresivității emoționale		
<p>2.1. Reglarea comportamentului, impulsurilor, furiei cu ajutorul adultului, exprimându-și propriile trăiri în mod constructiv.</p> <p>2.2. Exprimarea emoțiilor prin joc și activități artistice (cântec, desen, modelaj).</p> <p>2.3. Împărtășirea celorlalți a trăirilor/ emoțiilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri- exercițiu, lecturi după imagini, de identificare a emoțiilor. • Activități de lectură, povestire, recitare (exprimarea satisfacției, uimirii, bucuriei, utilizând paraverbalul, mimica, gesturile) 	<p>DPES <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și adapteze trăirile și să-și controleze pornirile impulsive. <i>Indicatori:</i> 208, 209, 210, 212.</p>

<p>sale (copiilor de vârstă apropiată, adulților din anturaj);</p> <p>2.4. Reacționarea emoțională, într-o manieră adaptativă și flexibilă în contexte sociale și fizice variate;</p> <p>2.5. Verbalizarea frustrărilor. Spune "Nu" presiunilor din partea semenilor, copiilor mai mari sau adulților.</p> <p>2.6. Demonstrarea sentimentelor de dragoste și respect pentru familia sa, limba și cultura poporului nostru, locurile pitorești, semnele specifice țării- simbolurile de stat, tradiții și obiceiuri și unele sărbători naționale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pvestiri tematice • Jocuri-exrcițiu, jocuri de masă cu imagini pentru realizarea legăturii dintre acțiuni și emoții • Activități de redare a emoțiilor, prin creații artistico-plastice (desen, pictură, modelaj) 	<p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237.</p> <p>DLC</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 472.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/tipărit în activitățile zilnice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 540.</p>
---	---	--

4.1.2. EU ȘI CEILALȚI

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 1,5 – 3 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Inițierea interacțiunilor cu adulții și cu copiii de vârste apropiate		
<p>1.1. Susținerea încrederii în adulții cunoscuți și interacționarea cu aceștia.</p> <p>1.2. Stabilirea unor relații de atașament cu un adult, altul decât persoana care l-a îngrijit.</p> <p>1.3. Inițierea unor interacțiuni pozitive cu membrii de familie, cu adulți și cu copii de vârstă apropiată.</p> <p>1.4. Cunoașterea cu cele mai simple formule de politețe.</p> <p>1.5. Solicitarea ajutorului, unor sugestii sau indicații din partea adultului și realizarea rolurilor familiale, sociale.</p> <p>1.6. Exprimarea atitudinii pozitive față de adulți (părinți, bunici, educator, etc.) și copiii de vârstă apropiată, imitându-le comportamentul.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri de rol – ”eu” în cadrul familiei mele; ☒ Sarcini care necesită ajutor reciproc; ☒ Exerciții de exprimare a solicitării ajutorului față de colegi, educatori sau părinți. ☒ Citirea și analiza unor povești despre solicitarea ajutorului. ☒ Desene animate cu conținut educativ; ☒ Fotografii, ilustrații, pliante, albumuri colective; ☒ Jocuri împreună cu alți copii. 	<p>DPES</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia.</p> <p><i>Indicatori:</i> 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247 .</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul când are nevoie.</p> <p><i>Indicatori:</i> 264 265.</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să interacționeze pozitiv cu copii de vârstă apropiată.</p> <p><i>Indicatori:</i> 275, 276, 277, 278.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine.</p> <p><i>Indicatori:</i> 55, 58, 59.</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 149, 150.</p>
Competența specifică 2. Învățarea/fixarea comportamentelor prosociale, de acceptare și respectare a diversității		
<p>2.1. Exprimarea recunoașterii, aprecierii și respectării asemănărilor și deosebirilor dintre oameni.</p> <p>2.2. Identificarea esenței particularităților și</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții de stimulare a unor comportamente adecvate în diferite situații. ☒ Cărți, ilustrate; ☒ Exerciții în care să împartă și să înapoieze 	<p>DPES</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să recunoască, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni.</p>

<p>rolurilor de gen/sex.</p> <p>2.3. Însușirea și respectarea regulilor; înțelegerea efectelor acestora.</p> <p>2.4. Adaptarea comunicării cu copii de vârstă apropiată, adulți la diverse situații, prin înțelegere și respect.</p> <p>2.5. Exprimarea empatiei față de celelalte persoane.</p> <p>2.6. Cunoașterea aspectelor principale despre țara sa și ale altor copii din grupă.</p>	<p>jucării altor copii.</p>	<p><i>Indicatori:</i> 290, 291, 292. <i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să perceapă regulile și efectele acestora. <i>Indicatori:</i> 310, 311. <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să-și asume responsabilități, să negocieze și să participe la luarea deciziilor. <i>Indicatori:</i> 324, 325. <i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să coopereze cu ceilalți. <i>Indicatori:</i> 339, 340, 341, 342. <i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să manifeste empatie față de celelalte persoane. <i>Indicatori:</i> 358, 359.</p>
---	-----------------------------	---

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 3 – 5 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Inițierea interacțiunilor cu adulții și cu copiii de vârste apropiate		
<p>1.1. Inițierea interacțiunilor cu alți adulți, atunci când se despart (cu ușurință) de membrii familiei.</p> <p>1.2. Utilizarea celor mai simple formule de politețe.</p> <p>1.3. Exprimarea verbală a sentimentelor față de anumiți adulți, inițiind lucruri care știu că le vor plăcea, îi vor bucura pe adulți (părinți, bunici, educator, etc).</p> <p>1.4. Adresarea frecventă a întrebărilor pentru a obține informații de la adulți (părinți, bunici, educator, etc)..</p> <p>1.5. Respectarea indicațiilor adulților (părinți, bunici, educator, etc). în ceea ce privește comportamentul adecvat în diverse situații și semnalarea adulților în situații problematice simple.</p> <p>1.6. Eprimarea dorinței de a se despărți de adult pentru a se juca împreună cu alți copii, stabilind relații de prietenie cu cel puțin un copil.</p> <p>1.7. Conștientizarea greșelilor comise în raport cu alți copii și soluționarea lor cu succes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de descriere a relațiilor dintre sine și membrii familiei în diverse momente ale zilei sau la anumite evenimente, în realizarea anumitor sarcini și responsabilități. • Caracterizarea părinților (exteriorul lor, ocupațiile lor, relațiile cu copiii). • Situații problematice (în baza unor subiecte din povești, povestiri). • Exerciții de identificarea unor pași pe care să-i parcurgă în solicitarea ajutorului pentru diferite situații • Dialoguri despre normele de conduită. 	<p>DPES</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia.</p> <p><i>Indicatori:</i> 248, 249, 250, 251, 252, 253.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul când are nevoie.</p> <p><i>Indicatori:</i> 266, 267, 268, 269, 270.</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să interacționeze pozitiv cu copii de vârstă apropiată</p> <p><i>Indicatori:</i> 279, 280, 281, 282.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 152.</p> <p>DLC</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul.</p> <p><i>Indicatori:</i> 599.</p> <p>DC</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să identifice relația cauză-efect în urma unor interacțiuni cu obiecte, fenomene, oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 558.</p>

Competența specifică 2. Învățarea/ fixarea comportamentelor prosoziale, de acceptare și respectare a diversității

<p>2.1. Identificarea asemănărilor și deosebirilor dintre oameni, acceptând diversitatea.</p> <p>2.2. Demonstrarea abilităților de cooperare cu ceilalți</p> <p>2.3. Adaptarea comportamentului la regulamentul grupei și al grădiniței.</p> <p>2.4. Asumarea responsabilităților, negocierea și participarea la luarea deciziilor</p> <p>2.5. Exprimarea empatiei față de celelalte persoane.</p> <p>2.6. Respectarea culturii sale și recunoașterea aspectelor altor culturi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Convorbiri despre drepturile și obligațiunile copilului; • Studiul de caz (privind necesitatea respectării membrilor familiei); • Discuții despre importanța și necesitatea respectării regulilor de conduită civilizată; • Povestiri, poezii, scenete; • Lectura imaginilor; • Jocuri împreună cu copii diferiți. 	<p>DPES</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să recunoască, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 293, 294, 295, 296.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să perceapă regulile și efectele acestora.</p> <p><i>Indicatori:</i> 312, 313, 314, 315.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să-și asume responsabilități, să negocieze și să participe la luarea deciziilor.</p> <p><i>Indicatori:</i> 326, 327, 328, 329.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să coopereze cu ceilalți.</p> <p><i>Indicatori:</i> 343, 345, 346.</p> <p><i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să manifeste empatie față de celelalte persoane.</p> <p><i>Indicatori:</i> 360, 361.</p>
--	---	---

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 5 – 7 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Inițierea interacțiunilor cu adulții și cu copiii de vârste apropiate		
<p>1.1. Interacționarea adecvată cu adulții familiari din comunitate (părinți, bunici cunoscuți la locul de joacă, vecin, educatoarea, medic pediatru sau medic de familie, vânzătorul de la magazinul din cartier, etc.) și cu copiii de vârste apropiate în diverse contexte.</p> <p>1.2. Solicitarea și oferirea ajutorului adulților și altor copii.</p> <p>1.3. Exprimarea respectului față de părinți și bunici, acordându-le ajutor când aceștia au nevoie în activitățile gospodărești/ în curte/pe stradă.</p> <p>1.4. Identificarea legăturilor dintre bunici, părinți și nepoți, realizând un arbore genealogic al familiei.</p> <p>1.5. Descrierea casei ca loc de trai al familiei și identificarea obligațiilor pe care le posedă fiecare membru al familiei.</p> <p>1.6. Folosirea formulelor de politețe în diverse situații.</p> <p>1.7. Recunoașterea diverselor situații de pericol și cunoașterea măsurilor de intervenție.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea picturilor, a povestirilor, a poeziilor despre casa parinților, a bunicilor, despre Patrie, plai natal. • Dialoguri despre membrii familiei. • Exerciții de stimulare a unor comportamente adecvate în diferite situații. • Jocuri de rol în care solicită și oferă ajutor. • Citirea și analiza unor povești și fabule despre solicitarea ajutorului. 	<p>DPES <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia. <i>Indicatori:</i> 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260. <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul când are nevoie. <i>Indicatori:</i> 271, 272. <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să interacționeze pozitiv cu copii de vârstă apropiată <i>Indicatori:</i> 283, 284, 285, 286.</p> <p>DFSIP <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice. <i>Indicatori:</i> 46. <i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală. <i>Indicatori:</i> 159, 162.</p> <p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatori:</i> 385.</p> <p>DC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe. <i>Indicatori:</i> 571.</p>

		<p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să genereze soluții la diverse întrebări, situații, probleme.</p> <p><i>Indicatori:</i> 585, 586, 587.</p>
Competența specifică 2. Învățarea/ fixarea comportamentelor prosoziale, de acceptare și respectare a diversității		
<p>2.1. Identificarea asemănărilor și deosebirilor dintre persoane după diferite criterii (gen, aspect exterior, vârstă, profesie, mediu cultural și lingvistic, etc.).</p> <p>2.2. Recunoașterea abilităților celorlalți copii în diverse domenii (X cântă bine la pian, Y aleargă repede...).</p> <p>2.3. Aprecierea și respectarea propriului patrimoniu cultural și pe cel al altor copii.</p> <p>2.4. Descrierea rolurilor sociale și funcțiile tatălui și ale mamei.</p> <p>2.5. Descrierea calităților colegului de grădiniță sau a prietenului de joacă. (sincer, onest, bun, responsabil, prietenos, amabil, iubitor de animale etc.).</p> <p>2.6. Demonstrarea spiritului de cetățean prin înțelegerea și respectarea codurilor de conduită, a valorilor și regulilor stabilite.</p> <p>2.7. Adaptarea comportamentului la diverse solicitări parvenite din partea celorlalți.</p> <p>2.8. Demonstrarea impactului activității umane asupra mediului natural și social.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Convorbiri despre drepturile și obligațiunile copilului; • Discuții despre importanța și necesitatea respectării regulilor de conduită civilizată; • Studiul de caz (privind necesitatea respectării membrilor familiei); • Demonstrarea și descrierea propriului patrimoniu cultural și pe cel al altor copii; • Lectura textelor cu conținut ecologic; 	<p>DPES</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să recunoască, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 304, 306, 307.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să perceapă regulile și efectele acestora.</p> <p><i>Indicatori:</i> 316, 317, 318, 139,320, 321.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să-și asume responsabilități, să negocieze și să participe la luarea deciziilor.</p> <p><i>Indicatori:</i> 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să coopereze cu ceilalți.</p> <p><i>Indicatori:</i> 347, 352, 353.</p> <p><i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să manifeste empatie față de celelalte persoane.</p> <p><i>Indicatori:</i> 362, 363, 364, 365.</p> <p>DC</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe.</p> <p><i>Indicatori:</i> 571.</p> <p><i>Standard 12.</i> Copilul va fi capabil să descopere omul ca parte a mediului înconjurător și ființă socială.</p> <p><i>Indicatori:</i> 705.</p>

4.2. LIMBAJ ȘI COMUNICARE

Competențe specifice

- 1. Receptarea și înțelegerea mesajului oral în diverse situații de comunicare, manifestând atenție și atitudine pozitivă**
- 2. Exprimarea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, nonverbal în contexte de comunicare cunoscute**
- 3. Receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă al acestuia.**
- 4. Expunerea creativă a ideilor, manifestând inițiativă și afectivitate.**
- 5. Receptarea diverselor mesaje scrise, dând dovadă de curiozitate în diverse contexte**
- 6. Producerea de mesaje simple scrise, manifestând interes și creativitate.**

3.3.1. EDUCAȚIE PENTRU LIMBAJ ȘI COMUNICARE

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 1,5 – 3 ani)

Unități de competență	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Receptarea și înțelegerea mesajului oral în diverse situații de comunicare, manifestând atenție și atitudine pozitivă		
<p>1.1. Reacționarea adecvată la sunete, cuvinte simple rostite clar de către adult.</p> <p>1.2. Identificarea unor persoane, jucării din mediul apropiat după sunetele produse de către acestea.</p> <p>1.3. Recunoașterea denumirilor unor obiecte, a unor acțiuni uzuale din mediul familiar.</p> <p>1.5. Reacționarea adecvată la audierea unui enunț simplu.</p> <p>1.4. Recepționarea și recunoașterea după intonație a tipului de enunț transmis (o întrebare, o bucurie etc.).</p> <p>1.6. Exprimarea interesului pentru conținutul enunțurilor scurte</p>	<p>☒ Localizare a sunetelor, obiectelor, persoanelor.</p> <p>☒ Exerciții de respirație (ex.: mirosirea florii, menținerea balonașelor de săpun în aer etc.);</p> <p>☒ Recunoaștere a obiectului, vietății, jucăriei etc. după sunetul produs;</p> <p>☒ Jocuri didactice (ex. „Ridică imaginea”, „Arată jucăria” etc.</p> <p>☒)</p> <p>☒ Identificare a denumirii anumitor obiecte, acțiuni uzuale potrivit mesajului audiat, cu sprijin;</p> <p>☒ Manifestare adecvată la tipul de enunț: întrebare, cerere;</p> <p>☒ Jocuri didactice (ex. „Strada cu surprize”, “Vesel-trist” etc.)</p> <p>☒ Exerciții de înțelegere a unor comenzi simple de tipul „dă”, „arată”, „pune” etc.</p> <p>☒ Corelare a conținutului enunțului scurt cu imaginile;</p> <p>☒ Exerciții de corelare a conținutului textului cu anumite mișcări etc.</p>	<p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să asculte și să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatori:</i> 373, 374, 375, 376, 377. <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. <i>Indicatori:</i> 460, 461, 462, 463.</p> <p>DPSE <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia. <i>Indicatori:</i> 228. <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie. <i>Indicatori:</i> 243, 244.</p> <p>DC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe. <i>Indicatori:</i> 566. <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să se orienteze în timp și spațiu. <i>Indicatori:</i> 641.</p>

Competența specifică 2. Producerea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, nonverbal în diverse contexte

<p>2.1. Repetarea unor sunete, grupuri de sunete simple, a unor cuvinte, cu sprijin</p> <p>2.2. Repetarea/formularea de răspunsuri foarte simple, pe teme familiare, cu sprijin.</p> <p>2.3. Repetarea, producerea ghidată de enunțuri folosind intonația, gesturile, mimica</p> <p>2.4. Numirea, repetarea informației elementare desprinse din diverse materiale. (imagini/carduri, filme animate)</p> <p>2.5. Repetarea/oferirea de informații elementare referitoare la sine, cu sprijin</p> <p>2.6. Reproducerea ghidată a activității curente</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Repetare de sunete, onomatopee (ex. “Mașinuțele”, “Cum face găscă, pisica?” “Trenuțul” etc.), a cuvintelor-răspunsuri; ☒ Jocuri de determinare a obiectului, acțiuni ce se aude și repetarea sunetelor, onomatopeelor (curge apa „s-s-s”, merge o mașină „br-br-br, s-a deschis ușa „cârț – cârț etc.); ☒ Reproducere expresivă de enunțuri, texte simple însoțite de mișcări, intonație (ex., -Gâște, gâște!/- Ga-ga-ga!;-Vreți la baltă?/-Da-da-da! etc. - Ga-ga-ga! Cine face-asa? (copiii raspund: Gasca face-asa: ga-ga-ga!) - Gâscă innoată, uite-așa. Să facem și noi ca ea! etc.); ☒ Completare/reproducere de răspunsuri la întrebări (ex.Mama desenează. Cine desenează?Ce face mama?), a formulelor de salut, de rămas bun etc. ☒ Formulare de întrebări simple cu sprijinul adultului; ☒ Joc de rol (ex. “Vorbim la telefon”, “De-a prințesele”); ☒ Repetare/verbalizare elementară a imaginilor (ex.:” Ce vezi?”, “Cine este?”; “ Ce face?”); ☒ Exerciții de pronunțare a onomatopeelor (ex. Cum face ursul? Ce mănâncă ursul? etc.) și demonstrarea mișcărilor prin gesturi și mimică (ex. Cum merge ursul? etc.) ☒ Jocuri de explorare, caracterizare a obiectelor (ex.: Numește ce ai găsit”, “Cum este?”etc.). ☒ Joc în perechi (adult-copil) “Cum te numești?” ,“Câți ani ai?”; ☒ Denumire a membrilor propriei familii; ☒ Repetare/verbalizarea elementară a imaginilor 	<p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 392, 393, 394, 395, 396. <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect dn punct de vedere gramatical. <i>Indicatori:</i> 418, 419, 420,421, 422, 423, 424. <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne. <i>Indicatori:</i> 444, 445. <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. <i>Indicatori:</i> 462,463.</p> <p>DPSE <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 171, 172, 173 <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia. <i>Indicatori:</i> 228, 229, 232. <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie. <i>Indicatori:</i> 249, 251.</p> <p>DC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiente. <i>Indicatori:</i> 541.</p>
---	--	---

<p>2.7. Manifestarea dorinței de a vorbi.</p>	<p>(utilizarea timpului prezent Ce faci?" ex.: „Eu mă joc. Eu mă spăl. Eu mă îmbrac; „Ce face păpușa?" (ex. Păpușa doarme. Păpușa mănâncă. etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Relaționare în joc cu colegii și adulții; ☒ Formulare de rugăminți cu elemente de etichetă „Dă-mi te rog ... ”(verb la modul imperativ) ☒ „Mulțumesc”, „Cu plăcere” cu sprijin ☒ etc. 	<p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să realizeze operații cu mulțimi de obiecte (grupare, clasificare, sortare, triere, comparare, ordonare, seriere).</p> <p><i>Indicatori:</i> 566, 567.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale.</p> <p><i>Indicatori:</i> 91.</p>
<p>Competența specifică 3. Receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă a acestuia</p>		
<p>3.1. Reacționarea emoțională la audierea conținutului poveștilor/poeziilor în baza imaginilor/marionetelor.</p> <p>3.2. Repetarea/reproducerea răspunsurilor simple la întrebările adresate în baza textului</p> <p>3.3. Recunoașterea personajelor din text în baza imaginilor/ cardurilor</p> <p>3.4. Reproducerea ghidată de enunțuri elementare desprinse din povești</p> <p>3.5. Exprimarea interesului pentru audierea repetată a textelor literare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Repetare/recitare a poeziilor „Tăpușele” „Gâdilici” „Car-car”, „Căluțul” de Iu. Filip, „Vine trenul” de V. Roman. ☒ Redare expresivă elementară a mișcărilor, gesturilor și mimicii în baza conținutului poeziei, poveștilor ☒ Vizionare a teatrului de păpuși, „Ridichea”, „Gogoșa” etc. ☒ Răspunde la întrebări simple în baza imaginilor. ☒ Completează enunțurile audiate (ex: „Trăia odată o ... ” „Car-car/ M-a pus mama nuci să ...(car)”etc.) ☒ Recitare a poeziilor cu onomatopee. ☒ Ordonare a fișelor/cardurilor cu personaje în baza conținutului poveștii ☒ Jocuri verbale ”Cine este?” „Arată”, „Aceasta este...”, „Da-nu!” ☒ Selectare a marionetelor-personaje dintr-o poveste etc ☒ Recitare a poeziilor din folclor; ☒ Înscenare a unui episod din povești (teatru de masă) cu sprijin; ☒ Reproducere de texte scurte conomitent sau în urma vizionării de filme animate (povești) cu anumite repetări (mp4); ☒ Solicitare repetată a audierii/vizionării textului; ☒ Manifestare de sine stătătoare de a opera cu siluete – personaje din povești (teatru de masă). 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să asculte și să înțeleagă semnificația mesajului vorbit.</p> <p><i>Indicatori:</i> 375, 376.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne.</p> <p><i>Indicatori:</i> 441, 442, 443</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să demonstreze interes pentru carte și citit</p> <p><i>Indicatori:</i></p> <p>DPSE</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> -</p>

Competența specifică 4. Expunerea creativă a ideilor, manifestând inițiativă și afectivitate

4.1. Enumerarea unor obiecte, vietăți și dezmiardarea lor.	☒ Jocul „Dezmiardă-le” (ex. urs-ursuleț, pui-puișor etc.).	DLC Standard 2. Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori: 392, 393,</i> Standard 4. Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne. <i>Indicatori: 441.</i> DPSE Standard 6. Copilul va fi capabil să interacționeze pozitiv cu copii de vârstă apropiată. <i>Indicatori: 278</i>
4.2. Completarea cuvintelor/ enunțurilor cu sprijin.	☒ Continuare a cuvintelor din enunțuri simple (ex. Eu am o ma-... șină, ma-...să. Mașina este ma... etc.) ☒ Jocul verbal „Ce faci?”	
4.3. Încenarea poveștilor scurte cu sprijin etc.	☒ Jocuri „Cutiuța magică” „Cum credeți, cine a venit la voi în ospetie?” ☒ Teatru de masă „Foișorul”, „Gogoșa” etc. ☒ etc.	

Competența specifică 5. Receptarea diverselor mesaje scrise, dând dovadă de curiozitate în diverse contexte

5.1. Explorarea elementară a cărții cu toate simțurile	☒ Diferențiere a cărților de imagini. ☒ Jocuri cu loto mare.	DLC Standard 7. Copilul va fi capabil să demonstreze interes pentru carte și citit. <i>Indicatori: 496, 497, 498, 499.</i> Standard 9. Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/ tipărit în activitățile zilnice. <i>Indicatori: 532</i> DPSE Standard 1. Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori: 171</i> DFFS Standard 4. Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale.
5.2. Recunoaștere prenumelui după pozele prezentate	☒ Jocuri „Cine este acesta/aceasta?” „Adevărat-fals” , etc. ☒ Căutare a unor obiecte, vietăți dintr-o carte. ☒ Repetare/verbalizare a imaginilor (ex. Mama spală. Mama citește. Mama dansează etc.). ☒ Asociere a conținutului unui mesaj oral cu anumite imagini, cu sprijin.	
5.3. Reproducerea ghidată a conținutului simplu al cardurilor/imaginilor.	☒ Examinare, răsfoire de cărți (cărți de colorat, cărți cu imagini mari simple). ☒ „Citire” ghidată a imaginilor din cartea cu povești. ☒ Simulare a „citirii” imaginii/textului păpușilor.	
5.4 Manifestarea interesului pentru a răsfoi și dorința de a audia conținutul cărții.		

Competența 6. Producerea de mesaje simple scrise, manifestând interes și creativitate.

6.1. Deosebirea scrisului de imagine	✎ Jocuri „Arată imaginea”, „Arată unde este scris?”	DLC Standard 10. Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme. <i>Indicatori: 542</i> DFFS Standard 3. Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații) <i>Indicatori: 72, 73, 74.</i> Standard 4. Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori: 97, 98, 99.</i>
6.2. Realizarea unor elemente grafice cu sprijin.	✎ Scrierea unor semne mari, cu diferite instrumente de scris pe diferite suprafețe (foaie, tablă, nisip etc.); ✎ Jocuri cu degețelele etc. ✎ Jocuri cu șireturi, năsturei, clește, cu degețelele, (închiderea, deschiderea pumnișorului) etc. ✎ Jocul „Găsește ce este ascuns” (într-un bol cu orez sunt ascunse bile mici).	
6.3. Manifestarea dorinței de a „scrie” cu sprijin	✎ Redare de mâzgălituri și verbalizarea lor. ✎ Etc.	

Creații literare orientative

Poezii, jocuri: „Băița” de Ion Hadârcă, „Tăpușele”-populară, „Tăpușele”- de Iu. Filip, „Iată bunicul” –joc popular francez, „Cine și cum strigă”, „În curtea de păsări”, „Gâdilici”, „Car-car”, „Cine ce vrea” de Iu. Filip, „Gâștele” de Iu. Filip, „Căluțul” de Iu. Filip, „Cățeluș cu părul creț” (populară), „Apușoară, apușoară” (populară), „Vine trenul” de V. Romanciuc, „Păsărică, păsărea” de Iu. Filip, „Vine capra de la piață” de C. Dragomir, „Iepurașul” de A. Suceveanu, „Cântec de leagăn” etc.

Povestiri: „Toamna” de Sp. Vangheli, „Bobocel” de I Druță etc.

Povești: „Gogoșa” (text adaptat), „Ridichea” (text adaptat), „Găinușa porumbacă”, „Foișorul” text adaptat

Culegeri: „Învățăm împreună limba română” Culegere de povești, snoave și povestiri, Chișinău, 2016 „Culegere de texte” (Supliment pentru proiectarea activităților integrate în instituțiile preșcolare), Chișinău, 2012 etc.

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 3 – 5 ani)

Unități de competență	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Receptarea și înțelegerea mesajului oral în diverse situații de comunicare, manifestând atenție și atitudine pozitivă		
<p>1.1. Perceperea și diferențierea unor sunete din cuvinte cu sonoritate asemănătoare, a unor enunțuri.</p> <p>1.2. Recunoașterea unor surse sonore (persoane, jucării, viețuitoare, obiecte) din mediul apropiat după sunetele produse.</p> <p>1.3. Recunoașterea denumirilor unor obiecte, clase de obiecte uzuale, acțiuni, însușiri din mediul familiar</p> <p>1.4. Recepționarea și recunoașterea după intonație a tipului de enunț transmis (o întrebare, o bucurie, o rugămintă etc.).</p> <p>1.5. Perceperea și înțelegerea mesajelor verbale</p> <p>1.6. Exprimare a interesului pentru receptarea și înțelegerea mesajelor/îmbinărilor de cuvinte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Diferențiere a unor cuvinte cu sonoritate asemănătoare (ex. coș-cos, punte-munte.), enunțuri cu aceste cuvinte (ex. Eu pat mingea/ Eu bat mingea); ☞ Identificare a obiectului, acțiunii ce se aude (curge apa, merge o mașină, sună clopoțelul etc.); ☞ Stabirire a mărimii unor obiecte, viețuitoare după sunetele produse (ex. câine-cățel, pui-găină, clopot-clopoțel etc.) ☞ Selectare și ordonare a unor imagini/ carduri în baza mesajului audiat; ☞ Găsire a imaginilor ce reprezintă obiecte, clase de obiecte, fenomene etc. ☞ Jocuri didactice (ex. „Ce poate face mama?” etc.) ☞ Executare a unor solicitări didactice simple de tipul „ascultă”, „aranjează”, „desenează”, „arată”, „deschide”, „colorează”; a două-trei comenzi corelate între ele (ex: „Ia pixul și desenează.”); ☞ Determinare a tipului de enunț: întrebare, solicitare, bucurie etc. (ex. mimare, mișcare etc.); ☞ Executare prin mimare, mișcări a înțelegerii textului audiat (oral, în format mp4); ☞ Semnalare prin răspuns non verbal/ verbal scurt a înțelegerii mesajului/textului audiat; ☞ Percepere a sensului cuvântului, enunțului simplu potrivit contextului (ex. coada avionului, coada pisicii etc.); ☞ Jocuri didactice (ex. “Ce se mai numește astfel?” dinte în guriță, dinte la pieptene etc.); 	<p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatori:</i> 355, 356, 357, 358, 359.</p> <p>DPSE <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie. <i>Indicatori:</i> 253, 254. <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> 207.</p> <p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 98.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Deosebire a speciilor literare (povestea, poezia); ☒ Jocul “Spune ce ai auzit”etc. ☒ etc. 	
Competența specifică 2. Producerea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, nonverbal în diverse contexte		
<p>2.1. Articularea unor sunete, grupuri de sunete în cuvinte, texte cu /fără sprijin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Repetare de texte cu grupuri de sunete planificate (Ex. Cu-cu cuc / Toata ziua stau in nuc/Și mă numesc (cuc). (Toti copiii pronunță "cuc!cuc!") - Zboară cucu ca naucu / Și tot cântă (Toți copiii : "Cu-cu! Cu-cu!";unele frământări de limbă (ex. "Jos într-un tufiș//Un târâș/Spre mine venea/ Și tot sâsâia. - Cum crezi că făcea? (copiii imită: "sss") ☒ exerciții de reproducere a sunete lor audiate (curge apa, merge o mașină, o motocicletă, sună clopoțelul mic,mare etc.); 	<p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 374, 375, 376, 377, 378. <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect din punct de vedere gramatical. <i>Indicatori:</i> 397, 398, 399, 400, 401. <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne. <i>Indicatori:</i> 416, 417, 418.</p>
<p>2.2 Alcătuirea de întrebări și răspunsuri simple în diferite situații de comunicare cu și fără sprijin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri didactice (ex. “Eu întreb. Tu răspunzi”, „Microfonul fără fir”, „Răspunde-aruncă-întreabă”-variantă simplificată etc. ☒ Construire de dialoguri (scurte) în situații de comunicare familiară. ☒ Jocuri didactice („La telefon” „La magazin” etc.); ☒ Joc de rol (ex.“La bunica”, “ La grădiniță”etc.) ,folosind norme elementare de etichetă verbală 	<p>DPSE <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 170, 171, 172, 180. <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> 206, 207, 208, 209, 210. <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia. <i>Indicatori:</i> 234, 235.</p>
<p>2.3. Reproducerea/producerea de mesaje scurte, recurgând la expresivitatea verbală (accent, intonație)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Recitare expresivă de texte versificate cu alternarea ritmului și intonației;; ☒ Reproducere de texte conomitent sau în urma vizionării de texte ecranizate (povești) (mp4); ☒ Înscenări de texte scurte; 	<p>DC <i>Indicatori:</i> 570. <i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de integrare a mediului înconjurător. <i>Indicatori:</i> 656, 659.</p>
<p>2.4. Povestirea coerentă a anumitor situații/evenimente din viața cotidiană. (trecut, prezent)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Reproducere a anumitor evenimente familiare (ex. Cum ai petrecut ziua de duminică? Ce ai făcut azi dimineață? Etc.) 	<p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să se orienteze în timp și spațiu. <i>Indicatori:</i> 620, 621.</p>
<p>2.5. Formularea enunțului, respectând ordinea corectă a părților de propoziție</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri didactice (ex.:” Numește ce vezi”, “Ce face?” „Cum este?” etc.) și comletare/alcătuire de propoziții; ☒ Verbalizare a imaginii cu subiect (se va urmări 	<p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 95.</p>

<p>2.6. Descrierea ghidată a unor obiecte, vietăți, imagini /carduri după diferite criterii, aspecte</p> <p>2.7.Oferirea de informații elementare referitoare la sine și alte persoane apropiate cu/fără sprijin.</p> <p>2.8. Manifestarea dorinței de a discuta cu adulții și colegii săi, respectând unele norme elementare de etichetă verbală.</p>	<p>respectarea ordinii corecte a părților de propoziție: subiect, predicat și alte părți de propoziție).</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Descriere elementară și recunoaștere a obiectului, a vietății etc. ☒ Caracterizare a persoanelor (ex. jocul “Spune cine este?”, Cubul (variantă simplificată), folosind limbajul textului etc.); ☒ Povestire despre sine, persoane apropiate; ☒ Conversații pe teme familiare; ☒ Răspuns la întrebări simple de identificare: “Eu sunt/mă numesc...Am ochii...etc.” ☒ Jocuri de rol (ex.“De-a mama și de-a tata”) ☒ Prezentare elementară a autoportretului, a portretului altor persoane; ☒ Relatare despre mediul în care locuiesc. ☒ Relatare de întâmplări din experiența zilnică; ☒ Participare activă la discuțiile dintr-un grup; ☒ Întreținere de dialoguri în perechi, în grupuri a câte 3-4copii, respectând unele norme elementare de etichetă verbală. ☒ Solicitare de informații de la adult, colegi; ☒ etc. 	<p>DPSE</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să recunoască, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 281, 283.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie.</p> <p><i>Indicatori:</i> 252.</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să interacționeze pozitiv cu copii de vârstă apropiată.</p> <p><i>Indicatori:</i> 269.</p>
<p>Competența 3. Receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă al acestuia</p>		
<p>3.1. Perceperea conținutului textului literar (povești, poezii) în baza imaginilor/ cardurilor/filmulețelor educative și raportarea imaginilor la textul audiat.</p> <p>3.2. Crearea răspunsurilor la întrebările adresate în baza textului</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Stabilire a denumirii cărții după imaginea de pe copertă. ☒ Reconstituire de imagini (puzzle) și caracteristica elementară a celor obținute. ☒ Deosebire a poveștii de poezie/ghicitoare. ☒ Jocuri verbale „Spune ce este?”etc. ☒ Redare a unor poezie/fragmente din text, recurgând la mesajul nonverbal. ☒ Vizionare a teatrului de păpuși/ texte ecranizate și manifestare de emoții. ☒ Răspunde la întrebări în baza textului (relativ desfășurat). 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 435, 436, 437, 438, 439, 440.</p> <p>DC</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe.</p> <p><i>Indicatori:</i> 543, 544.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să realizeze operații cu mulțimi de obiecte (grupare, clasificare, sortare, triere,</p>

<p>3.3. Caracterizarea personajelor preferate și aprecierea faptelor lor</p> <p>3.4. Reproducerea expresivă a textelor literare cu/fără imagini.</p> <p>3.5. Exprimarea interesului pentru audierea/reproducerea textelor literare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri verbale "Ghici personajul", ☒ Identificare a personajelor în baza imaginilor. ☒ Apreciere a elementară a comportamentului unor personaje. ☒ Recunoaștere a personajelor după descrierea făcută de adult ☒ Dezlegarea ghicitotilor/descrieri „Cine este vicleană, roșcată și iubește găinile?” etc. ☒ Ordonare a fișelor/cardurilor cu personaje în baza conținutului poveștii ☒ Simularea mișcărilor personajelor și recunoașterea lor <ul style="list-style-type: none"> ☒ Reproducere de povești (fragmente); ☒ Recitare expresivă a poezilor din folclor/ poeziilor pe roluri.; ☒ Înscenări de povești; ☒ Completare a enunțului, a ultimului vers al poeziei audiate etc. ☒ Repovestire textului după întrebări; ☒ Jocuri „Desaga cu povești”, „Împărăția poveștilor” etc. ☒ Folosire în limbaj a formulelor de început a poveștilor <ul style="list-style-type: none"> ☒ Manifestare a dorinței de a audia poezii, povestiri, povești și a le reproduce/repovesti. ☒ Participare la concursul „Cel mai bun recitator” etc. 	<p>comparare, ordonare, seriere).</p>
Competența 4. Expunerea creativă a ideilor, manifestând inițiativă și afectivitate.		
<p>4.1. Modificarea denumirilor unor obiecte, vietăți prin sufixare și alcătuirea propozițiilor simple.</p> <p>4.2. Completarea unor mesaje/texte cu/fără</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri verbale „ Selectează și dezmiardă cuvintele” „Mare - mică”(ex. căpșună-căpșunică, cireașă-cireșică etc.) ☒ Construire de propoziții. 	<p>DLC <i>Standard 2. Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul.</i> <i>Indicatori: 374, 375, 376, 377, 378.</i></p>

<p>imagini.</p> <p>4.3. Crearea mesajelor pe teme libere cu imagini/fără imagini</p> <p>4.4. Înscenarea textelor literare cunoscute</p> <p>4.5. Improvizarea unui dialog creativ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Compunere a sfârșitului unui text (poveste, poezie). ☒ Completare a unui text ce conține omisiuni. ☒ Găsire de cuvinte rime (ex. casă – masă; ouă-rouă-plouă-nouă etc.). ☒ Jocuri „Cine are coadă?”. ☒ Compunere a unei povestiri pe temă liberă. ☒ Alcătuire în baza imaginii a unei noi povești/povestiri. ☒ Verbalizare a celor imaginate. ☒ Jocul „Ce putem face cu o batistă?”etc. ☒ Participare în prezentarea teatrului de masă, de păpuși etc. ☒ Creare a unor jocuri de rol; ☒ Jocuri creative (ex. „Telefonul fără fir” etc.) ☒ Etc. 	<p>DPSE</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 206, 207, 208, 209, 210.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia.</p> <p><i>Indicatori:</i> 234, 235.</p>
<p>Competența 5. Receptarea diverselor mesaje scrise, dând dovadă de curiozitate în diverse contexte</p>		
<p>5.1. Recunoașterea prenumelui său scris cu literele mari de tipar.</p> <p>5.2. Distingerea mesajului simplu din imagini/o serie de 2-3 imagini corelate care prezintă evenimente familiare.</p> <p>5.3. Recunoașterea unor simboluri/semne care transmit mesaje simple</p> <p>5.4. Recunoașterea diferitor tipuri de cărți după imagini (cărți sonore,cărți pentru desen, cărți cu povești/poezii etc.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocul „Cine astăzi nu-i la grădiniță?”, „Eu numesc prenumele, tu arăți poza”. ☒ „Citire” globală ghidată a numelui scris cu literele mari de tipar. ☒ Lectura a 2-3 imagini ce reprezintă evenimente consecutive: „Ne pregătim de grădiniță” etc., ☒ Jocul „Ordonează imaginile”. ☒ Corelare a simbolurilor cu diverse mesaje simple (ex. soarele semnifică timp frumos; zebra – trecerea de pietoni etc.) ☒ Identificare a diferitor tipuri de cărți: carte cu povești, carte de colorat, carte cu imagini etc., și a componentelor ei; ☒ Recunoaștere a titlului unei cărți după imaginea de pe copertă; ☒ Excursie la bibliotecă (librărie) ☒ Examinare a cărților, verbalizarea lor. ☒ Etc. 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să demonstreze interes pentru carte și citit.</p> <p><i>Indicatori:</i> 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să efectueze corespondențe între sunet și literă.</p> <p><i>Indicatori:</i> 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502.</p> <p><i>Indicatori:</i> 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p> <p><i>Indicatori:</i> 81.</p>

Competența specifică 6. Producerea de mesaje simple scrise, manifestând interes și creativitate

<p>6.1. Recunoașterea existenței scrisului și că acesta are înțeles</p> <p>6.2. Trasarea elementelor grafice în anumite contexte.</p> <p>6.3. Utilizarea desenelor, diverse tipuri de linii pentru a transmite semnificații.</p> <p>6.4. Manifestarea dorinței de a „scrie” .</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocul de rol “La magazin” (redarea banilor prin diverse semne) ☒ Desenare a diferitor obiecte ce conțin unele elemente grafice (decorarea șervețelului de masă, a ulciorului, desenarea și decorarea umbrelei etc.). ☒ Efectuare a diferitor exerciții de dezvoltare a musculaturii fine a mâinii (ex. alegerea cu fiecare deget a boabelor de porumb și orez; apropierea fiecărui deget aparte de centrul palmei și îndreptarea lor etc) ☒ Folosire corectă a instrumentelor de scris. ☒ Jocul „Ghici ce ți-am scris” ☒ Verbalizare a ceea ce a desenat, a „scris” ☒ Creare de medalioane cu desene ale copiilor în cheia unui text. ☒ Desenare a emoticoanelor (vesel, trist) 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/ tipărit în activitățile zilnice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 509, 510, 511.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p> <p><i>Indicatori:</i> 81.</p>
---	--	--

Creații literare orientative

Poezii, jocuri: „Tăpușele” de Ion Hadârcă, „Tăpușele” de Iu. Filip, „ Mărul” de V. Rusnac, „Familia mea” de C. Dragomir, Degețele –joc popular, „Pisicuță, pis, pis, pis” (populară), „O broscuță” de L. Lari, „Nourașul” de L. Botnaru, „Vine moșul de la vie”- populară, „Liliacul” de C. Dragomir, „O broscuță” de L. Lari, „ Floarea din farfurie” de C. Dragomir, „Trenule , trenuțele” de L. Deleanu, „Mama” de Gr. Vieru, „Lună”- populară, „Fugi,nor,fugi”-populară, „Buburuză”-populară, „Melcul”-populară, „Colind”-populară, „Cuciu” de Gr. Vieru etc.

Povestiri: „Două baloane” , „Familia mea” de T. Arghezi, „Bucurie , de I. Bejenaru, „Pâine de la iepure” de P. Darie etc

Povești: „Vulpea și racul” (pov. pop. rusă), „ De ce ursul n-are coadă” (pov. pop. rom.), „ Ridichea”, „Foișorul” etc.

Legende: „Legenda omului de zăpadă”, „Legenda primăverii” etc.

Culegeri: „Învățăm împreună limba română” Culegere de povești, snoave și povestiri, Chișinău, 2016 „Culegere de texte” (Supliment pentru proiectarea activităților integrate în instituțiile preșcolare), Chișinău, 2012 etc.

Competențe specifice, unități de competențe, activități de învățare și standarde (vârsta 5 – 7 ani)

Unități de competență	Exemple de activități de învățare	Indicatori din standarde
Competența specifică 1. Receptarea și înțelegerea mesajului oral în diverse situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, concentrare și atenție		
<p>1.1. Perceperea semnificației unor sunete din cuvinte, a cuvintelor, enunțurilor cu sonoritate asemănătoare.</p> <p>1.2. Identificarea unor surse sonore (persoane, vietăți, obiecte , acțiuni etc.), a mărimii și depărtării acestora, după sunetele produse</p> <p>1.3. Identificarea obiectelor, claselor de obiecte, a acțiunilor, însușirilor, caracteristicilor etc. potrivit denumirii lor.</p> <p>1.4. Recepționarea, recunoașterea după intonație a tipului de mesaj transmis (o întrebare, o rugămintă, o nedumerire, o bucurie, o indignare, o cerință etc.)</p> <p>1.5. Înțelegerea semnificațiilor diferitor structuri verbale orale.</p> <p>1.6. Manifestarea interesului pentru receptarea de expresii, texte, (orale sau înregistrate), în contexte de comunicare cunoscute.</p>	<p>☒ Recunoaștere a semnificației unor sunete din cuvinte (casă-case, dorm-dormi), a cuvintelor (casă-clasă, gard-card, vânt-cânt..), a enunțurilor cu sonoritate asemănătoare („Am un cos cu fructe” sau „Am un coș cu fructe”etc.) în anumite contexte cotidiene;</p> <p>☒ Determinare a acțiunilor efectuate (ex.:ruperea hârtiei, lovirea cu creionul în masă, în ceașcă etc.);</p> <p>☒ Jocuri didactice (ex.“Telefonul fără fir”, “Adevărat-fals”, ” Reprezintă ce ai auzit”, “Deschide urechea bine” etc.);</p> <p>☒ Stabilire a mărimii și a depărtării unor obiecte după sunetele produse;</p> <p>☒ Clasificare a imaginilor (obiecte, însușiri, acțiuni etc.);</p> <p>☒ Jocuri didactice (ex. „Cine va găsi mai multe”, „Ce timp este astăzi „etc”)</p> <p>☒ Executare a însărcinărilor de genul: „grupează”, „unește” „,așază” „încercuiește” „,compară”etc. potrivit mesajului audiat etc.</p> <p>☒ Realizare consecutivă a 2-3 însărcinări necorelate între ele (ex: „Dă-mi cartea ta și închide dulapul.”)</p> <p>☒ Exerciții de recunoaștere a tipului de mesaj după intonație: întrebare, rugămintă, nedumerire, cerință etc.</p> <p>☒ Punere în corespondență a mesajelor audiate cu imagini/ carduri, simboluri etc. corespunzătoare;</p> <p>☒ Semnalare prin răspuns non verbal/ verbal a înțelegerii mesajului/textului audiat;</p> <p>☒ Dezlegare de ghicitori (prin demonstrarea obiectului-</p>	<p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatori:</i> 360, 361, 362, 363.</p> <p>DPSE <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie. <i>Indicatori:</i> 257, 259. <i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să perceapă regulile și efectele acestora. <i>Indicatori:</i> 301, 306.</p> <p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 100, 101.</p>

	<p>răspuns);</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Înțelegere a sensului cuvintelor, expresiilor (ex. dinte, pâine, Cine știe carte are patru ochi , A lua apă în gură etc.); ☒ Deosebire a genurilor și speciilor literare (povestea, poezia, povestirea, ghicitoarea, frământarea de limbă etc.). ☒ Jocul “Spune ce ai auzit?” etc. ☒ Exprimare a interesului pentru ascultarea și discutarea unor genuri literare diferite (poezii, povești, snoave etc.); ☒ etc. 	
Competența specifică 2. Producerea mesajelor orale, demonstrând comportament verbal, nonverbal în diverse contexte		
<p>2.1. Pronunțarea independentă, clară a tuturor sunetelor limbii române, a grupurilor de sunete în cuvinte, expresii mai dificile</p> <p>2.2. Crearea, susținerea unui dialog, în situații de comunicare cunoscute, folosind întrebări deschise și răspunsuri desfășurate</p> <p>2.3. Producerea de mesaje clare, logice, folosind expresivitatea verbală (intensitate, ritm, intonație accent etc.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Pronunțare corectă a tuturor sunetelor limbii, a unor grupuri de sunete mai dificile; ☒ Reproducere a frământărilor de limbă; ☒ Găsire a cuvintelor ce rimează (ex. ploioasă, uleioasă...; parc, țarc...; varză, barză...etc.) ☒ Completare a cuvintelor (ex. cra..., îm..., în..., bl..., tra...etc.)etc. ☒ Alcătuire de întrebări (ex.”Explozia stelară” „Cine va alcătui mai multe” etc). ☒ Construire și susținere de dialoguri; ☒ Respectare a etichetei comunicării în dialog ☒ Jocuri didactice (ex. “Ce-ai face dacă...”, “De ce dorești să devii medic?”,”Eu întreb, tu răspunzi”, “Potrivește întrebarea”, etc. ☒ Jocuri de rol (ex. “La bibliotecă” , “ “Interviul”,”Convorbire la telefon”) ☒ Conversații pe diverse teme, etc. ☒ Reproducere de mesaje cu alternarea ritmului și intonației; ☒ Discuție liberă despre faptele, întâmplările din viața proprie, ☒ prezentare logică, coerentă, corectă din punct de vedere gramatical a unei informații ☒ Caracterizare și descriere a obiectelor, viețuitoarelor, 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul.</p> <p><i>Indicatori:</i> 379, 380, 381, 382, 383, 384.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect din punct de vedere gramatical.</p> <p><i>Indicatori:</i> 402, 403, 404, 405, 406.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne.</p> <p><i>Indicatori:</i> 419, 420, 421, 422, 423.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452.</p> <p>DPSE</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 175, 176, 177, 185.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 212, 213, 220.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să</p>

<p>2.4. Descrierea detaliată, logică, clară a unor obiecte, imagini/carduri, vietăți, personaje după diferite criterii, aspecte</p> <p>2.5. Prezentarea de informații logice referitoare la sine și la universul imediat.</p> <p>2.6. Expunerea logică, coerentă, fluidă a anumitor evenimente.</p> <p>2.7. Formularea enunțului dezvoltat, respectând ordinea corectă a părților de propoziție (subiect, predicat și alte părți de propoziție)</p> <p>2.8. Manifestarea dorinței de a relaționa cu persoanele din mediul apropiat, respectând normele elementare de etichetă verbală</p>	<p>persoanelor , personajelor etc.;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Verbalizare logică, coerentă a imaginii cu subiect, a șirului de imagini; ☒ Comunicare non stop în baza imaginilor, obiectelor din mediu înconjurător; ☒ Clasificare de obiecte după anumite criterii etc.; ☒ Caracterizare a personajelor și faptele lor; ☒ Povestire a unui eveniment respectând succesiunea evenimentelor etc. <p>☒ Povestire detaliată despre sine persoane apropiate.</p> <p>☒ Prezentare a autoportretului, a portretului altor persoane.</p> <p>☒ Jocuri didactice (ex. “Ghici cine este” etc.).</p> <p>☒ Discuții libere despre faptele, întâmplărilor din viața proprie.</p> <p>☒ Povestire coerentă și logică a povestirilor în baza benzilor desenate/ o suită de imagini (utilizare în vorbire a verbelor la timpul: trecut, prezent, viitor)</p> <p>☒ Creare a diverselor tipuri de mesaje, bilețele, felicitări, scrisori etc.</p> <p>☒ Verbalizare a imaginii cu subiect.</p> <p>☒ Participare activă la discuțiile dintr-un grup;</p> <p>☒ Întreținere de dialoguri în perechi, în grup;</p> <p>☒ Inițiere, susținere a dialogului pe diverse teme cu respectarea normelor elementare de etichetă verbală etc.</p>	<p>interacționeze cu aceștia.</p> <p><i>Indicatori:</i> 239, 243.</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să interacționeze pozitiv cu copiii de vârstă apropiată.</p> <p><i>Indicatori:</i> 270, 272.</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să recunoască, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 284, 287, 291, 292.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să perceapă regulile și efectele acestora.</p> <p><i>Indicatori:</i> 303, 304.</p> <p>DC</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să identifice relația cauză-efect în urma unor interacțiuni cu obiecte, fenomene, oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 537.</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe.</p> <p><i>Indicatori:</i> 545, 546, 547, 548.</p>
<p>Competența 3. Receptarea și reproducerea conținutului emotiv și ideatic al unui text literar, apreciind valoarea educativă al acestuia</p>		
<p>3.1. Perceperea conținutului emoțional-expresiv al textului în baza imaginilor/creațiilor ecranizate și reproducerea unor secvențe/textului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Stabilire a denumirii cărții și a autorului acesteia. ☒ Corelare a conținutului fragmentelor din texte cu imaginile. ☒ Reconstituire de imagini (puzzle) și verbalizare a imaginii finale ☒ Deosebire a poveștii de poezie, povestire, ghicitoare, 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să demonstreze interes pentru carte și citit.</p> <p><i>Indicatori:</i> 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482.</p>

<p>3.2. Alcătuirea de întrebări și formularea de răspunsuri complete, detaliate la întrebările adresate în baza textului</p>	<p>numărătoare.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri verbale „Spune ce este?” „Continuă ce ai auzit” „Ghici, ghicitoarea mea?” „Adevărat – fals”etc. ☒ Vizionare a textelor ecranizate și redare expresivă a unor fragmente din acestea etc 	<p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să efectueze corespondențe între sunet și literă. <i>Indicatori:</i> 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/ tipărit în activitățile zilnice. <i>Indicatori:</i> 509, 510, 511.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme. <i>Indicatori:</i> 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527.</p>
<p>3.3. Analizarea comportamentului personajelor și corelarea lui cu întâmplările din viața personală</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Răspunde la întrebări complet, detaliat ☒ Alcătuire de întrebări în baza textului. ☒ Jocuri verbale „Explozia stelară”, ”Eu întreb, tu răspunde” etc. ☒ Dezlegare de ghicitori. 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații). <i>Indicatori:</i> 81.</p>
<p>3.4. Reproducerea logică, coerentă, expresivă a textelor literare</p> <p>3.5. Manifestarea dorinței de a reda conținutul textului prin diferite forme</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Caracterizare detaliată a personajelor (prin tehnici: „Cubul”, „Diagrama venn”, etc. ☒ Apreciere a comportamentului personajului ☒ Determinare a personajului și a textului după enunțurile propuse audiate (ex: „Unde-i oare vulpoaica cea hâtră care m-a pus să șed o noapte întreagă cu coada în iaz. Las-că acuș mă răzbun eu! etc.) ☒ Jocuri verbale „Cubul”, „Bulgărul de zăpadă”, ☒ Transpunere în situația personajului, identificându-se cu el, trăind aceleași întâmplări și sentimente. ☒ Simularea mișcărilor personajelor și caracterizarea lor ☒ Jocuri verbale „Îmi place acest personaj deoarece...” ☒ Recitare expresivă a poeziilor, poeziilor din folclor ☒ Jocuri „Numește personajul străin” ☒ „Cu cine vrei să te asemeni?” „Ce învățăminte tragem?” ☒ Repovestire pe fragmente, integral a textului ☒ deosebire dintre genurile și speciile literare (poezie, poveste, povestire, snoavă, ghicitoare, proverb etc.) ☒ Povestire în lanț etc; ☒ Folosire în limbaj a formulilor de început și de sfârșit ale poveștilor. ☒ Numire a expresiilor din text. Jocul „Cele mai frumoase expresii”, ☒ Exprimare a curiozității de a cunoaște texte noi 	<p>DC</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să realizeze operații cu mulțimi de obiecte (grupare, clasificare, sortare, triere, comparare, ordonare, serie).</p> <p><i>Indicatori:</i> 570.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să se orienteze în timp și spațiu. <i>Indicatori:</i> 622, 623.</p> <p><i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de integrare a mediului înconjurător. <i>Indicatori:</i> 663.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Participare la serbări, întâlniri cu scriitorii, matinee literare (ex: „De vorbă cu Guguță”, „În lumea poveștii/poeziei” etc.) ☒ Participare la concursul „Cel mai bun recitator” etc. ☒ etc. 	
Competența 4. Expunerea creativă a ideilor, manifestând inițiativă și afectivitate		
<p>4.1. Crearea de noi cuvinte prin sufixare/prefixare și valorificarea lor în vorbire.</p> <p>4.2. Alcătuirea unor mesaje/texte creativ logice în diverse situații.</p> <p>4.3. Înscenarea textelor literare prin diverse forme de teatralizare</p> <p>4.4. Improvizarea unui dialog creativ-logic</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Compunere de noi cuvinte (ex.floare-florăreasă, înflorit etc.) și construire de propoziții. ☒ Relatare a unor evenimente (ex. La strânsul strugurilor etc.), respectând consecutivitatea lor. ☒ Creare a începutului/conținutului/sfârșitul textului (poveste, povestire). ☒ Compunere a povestirii, poveștii în baza genericului. ☒ Modificare a comportamentului unui personaj dintr-un text. ☒ Alcătuire de numărători/poezii/ghicitori. ☒ Creare a mesajelor, felicitărilor pentru un anumit eveniment ☒ Formulare de răspuns la întrebări de logică (ex. De ce ducem capra la păscut? Răspuns corect: de frânghie) ☒ Situații de probleme: „Ce s-ar întâmpla dacă...” „Cum crezi, ce a urmat ...?” , „Dacă... apoi...” „Să ne imaginăm” ☒ Introducere a unor personaje noi într-o poveste, povestire cunoscută. ☒ Jocuri creative „Lădița cu imagini” (ex. extragere a 2-3 imagini și alcătuirea unui text), ☒ Demonstrare a diverselor tipuri de teatru pentru colegi (teatru de umbre, teatru de degete, teatru cu marionete etc.) ☒ Jocul „Noi suntem actori” ☒ Jocuri de rol „Întâlnire cu personajul preferat” etc. ☒ Etc. 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 379, 380, 381, 382, 383, 384.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect dn punct de vedere grammatical. <i>Indicatori:</i> 402, 403, 404, 405, 406.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne. <i>Indicatori:</i> 419, 420, 421, 422, 423.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. <i>Indicatori:</i> 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452.</p> <p>DPSE</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 175, 176, 177, 185.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> 212, 213, 220.</p> <p>DC</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să identifice relația cauză-efect în urma unor interacțiuni cu obiecte, fenomene,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Creare a unor jocuri de rol. Jocul „Telefonul fără fir”, „Microfonul magic”, „Interviul” De vorbă cu o frunză uscată”, „Dialog cu Moș Crăciun” „Interviu cu fata babei” etc. ☒ Etc. 	<p>oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 537.</p> <p><i>Standard</i> 2. Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe.</p> <p><i>Indicatori:</i> 545, 546, 547, 548.</p>
Competența 5. Receptarea diverselor mesaje scrise, dând dovadă de curiozitate în diverse contexte		
<p>5.1. Recunoașterea diferitor tipuri de cărți (pliante, cu imagini, cu povești, cu versuri, pentru desen etc.) și a componentelor ei.</p> <p>5.2. Identificarea unor cuvinte uzuale din mediul apropiat, scrise cu litere mari de tipar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Deosebire a diferitor tipuri de cărți: carte cu povești, carte cu versuri, carte pliantă, carte cu imagini etc., și a componentelor ei; ☒ Jocul “Ce are cartea?” ☒ Determinare a titlului unei cărți după imaginea de copertă, a tipului de carte; ☒ Diferențiere a unui text în proză de unul în versuri, ☒ Realizare de diverse tipuri de cârticele; ☒ Recunoaștere și numire a literelor mari de tipar de pe diferite suporturi. ☒ -Asociere a literelor cu sunetele ☒ (ex., imaginea lupului care produce sunete și alături sunt date literele U-U-U-U! Mama leagănă copilul și cântă: A-A-A; A-A-A); Imaginea cioarei care își cheamă puii: CAR-R-R, CAR-R-R.etc.). ☒ Jocuri verbale (ex. “Continuă /formează cuvântul”- este dată imaginea de obiect și una dintre litere : urs și litera U...; măr- M; boboc și litera B etc.). ☒ „Citire” globală a etichetelor. Corelare a etichetelor cu denumirea obiectelor ☒ Jocuri „Ce este scris?”, „Da-nu” ☒ „Arată dulapul prietenului tău” ☒ Utilizare a jocurilor „Loto”, „Domino” care au cuvinte scrise sub imagine. ☒ Găsire a cuvintelor scrise cu litere de tipar ☒ Corelare de cuvinte din una-două silabe cu imaginile respective 	<p>DLC</p> <p><i>Standard</i> 7. Copilul va fi capabil să demonstreze interes pentru carte și citit.</p> <p><i>Indicatori:</i> 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482.</p> <p><i>Standard</i> 8. Copilul va fi capabil să efectueze corespondențe între sunet și literă.</p> <p><i>Indicatori:</i> 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard</i> 3. Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p> <p><i>Indicatori:</i> 81.</p>

<p>5.3. Desprinderea semnificației globale dintr-o imagine/o serie de imagini care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente cunoscute.</p> <p>5.4. Identificarea semnificației unor simboluri/semne care transmit mesaje de necesitate imediată, din mediul familiar</p> <p>5.5. Manifestarea interesului pentru decodarea mesajelor scrise</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Lectură a unei serii de imagini "Regimul zilei" ☒ Ordonare de imagini potrivit conținutului lor și verbalizarea acestora. ☒ Joc „Cine-i și din ce poveste este... (ex. într-o imagine este ursul din povestea „Ursul păcălit de vulpe”, în alta - ursul din povestea „ Mașa și ursul”) ☒ Denumire a semnificația a unor simboluri întâlnite în situații cotidiene (ex. „+” – farmacie; zebra- trecere de pietoni, etc.) ☒ „Citire” a simbolurilor pentru vreme și a calendarului naturii etc. ☒ Punere în corespondență a unor simboluri/imagini cu anumite mesaje/ cuvinte (modelarea propoziției, modelarea cuvântului) ☒ Mnemotehnica ☒ Jocul de rol „La librărie” (prezentarea conținutului cărții de către copii) ☒ Determinarea conținutului cărții după imaginea sau titlu cărții. ☒ „Citire” a imaginilor din cărți cu povești/povestiri; ☒ Discuții cu colegii despre ce a aflat din cărți în baza imaginilor etc. 	
Competența 6. Producerea de mesaje simple scrise, manifestând interes și creativitate		
<p>6.1. Reproducerea unor mesaje scrise simple, în contexte uzuale de comunicare.</p> <p>6.2. Trasarea elementelor grafice și a conturilor literelor, folosind resurse variate.</p> <p>6.3. Exprimarea de idei, trăiri personale și informații prin intermediul limbajelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Confecționare de bilețele, invitații, felicitări etc. ☒ Efectuare a diferitor exerciții de dezvoltare a musculaturii fine a mâinii (ex. hașurare , colorare în interiorul unui contur; improvizare a torsului lânii, decorare a literelor mari decupate cu semințe, crupe colorate, petale etc.) ☒ „Scriere” de combinații de pregrafisme pe spații mari și mici (ex.gardul din linii oblice, bastonul umbrelei etc.) ☒ Modelare a literei din diferite materiale: sârmă moale, 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/ tipărit în activitățile zilnice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 509, 510, 511.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme.</p> <p><i>Indicatori:</i> 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527.</p> <p>DFSIP</p>

<p>neconvenționale.</p> <p>6.4. Manifestarea interesului pentru schimbul de mesaje scrise.</p>	<p>ață, hârtie etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✎ „Scrierea” de bilețele, mesaje folosind diverse desene, simboluri ✎ Redare a conținutului unei întrebări sau a unui enunț prin diverse desene (diverse tipuri de linii), simboluri. ✎ Etichetarea originală a unor obiecte personale ✎ Organizare a unui panou „Peretele vorbitor” (copiii lasă mesaje și informații pe o anumită temă) ✎ Jocul „Ghici ce ți-am scris” ✎ Participare la concurs „Cel mai interesant poster” din diverse desene, cuvinte și alte simboluri. ✎ Creare de povestiri de către copii în grup și scrise de către adult. ✎ Creare de ecusoane, medalioane etc. ✎ Desenare a emoticoanelor (vesel, trist, îngândurat etc.) 	<p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p> <p><i>Indicatori:</i> 81.</p>
--	--	--

Creații literare orientative:

Poezii: „Dragu mi-i să cânt”, V. Rusnac, „Care-i anotimpul?” de An. Ciocanu, „Pui de stea” de Ion Hadârcă, „Vine iarna” de L. Deleanu, „Ghiocelul” de M. Garaz, „Floare pentru mămică” de Iu. Filip, „Darul”, de Gr. Vieru, „Am un plai ca din poveste” de Gr. Vieru, „Curcubeul”, „Biografia verii” de A. Blandeanu, „Vine, vine Moș Crăciun!” de Otilia Cazimir, „Leneșul Păcală” (snoavă), „Săptămâna florilor” de E. Dragoș, „Cățelușul Șchiop” (fragment) de E. Farago, „Zgârcitul” de P. Cărare, „Șoricelul educat” de Ianoș Țurcanu, „O singură literă” de I. Țurcanu, „Luci, soare, luci” – populară, „Paparuda” – populară, „Colind”, „Florile dalbe”, „Ștefănică” de I. Anton etc.

Povești: „Motanul, cucoșul și vulpea” (pov. pop. rusă), „Spicușorul”, „Fata ciobanului cea înțeleaptă”, „Vulpea, motanul și cocoșul”, „Frații”, „Sarea în bucate” de P. Ispirescu, „Fata moșului cea cuminte” de P. Ispirescu etc.

Culegeri: „Învățăm împreună limba română” Culegere de povești, snoave și povestiri, Chișinău, 2016 „Culegere de texte” (Supliment pentru proiectarea activităților integrate în instituțiile preșcolare), Chișinău, 2012 etc.

4.3. ȘTIINȚE

FORMAREA REPREZENTĂRIILOR ELEMENTARE MATEMATICE

EDUCAȚIA PENTRU MEDIU

Competențe specifice

1. Operarea cu mulțimi de obiecte în baza criteriilor de clasificare, asigurând înțelegerea organizării lumii înconjurătoare.
2. Integrarea numerelor naturale, a șirurilor numerice, operațiilor aritmetice în situații de învățare și cotidiene variate, dând dovadă de atenție, corectitudine și coerență.
3. Estimarea și măsurarea înălțimii, lungimii, lățimii, grosimii, masei, valorii și capacității unor corpuri, valorificând simțurile și instrumentele de măsură.
4. Identificarea și construirea formelor geometrice, demonstrând inițiativă, curiozitate și creativitate.
5. Determinarea și localizarea în spațiu și timp a obiectelor, evenimentelor, manifestând interes și perseverență.
6. Emiterea unor soluții creativitativă și logice în rezolvarea problemelor, argumentând propriile idei și decizii.

1. Recunoașterea și descrierea componentelor, fenomenelor, proceselor, relațiilor din mediul înconjurător, demonstrând corectitudine în folosirea terminologiei specifice.
 2. Aplicarea metodelor și instrumentelor de explorare-investigare a mediului înconjurător, demonstrând interes și curiozitate în colectarea rezultatelor.
1. Adoptarea unui comportament adecvat în mediul înconjurător, manifestând responsabilitate și atitudine pozitivă față de acesta.

4.3.1. FORMAREA REPREZENTĂRILOR ELEMENTARE MATEMATICE

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 1,5 – 3 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Operarea cu mulțimi de obiecte în baza criteriilor de clasificare, asigurând înțelegerea organizării lumii înconjurătoare.		
<p>1.1. Trierea obiectelor după un criteriu.</p> <p>1.2. Gruparea corpurilor după un criteriu dat (mărime, culoare, categorie).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri de grupare a obiectelor, jucăriilor, ființelor, plantelor etc. ☒ Activități de selectare a jucăriilor, fructelor, legumelor, animalelor preferate. ☒ Jocuri didactice („Mingile la coș”, „În livadă”, „Grădina de flori”, „Trenulețul” „Cuburi mari - cuburi mici”, „Păpuși mari și mici”, ș.a.). ☒ Etc. 	<p>DC <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să realizeze operații cu mulțimi de obiecte (grupare, clasificare, sortare, triere, comparare, ordonare, serie).</p> <p><i>Indicatori:</i> 590, 591.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile lumii vii și nerte.</p> <p><i>Indicatori:</i> 657.</p> <p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale.</p> <p><i>Indicatori:</i> 98.</p> <p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul.</p> <p><i>Indicatori:</i> 396.</p>
Competența specifică 2. Integrarea numerelor naturale, a șirurilor numerice, operațiilor aritmetice în situații de învățare și cotidiene variate, dând dovadă de atenție, corectitudine și coerență.		
<p>2.1. Redarea unor rime cu numere.</p> <p>2.2. Numărarea obiectelor până la trei.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități de numărare a jucăriilor preferate, obiectelor, plantelor animalelor ș.a. ☒ Numărarea corpurilor din mediul înconjurător în orice moment al zilei. ☒ Pauze dinamice, cântece ce implică numerele 	<p>DC <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să opereze cu numere și șiruri numerice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 603, 604.</p>

	naturale și numărarea. ☒ Etc.	
Competența specifică 3. Estimarea și măsurarea înălțimii, lungimii, lățimii, grosimii, masei, valorii și capacității unor corpuri, valorificând simțurile și instrumentele de măsură.		
3.1. Estimarea mărimii unor corpuri 3.2. Compararea obiectelor după mărime 3.3. Ordonarea obiectelor după diferiți parametri ai dimensiunii.	☒ Jocuri și exerciții de estimare a mărimii unor corpuri (mare/mic). ☒ Jocuri de stabilire a asemănărilor și deosebirilor între două obiecte, ființe. ☒ Jocuri de comparare a două corpuri de aceeași tip. ☒ Activități de ordonare a două corpuri după mărime (de la cel mai mare către cel mai mic și invers, respectând relațiile spațiale în ordonarea obiectelor într-un șir). ☒ Jocuri didactice („Mare - mic”, „Ghicește cum este”, „Găsește locul potrivit”ș.a.). ☒ Etc.	DC <i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze unitățile de măsură la determinarea înălțimii, lungimii, lățimii, grosimii, masei, valorii și capacității unor corpuri. <i>Indicatori:</i> 618, 619. <i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de investigare a mediului înconjurător. <i>Indicatori:</i> 682.
Competența specifică 4. Identificarea și construirea formelor geometrice, demonstrând inițiativă, curiozitate și creativitate.		
4.1. Identificarea formei obiectelor. 4.2. Potrivirea formei unor obiecte. 4.3. Asamblarea unor forme din 3-4 piese.	☒ Jocuri de recunoaștere a formei unor jucării, corpuri (ex: rotunde). ☒ Jocuri de potrivire a formelor. ☒ Activități de asamblare a puzzle-urilor din 3-4 piese. ☒ Jocuri de construcții. ☒ Jocuri cu piese de diferite culori, forme, mărimi. ☒ Jocuri de masă. ☒ Jocuri didactice („Săculețul fermecat”, „Cum sunt eu?”, ș.a.). ☒ Etc.	DC <i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și în mediul înconjurător. <i>Indicatori:</i> 628, 629. DFSIP <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații). <i>Indicatori:</i> 74.
Competența specifică 5. Determinarea și localizarea în spațiu și timp a obiectelor, evenimentelor, manifestând interes și perseverență.		
5.1. Determinarea părților zilei (zi/noapte) și succesiunea acestora. 5.2. Distingerea asemănărilor/deosebirilor dintre două acțiuni,	☒ Jocuri de determinare a părților zilei (zi, noapte), stării vremii (soare, înnorat, cald, frig etc.). ☒ Utilizarea cartonașelor și imaginilor ce implică	DC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe. <i>Indicatori:</i> 565.

<p>evenimente de același tip.</p> <p>5.3. Identificarea cu ajutor a poziției unor obiecte în spațiu.</p> <p>5.4. Poziționarea unor obiecte în spațiu (în stânga-în dreapta sa).</p>	<p>semnelor caracteristice fiecărei părți a zilei. Compararea acestora prin identificarea elementelor distinctive.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri de comparare a acțiunilor copiilor, evenimentelor la care iau parte prin stabilirea asemănărilor și deosebirilor dintre ele. ☒ Jocuri ☒ Jocuri de amplasare a unor obiecte/ jucării în dreapta și stânga copilului. ☒ Activități de selectare a unor obiecte potrivit indicației, fie din dreapta sau stânga preșcolarului. ☒ Jocuri didactice („Ziua și noaptea”, „Unde sunt?”, ș.a.). ☒ Etc. 	<p>Standard 9. Copilul va fi capabil să se orienteze în timp și spațiu.</p> <p><i>Indicatori:</i> 641, 642.</p> <p>Standard 10. Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile lumii vii și nerte.</p> <p><i>Indicatori:</i> 658.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale.</p> <p><i>Indicatori:</i> 95.</p> <p>DLC</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să asculte și să înțeleagă semnificația mesajului vorbit.</p> <p><i>Indicatori:</i> 373.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/tipărit în activitățile zilnice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 532.</p>
<p>Competența specifică 6. Emiterea unor soluții creativitate și logice în rezolvarea problemelor, argumentând propriile idei și decizii.</p>		
<p>6.1. Recunoașterea soluțiilor unor probleme bazându-se pe experiența sa anterioară.</p> <p>6.2. Acordarea soluțiilor la diferite situații de problemă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri care solicit identificarea mai multor soluții. ☒ Utilizarea întrebărilor deschise pentru a-l orienta să găsească soluții: <i>Ce trebuie să facem ca să fim săm construcția? Cum o să continui?</i> ș.a. ☒ Activități de recunoaștere a situațiilor, aserțiunilor adevărate și neadevărate. Lucrul cu imaginile. ☒ Jocuri logice („De-a adevăratelea”, „Formează perechile”, „Sunt la fel?” ș.a.). ☒ Jocuri didactice („Să construim un castel”, „Găsește soluția”, ș.a.). ☒ Etc. 	<p>DC</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să valorifice experiențele acumulate în diverse contexte.</p> <p><i>Indicatori:</i> 574.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să genereze soluții la diverse întrebări, situații, probleme.</p> <p><i>Indicatori:</i> 580, 582.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 149.</p> <p>DPES</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 218.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să perceapă regulile și efectele acestora.</p> <p><i>Indicatori:</i> 310.</p>

		<p>Standard 9. Copilul va fi capabil să-și asume responsabilități, să negocieze și să participe la luarea deciziilor. <i>Indicatori: 325.</i></p> <p>Standard 11. Copilul va fi capabil să manifeste empatie față de celelalte persoane. <i>Indicatori: 359.</i></p>
--	--	--

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 3-5 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Operarea cu mulțimi de obiecte în baza criteriilor de clasificare, asigurând înțelegerea organizării lumii înconjurătoare.		
<p>1.1. Determinarea relațiilor cantitative între două grupuri de obiecte, utilizând expresiile mult/unu, mai mult/mai puțin/tot atât.</p> <p>1.2. Trierea obiectelor după un criteriu.</p> <p>1.3. Gruparea obiectelor în mulțimi după 1-2 criterii (formă, mărime, culoare, lungime, lățime, grosime, înălțime etc.).</p> <p>1.4. Clasificarea corpurilor în baza unui criteriu dat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri și exerciții de apreciere globală a cantității și de determinare a egalității/ inegalității dintre grupuri. ☒ Folosirea în cadrul activităților de comparare a mulțimilor de obiecte a limbajului aferent: unu/mult, mai mult/ tot atât/ mai puțin. ☒ Realizarea corespondențelor între mulțimi echivalente (cu aceeași cantitate). ☒ Jocuri și exerciții de triere a corpurilor după culoare, mărime, formă ș.a. ☒ Jocuri și exerciții de grupare, clasificare a corpurilor după formă (rotundă, triunghiulară, pătrată), mărime (mare, mici, mijlocii), culoare (roșii, galbene, albastre, verzi, cafenii), lungime (lungi, scurte), lățime (late, înguste), grosime (groase, subțiri), înălțime (înalte, scunde). ☒ Activități de formare a mulțimilor din 1-5 corpuri. ☒ Puzzle cu mulțimi. ☒ Etc. 	<p>DC <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să realizeze operații cu mulțimi de obiecte (grupare, clasificare, sortare, triere, comparare, ordonare, seriere). <i>Indicatori:</i> 592, 593, 598, 595.</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să opereze cu numere și șiruri numerice. <i>Indicatori:</i> 609.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile lumii vii și nerte. <i>Indicatori:</i> 662.</p> <p>DFSIP <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine. <i>Indicatori:</i> 62.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să recunoască beneficiile unei alimentații sănătoase. <i>Indicatori:</i> 119.</p> <p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 401.</p>
Competența specifică 2. Integrarea numerelor naturale, a șirurilor numerice, operațiilor aritmetice în situații de învățare și cotidiene variate, dând dovadă de atenție, corectitudine și coerență.		
<p>2.1. Identificarea numerelor naturale 1-3 (5).</p> <p>2.2. Numărarea până la 3 (5) în șir crescător și descrescător.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri și exerciții de apreciere globală a cantității. ☒ Jocuri și exerciții de raportare a numărului la cantitate, de efectuare a corespondențelor între cantitate și număr. ☒ Activități practice de formare a unor mulțimi de obiecte 	<p>DC <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să opereze cu numere și șiruri numerice. <i>Indicatori:</i> 605, 606, 607, 608, 609, 610.</p>

<p>2.3. Asocierea numărului la cantitate și invers.</p> <p>2.4. Modelarea numerelor naturale din diverse materiale.</p>	<p>în baza numărului propus.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități ludice de recunoaștere a numerelor naturale. ☒ Pauze dinamice, cântece și poezii simple cu numere. ☒ Jocuri și exerciții de distingere a poziției fiecărui număr în șirul numerelor naturale 1-5. ☒ Jocuri și exerciții de numărare în ordine crescătoare și descrescătoare a jucăriilor, florilor, copacilor rechizitelor, veselei, animalelor, etc. ☒ Jocuri de masă cu numere. ☒ Modelarea cifrelor din diverse materiale (ață, sârmă, bețișoare, plastilină etc.). ☒ Etc. 	
Competența specifică 3. Estimarea și măsurarea înălțimii, lungimii, lățimii, grosimii, masei, valorii și capacității unor corpuri, valorificând simțurile și instrumentele de măsură.		
<p>3.1. Estimarea și compararea masei unor corpuri.</p> <p>3.2. Compararea obiectelor prin suprapunere și juxtapunere după mărime, lungime, lățime, grosime și înălțime.</p> <p>3.3. Ordonarea în șir crescător și descrescător a obiectelor după diferite criterii utilizând terminologia aferentă matematică.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri și exerciții de estimare a mărimii, lungimii, lățimii, grosimii, înălțimii și masei corpurilor. ☒ Activități practice și exerciții de recunoaștere și comparare a masei unor corpuri în raport de 1 la 4. ☒ Exerciții de comparare a două obiecte prin intermediul celui de al treilea – măsură convențională. ☒ Activități practice de comparare a obiectelor prin suprapunere și juxtapunere după mărime, lungime, lățime, înălțime și grosime, utilizând terminologia aferentă (lung/ scurt/ de aceeași lungime, lat/ îngust/ de aceeași lățime, înalt/ scund/ de aceeași înălțime, gros/ subțire/ de aceeași grosime, mare/ mic/ de aceeași mărime). ☒ Jocuri și exerciții de triere și aranjare a cel mult 5 obiecte în ordine crescătoare/ descrescătoare după mărime, lungime, lățime, grosime, înălțime. ☒ Etc. 	<p>DC</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să realizeze operații cu mulțimi de obiecte (grupare, clasificare, sortare, triere, comparare, ordonare, seriere).</p> <p><i>Indicatori:</i> 595.</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze unitățile de măsură la determinarea înălțimii, lungimii, lățimii, grosimii, masei, valorii și capacității unor corpuri.</p> <p><i>Indicatori:</i> 620, 621, 622.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și în mediul înconjurător.</p> <p><i>Indicatori:</i> 633.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine.</p> <p><i>Indicatori:</i> 62.</p>
Competența specifică 4. Identificarea și construirea formelor geometrice, demonstrând inițiativă, curiozitate și creativitate.		
<p>4.1. Recunoașterea figurilor</p>	<p>☒ Jocuri și exerciții de recunoaștere a figurilor geometrice:</p>	<p>DC</p>

<p>geometrice (cerc, pătrat, triunghi).</p> <p>4.2. Compararea figurilor geometrice, stabilind asemănări și deosebiri dintre ele.</p> <p>4.3. Ordonarea figurilor geometrice după o regulă propusă.</p> <p>4.4. Crearea construcțiilor și desenelor, folosind formele geometrice.</p>	<p>cerc, triunghi, pătrat în modele date.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri de sortare a figurilor geometrice după mărime și culoare. ☒ Jocuri și exerciții de ordonare a figurilor geometrice de același tip în șir crescător/ descrescător după mărime. ☒ Exerciții și activități de grupare a obiectelor după formă (farfurie, ceas, roată sunt de formă rotundă și se aseamănă cu cercul). ☒ Construirea figurilor geometrice din diferite materiale (ață, sârmă, bețișoare, chibrituri, plastilină etc.). ☒ Activități practice de construire a desenelor din figuri geometrice cunoscute. ☒ Activități cu trusa Dienes, Logi I. ☒ Jocuri logice de formare a mulțimilor, de aranjare a pieselor în tablou, de formare de perechi. ☒ Jocuri de construcții. ☒ Jocuri de masă. ☒ Etc. 	<p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și în mediul înconjurător.</p> <p><i>Indicatori:</i> 630, 631, 632, 633.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p> <p><i>Indicatori:</i> 77, 78, 84.</p>
<p>Competența specifică 5. Determinarea și localizarea în spațiu și timp a obiectelor, evenimentelor, manifestând interes și perseverență.</p>		
<p>5.1. Recunoașterea caracteristicilor unui eveniment, acțiuni, fenomen.</p> <p>5.2. Determinarea părților zilei (dimineață, amiază, seară, noapte) și a succesiunii acestora în baza activităților zilnice și a schimbărilor existente în natură.</p> <p>5.3. Compararea unor evenimente, fenomene, acțiuni, identificând asemănări și deosebiri dintre ele.</p> <p>5.4. Descrierea în baza activităților practice a noțiunilor <i>acum/mai apoi, repede/încet</i>.</p> <p>5.5. Identificarea poziției în spațiu a unor obiecte utilizând</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri de evidențiere a caracteristicilor unor evenimente. ☒ Exerciții și jocuri de stabilire a duratei unor evenimente, fenomene, acțiuni. ☒ Exerciții și jocuri de recunoaștere a părților zilei în baza regimului zilei, a poziției spațiale a soarelui pe parcursul zilei și apariției stelelor și a lunii. ☒ Conversație în baza imaginii: <i>Ce fac oamenii ziua, dar noaptea? Cum este dimineața, la amiază, seara sau noaptea?</i> ☒ Jocuri și exerciții de ordonare a părților zilei conform consecutivității acestora. ☒ Activități de determinare a asemănărilor și deosebirilor dintre diferite evenimente, fenomene, acțiuni. ☒ Activități practice de diferențiere a momentului desfășurării acțiunii în raport cu timpul petrecut și a duratei unor evenimente, viteza de deplasare (De ex: 	<p>DC</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe.</p> <p><i>Indicatori:</i> 567, 568.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să se orienteze în timp și spațiu.</p> <p><i>Indicatori:</i> 643, 644, 645, 646.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile lumii vii și nerte.</p> <p><i>Indicatori:</i> 665.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 26, 28.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p> <p><i>Indicatori:</i> 82.</p>

<p>terminologia aferentă (stânga/dreapta, sus/jos, în față/în spate, înainte/înapoi).</p> <p>5.6. Localizarea obiectelor în spațiu în raport cu sine</p>	<p>acum mâncăm, mai apoi dormim; melcul merge încet, iar pisica mai repede; a te spăla pe față este a acțiune care se desfășoară mai repede decât a face baie etc.).</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri și exerciții de identificare a poziției copilului în raport cu sine și invers. ☒ Plasarea unor obiecte în spațiu în raport cu copilul care se orientează în spațiu. ☒ Jocuri de formare a deprinderilor de a se orienta în spațiu utilizând schema sa corporală și prepozițiile și adverbele de loc. ☒ Etc. 	<p>DLC</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect din punct de vedere gramatical.</p> <p><i>Indicatori:</i> 427, 429.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 469.</p>
<p>Competența specifică 6. Emiterea unor soluții creativitate și logice în rezolvarea problemelor, argumentând propriile idei și decizii.</p>		
<p>6.1. Recunoașterea soluțiilor adecvate situațiilor de problemă propuse.</p> <p>6.2. Soluționarea unor problemele prin emiteri de idei.</p> <p>6.3. Explicarea propriilor acțiuni și decizii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități individuale și de grup privind rezolvarea situațiilor de problemă. ☒ Activități în care sunt introduse elemente noi pentru descoperi noi soluții. ☒ Exerciții provocatoare de soluții variate. ☒ Conversații pe baza unor imagini, a unor filme vizionate, povești, povestiri audiate sau citite etc. ☒ Studiul de caz. ☒ Brainstorming-ul. ☒ Activități de emiteri a unor idei prin explicarea acestora. ☒ Acordarea întrebărilor de tipul <i>Cum ai reușit?</i>, <i>Cum ai procedat?</i>, <i>De ce consideri?</i> ș.a. în scopul argumentării propriilor decizii. ☒ Jocuri logice de construire a mulțimilor, de aranjare a pieselor în tablou, de diferențe, de formare a perechilor. ☒ Etc. 	<p>DC</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să genereze soluții la diverse întrebări, situații, probleme.</p> <p><i>Indicatori:</i> 584.</p> <p>DPES</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să-și asume responsabilități, să negocieze și să participe la luarea deciziilor.</p> <p><i>Indicatori:</i> 326, 328.</p>

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 5 - 7 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Operarea cu mulțimi de obiecte în baza criteriilor de clasificare, asigurând înțelegerea organizării lumii înconjurătoare.		
<p>1.1. Distingerea relațiilor dintre întreg și părțile lui.</p> <p>1.2. Explorarea modalităților de formare, clasificare, sortare și seriere a obiectelor după 2-3 criterii (formă, mărime, culoare, dimensiune, număr, masă, capacitate, poziție spațială etc.).</p> <p>1.3. Compararea mulțimilor de obiecte utilizând semnele de comparație (<, >, =).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități practice de împărțire a obiectelor în părți egale, a mulțimilor în două submulțimi, utilizând cuvintele: întreg, jumătate, o parte din întreg. ☒ Exerciții de alipire, înlăturare și egalare a mulțimilor de obiecte, de stabilire a legăturii și relațiilor între întreg și părțile lui componente. ☒ Exerciții și jocuri de formare și egalare a mulțimilor cu element <i>mai mult/puțin</i> decât cea propusă. ☒ Exerciții și jocuri de formare a mulțimilor utilizând operatorilor logici (conjunția, disjunția și negația). ☒ Exerciții de intuire a mulțimii vide, ca mulțime fără nici un element. ☒ Jocuri și exerciții de distribuire a unei mulțimi în submulțimi în concordanță de 1-2 criterii. ☒ Activități practice de sortare a obiectelor de același tip după culoare, mărime etc. ☒ Exerciții de seriere și alternarea într-o anumită ordine a obiectelor din 2 sau 3 grupe diferite (forma, culoare, mărime, poziție spațială etc.). ☒ Exerciții și jocuri de introducere a semnelor de comparație (<, >, =). ☒ Utilizarea procedurilor de suprapunere, juxtapunere și formare de perechi în procesul de comparare a mulțimii. ☒ Utilizarea jocului Lego (cu legume, fructe, jucării, animale etc.). ☒ Exerciții cu trusa Dienes, Logi I și II și alte jocuri de masă. ☒ Puzzle cu imagini. ☒ Etc. 	<p>DC <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să realizeze operații cu mulțimi de obiecte (grupare, clasificare, sortare, triere, comparare, ordonare, seriere). <i>Indicatori:</i> 596, 597, 598, 599, 600.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și în mediul înconjurător. <i>Indicatori:</i> 638.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile lumii vii și nerte. <i>Indicatori:</i> 669.</p> <p>DFSIP <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să recunoască beneficiile unei alimentații sănătoase. <i>Indicatori:</i> 123.</p>

Competența specifică 2. Integrarea numerelor naturale, a șirurilor numerice, operațiilor aritmetice în situații de învățare și cotidiene variate, dând dovadă de atenție, corectitudine și coerență.

<p>2.1. Distingerea aspectului cardinal și ordinal al numerelor naturale 0-10.</p> <p>2.2. Determinarea modalităților de compunere și descompunere a numerelor natural în limita lui 10.</p> <p>2.3. Identificarea numerelor vecine.</p> <p>2.4. Recunoașterea și scrierea numerelor naturale 0-10.</p> <p>2.5. Realizarea numărării în șir crescător/descrescător în limita 1-10 (20).</p> <p>2.6. Compararea numerelor naturale utilizând semnele de comparație.</p> <p>2.7. Efectuarea operațiilor de adunare și scădere cu 1-2 unități.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții și jocuri de raportare a numărului la cantitate și invers. ☒ Activități ludice de identificare a numerelor naturale în limita 0-10. ☒ Activități de modelare și scriere a numerelor natural în limita 0-10. ☒ Pauze dinamice, cântece, poezii, numărători și povești cu numere. ☒ Activități practice de ordonare a numerelor naturale. ☒ Exerciții de completarea a șirurilor de numere; ☒ Exercițiu lacunar (cu numere/ semne lipsă); ☒ Labirinturi cu numere. ☒ Exerciții și jocuri de abordare a modalităților de compunere și descompunere a numerelor naturale în două numere. ☒ Activități cu rigletele. ☒ Exerciții și jocuri de identificare a numerelor vecine, numărului precedent/următor. ☒ Exerciții și jocuri de numărare în ordine crescătoare și descrescătoare sub aspect cardinal și ordinal cu o unitate, 2 unități. ☒ Exerciții și jocuri de comparare a numerelor naturale cu ajutorul materialului didactic. ☒ Exerciții de alăturare și înlăturare a unei părți dintr-un întreg. ☒ Exerciții și jocuri ce presupun efectuarea operației de adunare și scădere cu ajutorul materialului intuitiv. ☒ Activități de recunoaștere a simbolurilor matematice: plus, minus, egal. ☒ Metode interactive: Ciorchinele, Piramida, RAI, ș.a. ☒ Etc. 	<p>DC <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să opereze cu numere și șiruri numerice. <i>Indicatori:</i> 611, 612, 613, 614, 615, 616.</p> <p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 185.</p> <p>DLC <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect dn punct de vedere gramatical. <i>Indicatori:</i> 431.</p>
--	--	---

Competența specifică 3. Estimarea și măsurarea înălțimii, lungimii, lățimii, grosimii, masei, valorii și capacității unor corpuri, valorificând simțurile și instrumentele de măsură.

<p>3.1. Determinarea lungimii, lățimii,</p>	<p>☒ Exerciții, jocuri și activități practice de determinare a lungimii,</p>	<p>DC</p>
--	--	------------------

<p>înălțimii, grosimii, masei, capacității unor corpuri cu ajutorul unităților nestandarde de măsură.</p> <p>3.2. Recunoașterea instrumentelor de măsurare (metrul, rigla, cântarul, cana gradată, bancnote și monede).</p> <p>3.3. Măsurarea cu unități standarde lungimea, lățimea, înălțimea, grosimea, masa, capacitatea (m, cm, kg, l) unor corpuri.</p> <p>3.4. Estimarea valorii unor corpuri și operarea cu unitățile monetare (lei, bani).</p>	<p>lățimii, grosimii, înălțimii, masei și capacității corpurilor cu ajutorul unităților nestandarde de măsură (pasul, șchiapa, cotul, panglici, castane, lingură, borcan, sticlă, căuș, sac etc.).</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții de distingere a corpurilor fluide și friabile. ☒ Exerciții de dezvoltare a simțului baric. ☒ Exerciții de comparare a două obiecte prin intermediul celui de al treilea – măsură convențională. ☒ Exerciții și jocuri de triere și ordonare în șir crescător/descrescător a corpurilor după lungime, lățime, grosime, înălțime, masă, capacitate. ☒ Activități de dezvoltare a terminologiei aferente lungime (mai lung/ mai scurt/ de aceeași lungime), lățime (mai lat/ mai îngust/ de aceeași lățime), înălțime (mai înalt/ mai scund/ de aceeași înălțime) și grosime (mai gros/ mai subțire/ de aceeași grosime), masă (mai greu/ mai ușor), capacitate (plin/ gol), valoare (scump/ ieftin). ☒ Activități practice de familiarizare cu noțiunii de conservare. ☒ Jocuri de recunoaștere a instrumentelor de măsurare a dimensiunii (rigla, metrul și diversitatea lui), masei (cântarul și diversitatea lui), capacitatea (cana gradată), valoarea (bancnotele și monedele). ☒ Exerciții, jocuri și activități practice de determinare a lungimii, lățimii, grosimii, înălțimii, masei și capacității corpurilor cu ajutorul unităților standarde de măsură (m, cm, kg, l). ☒ Activități practice în centrul Nisip și Apă, Joc de masă, Joc de rol. ☒ Activități practice de estimare a valorii unor bunuri. ☒ Jocuri de recunoaștere și operare cu bancnotele și monedele caracteristice Republicii Moldova. ☒ Metode Interactive: Bula dublă, Acvariul, ș.a. ☒ Etc. 	<p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze unitățile de măsură la determinarea înălțimii, lungimii, lățimii, grosimii, masei, valorii și capacității unor corpuri.</p> <p><i>Indicatori:</i> 623, 624, 625, 626.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine.</p> <p><i>Indicatori:</i> 65.</p>
--	--	--

Competența specifică 4. Identificarea și construirea formelor geometrice, demonstrând inițiativă, curiozitate și creativitate.		
<p>4.1. Identificarea formele geometrice în modele și în forma obiectelor mediului înconjurător (cercul, triunghiul, pătratul, dreptunghiul, sfera, cubul).</p> <p>4.2. Distingerea asemănărilor și deosebirilor dintre formele geometrice.</p> <p>4.3. Combinarea figurilor geometrice pentru realizarea altor forme geometrice, figuri, creații.</p> <p>4.4. Crearea unor șiruri de formelor geometrice după o anumită regulă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții și jocuri de identificare a figurilor geometrice: cerc, triunghi, pătrat, dreptunghi și a corpului geometric cubul și sfera în modele date și în forma obiectelor lumii înconjurătoare. ☒ Exerciții de recunoaștere a formelor geometrice amplasate în diferite poziții spațiale. ☒ Exerciții și jocuri de determinare a mărimii formelor geometrice. ☒ Exerciții și activități de comparare a figurilor geometrice între ele, precum și a unei figuri cu un corp geometric, evidențiind asemănările și deosebirile dintre ele. ☒ Construirea figurilor geometrice din diferite materiale (bețișoare igienice, elastice, hârtie, sârmă, chibrituri, plastilină, materiale reciclabile etc.). ☒ Activități practice, exerciții și jocuri de asamblare a unor figuri geometrice din alte figuri, a unor corpuri din figuri geometrice. ☒ Activități practice de realizare a figurilor, aplicațiilor, desenelor din figuri geometrice cunoscute. ☒ Jocuri și exerciții de ordonare, seriere și alternare a formelor geometrice după o anumită regulă. ☒ Activități cu trusa Dienis, Logi I și Logi II. ☒ Puzzle cu forme geometrice. ☒ Jocul Tangramul. ☒ Jocuri de masă cu forme geometrice. ☒ Jocul Lego. ☒ Jocuri de construcții. ☒ Metode interactive: Pătrate divizate, Cubul, Trierea aserțiunilor, Bula dublă, Comunicarea rotativă, Piramida, Ciorchinele, ș.a. ☒ Etc. 	<p>DC <i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și în mediul înconjurător. <i>Indicatori:</i> 634, 635, 636, 637, 638.</p> <p>DFSIP <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații). <i>Indicatori:</i> 86, 87, 88.</p> <p>DLC <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/ tipărit în activitățile zilnice. <i>Indicatori:</i> 540. <i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme. <i>Indicatori:</i> 549.</p>
Competența specifică 5. Determinarea și localizarea în spațiu și timp a obiectelor, evenimentelor, manifestând interes și perseverență.		
<p>5.1. Identificarea succesiunii evenimentelor, zilelor (ieri/azi/mâine), zilelor săptămânii, lunilor anului și anotimpurilor.</p> <p>5.2. Utilizarea instrumentelor și</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități practice, jocuri și exerciții de identificare a zilelor săptămânii, lunilor anului, anotimpurilor. ☒ Activități practice de determinare a duratei unor acțiuni cu ajutorul ceasului. ☒ Activități practice, exerciții și jocuri de stabilire a 	<p>DC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe. <i>Indicatori:</i> 569, 570. <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să se orienteze în</p>

<p>unităților de măsură a timpului (zilele săptămânii, lunile anului, anotimpul, oră, minut) pentru a stabili durata unor acțiuni/evenimente.</p> <p>5.3. Distingerea direcții de mișcare și de deplasare a unor ființe/corpuri.</p> <p>5.4. Determinarea și poziționarea în spațiu a unor obiecte în raport cu alte obiecte/ființe, utilizând terminologia specifică (sus/ jos, stânga/ dreapta, în față/ în spate, înainte/ înapoi, pe/ sub/ între, interior/ exterior, aproape/ departe, vertical/ orizontal/ oblic).</p> <p>5.5. Orientarea și executarea unor mișcări în spațiu și pe suprafață plană.</p>	<p>consecutivității evenimentelor, zilelor, zilelor săptămânii, lunilor anului și anotimpurilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri de denumire a lunilor anului conform tradiției populare. ☒ Conversație în baza imaginilor, filmelor vizionate ș.a. ☒ Observarea în mediul înconjurător a trăsăturilor semantice ale fiecărei unități de timp vizată. ☒ Poezii, cântece, povestiri, povești, legende, ghicitori, pauze dinamice legate de noțiunile de timp (zilele săptămânii, lunile anului, anotimpurile anului). ☒ Exerciții și jocuri de recunoaștere a instrumentelor de măsurare a timpului (calendarul, ceasul și diversitatea lor). ☒ Exerciții și jocuri de determinare a direcției de mișcare și deplasare a unor ființe/corpuri. ☒ Exerciții și jocuri de identificare a poziției relative a unor obiecte față de alte obiecte. ☒ Activități practice, exerciții și jocuri de identificare și localizare a unor obiecte față de alte ființe, copii, oameni. ☒ Activități practice și jocuri de orientare și mișcare a copilului în spațiu închis și deschis, utilizând prepozițiile și adverbele de loc. ☒ Jocuri și exerciții de traversare a unor străzi. ☒ Dictări grafice. ☒ Labirinturi. ☒ Metode interactive: Stabilirea succesiunii evenimentelor, Locuri celebre, Harta cu figuri, Benzi desenate, Jurnalul grafic, Turnirul întrebărilor, Explozia stelară, ș.a. ☒ Etc. 	<p>timp și spațiu.</p> <p><i>Indicatori:</i> 674, 648, 649, 650, 651.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile lumii vii și nerte.</p> <p><i>Indicatori:</i> 673, 674.</p> <p>DFSIP</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 38, 39.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale.</p> <p><i>Indicatori:</i> 107.</p> <p>DPES</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 185, 195.</p> <p>DLC</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect din punct de vedere gramatical.</p> <p><i>Indicatori:</i> 434, 435.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 480.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să efectueze corespondențe între sunet și literă.</p> <p><i>Indicatori:</i> 527.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/ tipărit în activitățile zilnice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 538.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme.</p>
--	--	--

		<i>Indicatori: 549, 551.</i>
Competența specifică 6. Emiterea unor soluții creativitate și logice în rezolvarea problemelor, argumentând propriile idei și decizii.		
<p>6.1. Identificarea unor soluții creative în rezolvarea problemelor, dezvoltând gândirea critică și logică.</p> <p>6.2. Rezolvarea în formă intuitivă a problemelor simple de adunare și scădere.</p> <p>6.3. Compunerea problemelor simple de adunare și scădere în bază situațiilor concrete și imagini.</p> <p>6.4. Argumentarea acțiunilor, ideilor și a deciziilor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Activități individuale și de grup ce țin de rezolvarea problemelor. ✗ Activități de selectare a ideilor, soluțiilor celor mai potrivite și originale. ✗ Jocuri și activități ce solicită emiterea unor soluții creative. ✗ Activități de identificare situații problematice, provocatoare. ✗ Conversații pe baza unor imagini, a unor filme vizionate, povești, povestiri audiate sau citite etc. ✗ Studiul de caz. ✗ Jocuri și activități de determinare a valorii de adevăr a unei aserțiuni; ✗ Jocuri logice de construire a mulțimilor, de aranjare a pieselor în tablou, de diferențe, de formare a perechilor, transformări, cu cercuri, cu mulțimi echipotente. ✗ Activități și jocuri de rezolvare a problemelor simple de adunare și scădere luate din viața reală (la magazin, în livadă, în pădure etc.). ✗ Formularea unor probleme după imagini sau în baza unor situații concrete. ✗ Activități de argumentare a ideilor, soluțiilor și deciziilor luate. ✗ Activități de dezvoltare a toleranței și respect față de opiniile colegilor. ✗ Metode Interactive: Brainstorming-ul, Trierea aserțiunilor, Comunicarea rotativă, RAI, Minicazurile, Mai multe capete la un loc ș.a. ✗ Etc. 	<p>DC <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să genereze soluții la diverse întrebări, situații, probleme. <i>Indicatori: 585, 586, 587, 588.</i></p> <p>DPES <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să-și asume responsabilități, să negocieze și să participe la luarea deciziilor. <i>Indicatori: 331.</i></p>

4.3.2. EDUCAȚIA PENTRU MEDIU

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 1,5 - 3 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Recunoașterea și descrierea componentelor, fenomenelor, proceselor, relațiilor din mediul înconjurător, demonstrând corectitudine în folosirea terminologiei specifice		
<p>1.1. Recunoașterea principalelor stări ale vremii.</p> <p>1.2. Descrierea fenomenelor naturii.</p> <p>1.3. Explicarea relației cauză-efect în interacțiune cu obiecte, fenomene.</p> <p>1.4. Recunoașterea și descrierea a 2-3 animale/ plante.</p> <p>1.5. Denumirea în baza imaginilor a corpurilor cerești (soarele, luna, stelele).</p> <p>1.6. Denumirea unor părți ale corpului uman.</p> <p>1.7. Diferențierea după aspectul exterior a fetițelor și băiețelilor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Denumirea stării vremii: <i>soare, vânt, plouă, etc.</i> ☒ Determinarea stării vremii prin completarea calendarul naturii. ☒ Jocuri prin care sunt descoperite fenomenele naturii (ploaie, ninsoare, vânt ș.a.) utilizând simțurile, imagini, softuri educaționale, filme etc. ☒ Explicarea pe bază de cauzalitate anumite schimbări ale fenomenelor (<i>dacă e înnorat – va ploua etc.</i>) ☒ Jocuri și exerciții de diferențiere a corpurilor vii și nerte (<i>corpuri vii – omul, animalele, plantele; corpuri nevii - jucării, obiecte de uz casnic, piatra, apa etc.</i>) ☒ Demonstrarea imaginilor despre părțile corpului uman. ☒ Convorbire: <i>Spune care sunt părțile componente ale corpului uman? Prin ce se deosebește omul de alte ființe?</i> ☒ Descrierea vestimentației specifice fetelor și băieților în dependență de anotimp. ☒ Jocuri didactice („<i>Pic-pic, poc-poc, vâj-vâj</i>”, „<i>Cum este vremea?</i>”, „<i>Cald sau frig?</i>”). 	<p>DC <i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile naturii vii și nerte. <i>Indicatorii:</i> 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677.</p> <p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatorii:</i> 172. <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia. <i>Indicatorii:</i> 244. <i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să recunoască, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni. <i>Indicatorii:</i> 292.</p> <p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să asculte și să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatorii:</i> 373. <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatorii:</i> 394, 395, 396.</p>

	☒ Etc.	
Competența specifică 2. Aplicarea metodelor și instrumentelor de explorare-investigare a mediului înconjurător, dând dovadă de interes și curiozitate în colectarea rezultatelor.		
<p>2.1. Recunoașterea obiectelor, fenomenelor, ființelor în baza observărilor.</p> <p>2.2. Distingerea asemănărilor și deosebirilor a obiectelor cu ajutorul organelor de simț.</p> <p>2.3. Formularea întrebărilor despre lumea înconjurătoare, manifestând interes pentru stabilirea relației cauză-efect.</p>	<p>☒ Jocuri de familiarizare cu caracteristicile obiectelor, ființelor.</p> <p>☒ Jocuri de comparare a acțiunilor, obiectelor, ființelor, fenomenelor, prin stabilirea asemănărilor și deosebirilor dintre ele.</p> <p>☒ Explorarea obiectelor cu ajutorul organelor de simț.</p> <p>☒ Jocuri didactice („De-a pirații”, „Căutătorii de comori”, „Pot să aflu”, „Tare-moale” etc.).</p> <p>☒ Etc.</p>	<p>DC Standard 11. Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de integrare a mediului înconjurător. Indicatorii: 682, 683, 684.</p> <p>DPES Standard 1. Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. Indicatorii: 172, 176. Standard 4. Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia. Indicatorii: 243.</p> <p>DLC Standard 2. Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. Indicatorii: 394.</p>
Competența specifică 3. Adoptarea unui comportament adecvat în mediul înconjurător, manifestând responsabilitate și atitudine pozitivă față de acesta.		
<p>3.1. Enumerarea regulilor de protecție a mediului înconjurător în baza imaginilor.</p> <p>3.2. Participă cu ajutor la menținerea ordinii în mediului înconjurător.</p> <p>3.3. Manifestarea atitudinii pozitive față de plante, animale.</p>	<p>☒ Problematizarea: <i>Cum să întreținem un mediu ordonat?</i></p> <p>☒ Activități de dezvoltare a dragostei față de ființele care îi înconjoară.</p> <p>☒ Etc.</p>	<p>DC Standard 12. Copilul va fi capabil să descopere omul ca parte a mediului înconjurător și ființă socială. Indicatorii: 698</p> <p>DFSIP Standard 7. Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală. Indicatorii: 149.</p>

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 3 - 5 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Recunoașterea și descrierea componentelor, fenomenelor, proceselor, relațiilor din mediul înconjurător, demonstrând corectitudine în folosirea terminologiei specifice		
<p>1.1. Evidențierea semnelor caracteristice fiecărui anotimp.</p> <p>1.2. Aprecierea stării vremii utilizând semnele convenționale.</p> <p>1.3. Explicarea pe bază de cauzalitate anumite schimbări ale fenomenelor, efecte ale obiectelor.</p> <p>1.4. Identificarea diversității plantelor, animalelor în raport cu mediul lor de trai.</p> <p>1.5. Distingerea părților componente ale plantelor/ animalelor.</p> <p>1.6. Recunoașterea unor corpuri cerești (soarele, luna, stelele).</p> <p>1.7. Recunoașterea și descrierea părților componente ale corpului uman.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Jocuri de identificare a semnelor caracteristice fiecărui anotimp. ☞ Povestiri despre anotimpuri. ☞ Activități de distingere a schimbărilor survenite în viața omului, plantelor, animalelor în fiecare anotimp. ☞ Dezlegarea ghicitorilor despre plante, animale, fenomenele naturii. ☞ Exerciții de recunoaștere a stării vremii, a fenomenelor naturii (<i>soare, vânt, viscol, ploaie</i> etc.) în momentul producerii lor. ☞ Jocuri de asociere a stării vremii cu simbolurile caracteristice. ☞ Activități în baza cărora se realizează explicarea pe bază de cauzalitate a anumitor schimbări în natură și lumea înconjurătoare. ☞ Exerciții și jocuri de clasificare a plantelor/ animalelor (domestice/ sălbatice/ exotice; călătoare/ sedentare; de grădină/ cameră/ pădure; fructe/legume ș.a.). ☞ Demonstrarea în baza imaginilor a părților componente ale plantelor/animalelor (ex: plante - <i>rădăcina, tulpina, frunza, floarea</i>; animale – <i>cap, corp și membre</i>). ☞ Activități de distingere a rolului plantelor, animalelor în viața omului. ☞ Vizionarea emisiunilor, desenelor animate, utilizarea softurilor educaționale, a prezentărilor Power Point, consultarea enciclopediilor la diverse teme: <i>Anotimpurile, Plantele, Animalele, Corpuri cerești</i>, ș.a. ☞ Jocuri de recunoaștere a corpurilor cerești. ☞ Jocuri și activități de identificare a părților corpului uman, de descriere a organelor de simț. ☞ Jocuri de reconstituire a corpului uman din părți componente. 	<p>DC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să identifice relația cauză-efect în urma unor interacțiuni cu obiecte, fenomene, oameni. <i>Indicatorii:</i> 559.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile naturii vii și nerte. <i>Indicatorii:</i> 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668.</p> <p>DFSIP <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine. <i>Indicatorii:</i> 62. <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații). <i>Indicatorii:</i> 80.</p> <p>DPES <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie. <i>Indicatorii:</i> 266.</p> <p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatorii:</i> 401.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Recitarea poeziilor (de ex: <i>Simțurile</i> de Nicolae Nasta). ☒ Metoda CCC: Ce știm și ce nu știm și dorim să aflăm despre: <i>corpul uman, organe de simț, etc.</i> ☒ Conversație în bază de imagini. ☒ Jocuri didactice („<i>Ce anotimp este?</i>”, „<i>Când are loc?</i>” etc.). 	
Competența specifică 2. Aplicarea metodelor și instrumentelor de explorare-investigare a mediului înconjurător, demonstrând interes și curiozitate în colectarea rezultatelor.		
<p>2.1. Determinarea și explicarea relațiilor/ interacțiunilor, care cauzează anumite efecte.</p> <p>2.2. Observarea și descrierea diferitor componente le mediului, procese, fenomene, relații.</p> <p>2.3. Examinarea fenomenelor ale naturii, obiectelor, ființelor cu ajutorul simțurilor și instrumentelor specifice.</p> <p>2.4. Realizarea experiențelor simple în scopul înțelegerii mediului înconjurător.</p> <p>2.5. Modelarea corpurilor din diferite materiale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Discutarea despre proprietățile comune, diferențe între obiecte, fenomene, ființe etc. ☒ Jocuri de comparare a obiectelor, fenomenelor, ființelor ș.a. ☒ Jocuri, exerciții și activități de explorare a mediului înconjurător prin valorificarea organelor de simț. ☒ Activități de observare a plantelor, animalelor din zona grădiniței, a corpurilor nevăzute (apă, aer, sol), fenomenelor ale naturii caracteristice fiecărui anotimp, etapelor de evoluție a unor corpuri vii, influenței schimbărilor în natură asupra vieții animalelor, plantelor și a omului, impactului apei, hrănilor, luminii asupra creșterii și dezvoltării unor ființe, activității oamenilor, fiind desfășurate în aer liber și în sala de grupă. ☒ Activități de observare utilizând lupa, rigla, ș.a. ☒ Activități experiențiale simple (de ex: dizolvarea sării/ zahărului în apă, înghețarea apei, scufundarea unor corpuri în apă, fierberea apei etc.). ☒ Activități de creare a modelelor unor corpuri din natură din diferite materiale. ☒ Etc. 	<p>DC <i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de integrare a mediului înconjurător. <i>Indicatorii:</i> 685, 686, 687, 688, 689.</p> <p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatorii:</i> 99.</p> <p>DPES <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să-și asume responsabilități, să negocieze și să participe la luarea deciziilor. <i>Indicatorii:</i> 328.</p> <p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatorii:</i> 380.</p>
Competența specifică 3. Adoptarea unui comportament adecvat în mediul înconjurător, manifestând responsabilitate și atitudine pozitivă față de acesta.		
<p>3.1. Recunoașterea nevoilor de bază ale ființei umane (apă, aer, hrană, adăpost, lumină).</p> <p>3.2. Determinarea rolului plantelor, animalelor în viața omului.</p> <p>3.3. Identificarea și descrierea activităților omului în natură (activități agricole, gospodărești etc.).</p> <p>3.4. Identificarea regulilor de îngrijire a</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Descrierea activităților agricole realizate de om în diverse anotimpuri. ☒ Exerciții de descriere a modului de viață a omului. ☒ Demonstrarea imaginilor cu acțiunile omului în a păstra ordinea și îngrijirea mediului înconjurător. ☒ Studiul de caz. ☒ Conversații pe marginea subiectului <i>Rolul plantelor/animalelor în viața omului.</i> ☒ Vizionarea filmelor, softurilor educaționale, a Prezentărilor 	<p>DC <i>Standard 12.</i> Copilul va fi capabil să descopere omul ca parte a mediului înconjurător și ființă socială. <i>Indicatorii:</i> 699, 700, 701.</p>

<p>mediului ambiant.</p> <p>3.5. Menținerea unui mediu curat prin aplicarea unor reguli de îngrijire.</p>	<p>Power Point legate de regulile de protecție a mediului înconjurător.</p> <p>☞ Etc.</p>	
--	---	--

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 5 - 7 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Recunoașterea și descrierea componentelor, fenomenelor, proceselor, relațiilor din mediul înconjurător, demonstrând corectitudine în folosirea terminologiei specifice.		
<p>1.1. Distingerea și descrierea fenomenelor naturii specifice celor patru anotimpuri.</p> <p>1.2. Aprecierea stării vremii prin completarea fișei de observare, calendarului naturii.</p> <p>1.3. Clasificarea corpurile din natură după diferite criterii.</p> <p>1.4. Identificarea și descrierea plantelor și animalelor (insecte, pești, amfibii, păsări, mamifere) și a părților componente ale acestora.</p> <p>1.5. Explicarea relațiilor dintre plante, animale și mediile lor de viață.</p> <p>1.6. Recunoașterea diferitor forme de relief și bazine acvatice.</p> <p>1.7. Identificarea și descrierea corpurilor cerești (planetele, stelele, sateliți - luna).</p> <p>1.8. Identificarea unor organe interne și funcțiile acestora.</p> <p>1.9. Determinarea rolului organelor de simț în cunoașterea lumii înconjurătoare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități de completare a calendarului naturii cu semnele convenționale. ☒ Demonstrarea în baza calendarului naturii a fenomenelor. ☒ Jocuri și activități de identificare a fenomenelor și semnelor caracteristice fiecărui anotimp. ☒ Joc de rol privind stabilirea prognozei meteo. ☒ Activități de creare a calendarelor, cărților despre anotimpurile anului. ☒ Exerciții și jocuri de clasificare a corpurilor din natură după diferite criterii (categorie, clasă, substanța din care este constituit, stare de agregare, hrană, formă, miros, gust, mediul de viață, mod de deplasare ș a.). ☒ Jocuri și exerciții de comparare a corpurilor din natură stabilind asemănări și deosebiri. ☒ Jocuri senzoriale. ☒ Exerciții și jocuri de identificare și descriere a părților componente ale plantelor/animalelor (ex: plante - <i>rădăcină, tulpină, frunză, floarea, fruct, semință</i>; animale – <i>cap, corp, membre, coadă, gât</i> ș.a.). ☒ Dezlegarea ghicitorilor despre obiecte, fenomene, ființe. ☒ Conversație pe subiecte: <i>Cum să ocrotim plantele, animalele? De ce trebuie să o facem? De ce avem nevoie de plante sau animele?</i> ș.a. ☒ Activități de distingere a rolului plantelor, animalelor, fenomenelor naturii asupra mediului înconjurător și a acțiunilor de protecție a acestora. ☒ Activități de recunoaștere a plantelor și animalelor rare din Republica Moldova, evidențiind necesitatea protecției acestora. ☒ Jocuri de recunoaștere a diferitor forme de relief și bazine 	<p>DC <i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile naturii vii și nerte. <i>Indicatorii:</i> 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677.</p> <p>DFSIP <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice. <i>Indicatorii:</i> 38. <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine. <i>Indicatorii:</i> 65.</p> <p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatorii:</i> 403, 405. <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/tipărit în activitățile zilnice. <i>Indicatorii:</i> 538.</p>

	<p>acvatice (câmpie, deal, munte, râu, iaz, mare, ș.a.).</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri și activități de identificare a unor organe interne și funcțiile acestora. ☒ Conversație: <i>Rolul organelor interne în funcționarea organismului omului?</i> ☒ Jocuri de determinare a rolului organelor de simț (ochiul, urechea, limba, nasul, pielea) în cunoașterea lumii înconjurătoare. ☒ Vizionarea filmelor, emisiunilor legate de prezentarea diferitor forme de relief, bazine acvatice, cosmos, planete, animale, plante și modul lor de viață. ☒ Convorbiri în baza imaginilor. ☒ Jocuri și exerciții de identificare și descriere a corpurilor cerești. ☒ Jocuri didactice („”, „”, „”, „”, „”, „”, „”, „”, „”, ș.a.). ☒ Metode interactive: Tehnica Lotus, Stabilirea succesiunii evenimentelor, Bula dublă, Cubul, Comunicarea rotativă, Schimbă perechea, Acvariul, Învățarea în cerc, Piramida, Ciorchinele, Benzi desenate, Trierea aserțiunilor, Diagrama Venn, Jurnalul grafic, Turul galeriei, Turnirul întrebărilor, Explozia stelară ș.a. ☒ Etc. 	
Competența specifică 2. Aplicarea metodelor și instrumentelor de explorare-investigare a mediului înconjurător, demonstrând interes și curiozitate în colectarea rezultatelor.		
<p>2.1. Utilizarea metodelor și instrumentelor de investigare a mediului înconjurător pentru colectarea informației despre lumea înconjurătoare.</p> <p>2.2. Explicarea și generalizarea rezultatelor unor observații, investigații.</p> <p>2.3. Modelarea corpurilor din diverse materiale reciclabile.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități practice de investigare a mediului înconjurător cu ajutorul instrumentelor: lupei, termometrului, microscopului, paharului gradat, pipetei, ș.a. ☒ Observarea relațiilor dintre animale, plante, mediul lor de viață și om. ☒ Observarea schimbărilor ce se produc pe parcursul dezvoltării corpurilor vii. ☒ Crearea unor grafice cu caracteristicile copiilor din grupă (înălțime, masă corporală, preferințe) la începutul/ sfârșitul fiecărui an școlar pentru a sesiza evoluția. ☒ Activități experiențiale legate de proprietățile apei, formele apei în natură, aerul și proprietățile lui, mișcare, sol, plante, animale, etapelor de evoluție a unor corpuri vii, fiziologia și igiena copilului, procesele ecologice, fenomene ale naturii etc. ☒ Activități de creare a modelelor unor corpuri utilizând materiale 	<p>DC <i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de integrare a mediului înconjurător. <i>Indicatorii:</i> 690, 691, 692, 693, 694, 695.</p> <p>DFSIP <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine. <i>Indicatorii:</i> 65.</p> <p>DLC <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală.</p>

4.4. SĂNĂTATEA ȘI MOTRICITATEA

EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

EDUCAȚIA FIZICĂ

Competențe specifice

1. Identificarea și aplicarea normelor igienico-sanitare în diferite contexte, asigurând menținerea sănătății.
2. Practicarea unui mod sănătos de viață, manifestând interesul pentru igiena personală, colectivă și alimentație corectă.
3. Determinarea și respectarea regulilor de securitate, dând dovadă de înțelegere și interes pentru autoprotecție personală și securitatea altora (?).

1. Dezvoltarea deprinderilor motrice în activități individuale și colective, demonstrând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism.
2. Manifestarea calităților motrice în diverse activități, dând dovadă de independență și perseverență.
3. Participarea în activități motrice și jocuri de mișcare, manifestând atitudine pozitivă față de un mod sănătos de viață.

4.4.1. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 1,5 - 3 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Identificarea și aplicarea normelor igienico-sanitare în diferite contexte, asigurând menținerea sănătății.		
<p>1.1. Realizarea independentă a unor acțiuni de igienă, cu sprijinul sau la indicația adultului.</p> <p>1.2. Identificarea obiectelor de igienă personală, menținerea lor în ordine și curățenie.</p> <p>1.3. Exprimarea confortului sau disconfortului propriu în raport cu o situație de igienă corporală specifică vârstei.</p> <p>1.4. Folosirea obiectelor de igienă la necesitate și contexte diferite cu slabă supraveghere.</p> <p>1.5. Identificarea stărilor de sănătate cu ajutorul aduților.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Discuții despre reguli de păstrare a igienei în diferite situații și momente ale zilei. ☒ Exerciții, simulări de realizare a unor elemente de igienă personală și colectivă. ☒ Activități în care se numesc stările de disconfort fizic cauzate de simptome ale unor boli, de ex. „mă doare burtica”, „simt că-mi este cald, că mi-e frig”. ☒ Jocuri de imitație, cântece. ☒ Discuții libere/ în baza imaginilor, ilustrațiilor, filmulețelor. ☒ Simularea diferitor momente: spălarea pe mâini și pe dinți, utilizarea toaletei, folosirea șervețelelor pentru a-și șterge nasul. ☒ Etc . 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să aplice reguli de menținere a sănătății și igienei personale.</p> <p><i>Indicatori:</i> 130, 131, 132, 133.</p>
Competența specifică 2. Practicarea unui mod sănătos de viață, manifestând interesul pentru igiena personală, colectivă și alimentație corectă.		
<p>2.1. Recunoașterea produselor alimentare, legumelor, fructelor și începerea consumării unei varietăți mari de mâncăruri pentru menținerea sănătății.</p> <p>2.2. Diferențierea produselor care se mănâncă și cele care nu se mănâncă.</p> <p>2.3. Alegerea între diverse opțiuni de mâncare.</p> <p>2.4. Respectarea igienei și</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Discuții despre importanța alimentației și a apei pentru sănătatea organismului. ☒ Încurajarea copilului să bea apă pe parcursul zilei, să consume legume, fructe, mâncărurile noi și cele preferate de copil. ☒ Exerciții și jocuri de recunoaștere a obiectelor de igienă, produse alimentare/alimentație, reguli de igienă, comportament. ☒ Activități practice de aranjare și servire a mesei, preparare a salatelor ș.a. ☒ Joc de rol de tipul : „În ospetie”; „Primum oaspeți” ș.a. 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să recunoască beneficiile unei alimentații sănătoase</p> <p><i>Indicatori:</i> 115, 116, 117.</p> <p>Standard+indicator la igienă (?)</p>

comportamentului/ținutei corecte în timpul servirii mesei.	☒ Etc.	
Competența specifică 3. Determinarea și respectarea regulilor de securitate, dând dovadă de înțelegere și interes pentru autoprotecție personală și securitatea altora (?).		
<p>3.1. Exersarea comportamentelor corecte în situațiile de pericol în încăpere.</p> <p>3.2. Recunoașterea regulilor de protecție și anticiparea consecințelor nerespectării acestora.</p> <p>3.3. Diferențierea unor comportamente periculoase prin semnale, vorbe, mișcări.</p> <p>3.4. Identificarea persoanelor și surselor de încredere în situații periculoase.</p> <p>3.5. Identificarea situațiilor de pericol în încăpere și în afara ei ce le amenință securitatea personală.</p>	<p>☒ Exerciții de descriere a situațiilor de risc, de elaborare a regulilor de prevenire și comportare în situații de risc.</p> <p>☒ Discuții în baza imaginilor cu ilustrarea situațiilor de risc (consum de lichide din sticle necunoscute, apropierea de un fier de călcat în priză, de flacără etc.) și elaborarea de către copii a regulilor de comportare într-o astfel de situație.</p> <p>☒ Povești, povestiri ce prezintă situații periculoase și discutarea despre posibilitatea evitării lor sau a riscurilor pe care le presupun.</p> <p>☒ Discutați despre accidente care se pot petrece și ce consecințe grave pot avea (pe stradă, în locuri publice, în parcul de joacă, în timpul discuțiilor cu persoane necunoscute etc.).</p> <p>☒ Povestiri despre regulile de securitate personală în diverse contexte (pe stradă, în magazine, în locuri publice, în parcul de joacă etc.).</p> <p>☒ Realizarea cărțușilor, posterelor pentru evitarea pericolelor.</p> <p>☒ Discuții despre experiența sa personală când a simțit pericole și intimidări de la cei mai mari și identificarea persoanei de încredere cui ar putea spune și cere ajutor.</p> <p>☒ Etc.</p>	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 148, 149, 150, 151.</p>

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 3 - 5 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Identificarea și aplicarea normelor igienico-sanitare în diferite contexte, asigurând menținerea sănătății.		
<p>1.1. Diferențierea obiectelor de igienă personală și cele care pot fi folosite în comun;</p> <p>1.2. Identificarea legăturii dintre curățenie și sănătate, a necesității folosirii obiectelor de igienă personală;</p> <p>1.3. Păstrarea în ordine și curățenie a jucăriilor, bunurilor personale și locului de joacă cu ajutorul și la indicația adultului.</p> <p>1.4. Identificarea obiectelor și activităților care contribuie la păstrarea sănătății;</p> <p>1.5. Respectarea independentă a regulilor sanitar-igienice, igienei individuale și colective pentru menținerea sănătății.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții de argumentare a importanței respectării regulilor de igienă: (se spală și se șterge singur pe mâini, își acoperă gura cu mâna când strănută, când tușește, folosește independent toaleta, folosește batista, se spală pe dinți ☒ Exersarea regulilor igienico-sanitare. ☒ Activități de simulare a acțiunilor de igienă personală. ☒ Jocul de identificare a obiectelor de igienă, de ex.: „Numește obiectul și-l descrie.” ☒ Metode activ-participative pentru deosebirea obiectelor de igienă personală, regulilor sanitar-igienice ș.a. ☒ Jocuri liber alese/ cu suget unde copiii pot utiliza produse de igienă personală (șăpunuri, șamponuri, geluri de duș, paste de dinți, bureți de baie etc.). ☒ Povestirea și reprezentarea materialelor ce reactualizează anumite experiențe de viață a copilului. ☒ Discuții despre sănătate și simptomele unor boli. ☒ Realizarea albumelor, desenelor, cărților despre prieteni, persoane cunoscute. ☒ Etc. 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să aplice reguli de menținere a sănătății și igienei personale.</p> <p><i>Indicatori:</i> 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140.</p>
Competența specifică 2. Practicarea unui mod sănătos de viață, manifestând interesul pentru igiena personală, colectivă și alimentație corectă.		
<p>2.1. Identificarea diferențelor dintre stările de bine și boală.</p> <p>2.2. Analizarea și clasificarea factorilor de menținere a sănătății și factorilor de îmbolnăvire.</p> <p>2.3. Aplicarea regulilor sanitar-igienice și comportament corect în timpul servirii mesei.</p> <p>2.4. Alegerea mâncărurilor care sunt</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități de preparare a unor salate și implicați-i pe copii în pregătirea lor. ☒ Discuții despre fiecare aliment utilizat și despre importanța Igienii alimentare și a unei alimentații sănătoase. ☒ Discuții despre fructele și legumele preferate a copiilor și despre importanța igienei alimentare și a unei alimentații sănătoase. ☒ Discuții despre alimentele sănătoase; ☒ Activități practice de preparare a unor salate de fructe și de decorare a tartinelor cu legume feliate sănătoase: roșii, castraveți, mărar, salată, 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să recunoască beneficiile unei alimentații sănătoase</p> <p><i>Indicatori:</i> 118, 119, 120, 121.</p>

<p>mai sănătoase decât altele și relatarea despre alimentația corectă.</p> <p>2.5. Identificarea elementelor unui mod sănătos de viață, situațiile de risc pentru sănătatea personală și a altora.</p>	<p>pătrunjel etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Interview cu copii despre alimentație și comportament. ☒ Implicarea copiilor la aranjarea mesei. ☒ Exersarea regulilor de igienă individuală, a unor reguli de alimentare corectă. ☒ Etc. 	
<p>Competența specifică 3. Determinarea și respectarea regulilor de securitate, dând dovadă de înțelegere și interes pentru autoprotecție personală.</p>		
<p>3.1. Recunoașterea comportamentelor sănătoase și comportamentele de risc cu sprijinul adulților.</p> <p>3.2. Reacționarea adecvată la atenționările adulților privind o situație periculoasă, anunțarea adulților sau colegii atunci când vede un comportament periculos sau se simte rău.</p> <p>3.3. Identificarea situațiilor de pericol/ accidentelor posibile în stradă, în curte, în încăpere ce le amenință securitatea personală și colectivă și a locurilor de joacă ce nu prezintă pericol;</p> <p>3.4. Exersarea modalităților de acțiune în caz de pericol și evitarea locurilor, obiectelor sau situațiilor periculoase;</p> <p>3.5. Identificarea persoanelor/surselor de ajutor în diverse situații de pericol și comunicarea despre cele întâmplate persoanelor/surselor ce-i pot ajuta;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții de descriere a situațiilor de risc, de elaborare a regulilor de prevenire și comportare în situații de risc. ☒ Utilizarea imaginilor cu ilustrarea situațiilor de risc (consum de lichide din sticle necunoscute, apropierea de un fier de călcat în priză, de flacăra etc.) și elaborarea de către copii a regulilor de comportare într-o astfel de situație. ☒ Povești, povestiri ce prezintă situații periculoase și discutarea despre posibilitatea evitării lor sau a riscurilor pe care le presupun. ☒ Realizarea afișelor, cărțuțelor despre obiecte periculoase, pentru evitarea pericolelor. ☒ Exemple din viața personală a copiilor și a unor personaje artistice pentru a discuta despre comportamente dăunătoare și periculoase. ☒ Discuții despre regulile de protecție și evitarea pericolelor. ☒ Studiu de caz/ analizarea diferitor situații de utilizare a obiectelor periculoase. ☒ Discuții despre sănătate, pericole, servicii și persoane de ajutor. ☒ Simularea unor situații corecte/ incorecte, exersarea acțiunilor corecte. ☒ Etc. 	<p>DFSIP <i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală. <i>Indicatori:</i> 152, 153, 154, 155, 156, 157.</p> <p>DPES <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie. <i>Indicatori:</i> 267, 269, 270.</p> <p>DC <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să genereze soluții la diverse întrebări, situații, probleme. <i>Indicatori:</i> 583.</p>

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 5 - 7 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Identificarea și aplicarea normelor igienico-sanitare în diferite contexte, asigurând menținerea sănătății.		
<p>1.1. Respectarea independentă a regulilor de comportare și igienă personală în diverse contexte și momente potrivite.</p> <p>1.2. Descrierea și respectarea regulilor de îngrijire a organismului uman: a pielii, a părului, unghiilor, a dinților etc.</p> <p>1.3. Păstrarea, ordonarea, îngrijirea lucrurilor personale și locului de joacă.</p> <p>1.4. Determinarea elementelor principale ale regimului zilei pentru sine, alternarea perioadelor de activitate cu odihna.</p> <p>1.5. Explicarea importanței igienei personale în viața de zi cu zi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții și jocuri de identificare a obiectelor de igienă personală, colectivă, exersare a deprinderilor de igienă personală și colectivă. ☒ Studiu de caz despre importanța respectării constante a regulilor de igienă și consecințele nerespectării lor. ☒ Realizare posterele, cărticelilor despre sănătate. ☒ Realizarea desenelor, afișelor, poezioarelor sau cântecelelor despre regulile sanitar-igienice. ☒ Discuții pe teme de sănătate, igienă, lecturi. ☒ Corelarea experienței proprii cu alte surse de informații utilizând cărți, lecturi literare, casete video, audio, ilustrații, reviste, emisiuni radio și TV. ☒ Etc. 	<p>DFSIP <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să aplice reguli de menținere a sănătății și igienei personale <i>Indicatori:</i> 141, 142, 143.</p>
Competența specifică 2. Practicarea unui mod sănătos de viață, manifestând interesul pentru igiena personală, colectivă și alimentație corectă.		
<p>2.1. Identificarea factorilor ce mențin sănătatea, acțiunile pe care le poate întreprinde personal pentru a fi sănătos</p> <p>2.2. Explicarea funcțiilor benefice sau dăunătoare ale anumitor alimente pentru organismul uman.</p> <p>2.3. Recunoașterea produselor alimentare sănătoase și nesănătoase, optarea pentru consumarea zilnică a fructelor și legumelor pentru menținerea sănătății.</p> <p>2.4. Aplicarea unui comportament corect</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Implicați copilul în prepararea, servirea și gustarea unei mese sănătoase. ☒ Discuții despre alimente care sunt mai sănătoase și mai nutritive decât altele, igiena, comportament. <p>De ex: discutați despre beneficiile consumului de apă, legume, fructe și riscurile consumului de băuturi îndulcite etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități, jocuri privind alimentația, servirea mesei și comportamentul sănătos în timpul mesei, în care copilul joacă roluri diferite. <p>De ex: „De-a restaurantul”.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Jocuri didactice, de tipul: «Vitaminele», «Unde s-au ascuns vitaminele?» 	<p>DFSIP <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să recunoască beneficiile unei alimentații sănătoase <i>Indicatori:</i> 122, 123, 124. <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să aplice reguli de menținere a sănătății și igienei personale. <i>Indicatori:</i> 141.</p> <p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca</p>

<p>și a regulilor sanitar-igienice în timpul servirii mesei.</p> <p>2.5. Participarea la servirea mesei și aprecierea corectă a porției de mâncare,</p> <p>2.6. Demonstrarea atitudinii responsabile față de promovarea unui mod de viață sănătos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități de simulare a acțiunilor de igienă personală, aranjarea și servirea mesei. ☒ Realizarea desenelor, cărților, afișelor, posterilor <p>De ex: „Regulile de igienă personală”, ”Sănătatea” ș.a.;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții și activități de tipul: „Adevărat, fals; „De vorbă cu medicul „, ș.a. ☒ Povestirea explicativă. ☒ Comentarea imaginilor din cărți, filmulețelor. ☒ Etc. 	<p>persoană unică cu caracteristici specifice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 195.</p>
<p>Competența specifică 3. Determinarea și respectarea regulilor de securitate, dând dovadă de înțelegere și interes pentru autoprotecție personală.</p>		
<p>3.1. Recunoașterea comportamentelor sănătoase și comportamentele de risc.</p> <p>3.2. Respectarea regulilor de autoprotecție și manifestarea comportamentului responsabil pentru viața și sănătatea proprie și a celor din jur</p> <p>3.3. Identificarea situațiilor de pericol ce le amenință securitatea personală.</p> <p>3.4. Solicitarea ajutorului în situații de risc și comunicarea adulților sau colegilor atunci când sunt în pericol sau observă un comportament periculos.</p> <p>3.5. Utilizarea elementelor de acordare a primului ajutor</p> <p>3.6. Identificarea persoanelor de încredere în situații de risc/ periculoase.</p> <p>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Discuții despre pericolele aduse omului de calamitățile naturale și a acțiunilor pe care trebuie să le întreprindă acesta pe parcursul lor. ☒ Joc de rol cu diverse personaje care pot oferi ajutor în situații de risc (medici, pompieri, polițiști etc.). ☒ Reguli de protecție în utilizarea unor obiecte precum: foarfeca, ciocanul, cuțitul, obiectele ascuțite, instrumentele, chibriturile. ☒ Povestiri privind utilizarea chibriturilor, încercarea de alimente necunoscute, interacțiunea cu persoane necunoscute. ☒ Exemple din viața personală a copiilor pentru a discuta despre comportamente corecte și periculoase. ☒ Vizualizarea filmelor, desenelor animate cu comportamente în situații de risc ☒ Exersarea situațiilor de risc la plimbare excursii, în încăpere. ☒ Studiu de caz despre pericole și căi de acțiune în situații periculoase, surselor și persoanelor de încredere, compararea stărilor de sănătate și boală. ☒ Exerciții și activități despre respectarea regulilor de comportare la grădiniță, în stradă, în curte. ☒ Filmulețe, povești, povestiri, discuții, desene animate în care copilul ar recunoaște situații de violență și abuz sexual. ☒ Discuții despre pericolele la care sunt supuși atunci când utilizează timp îndelungat gadgeturile. <p>Etc</p> <p>.</p>	<p>DFSIP <i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală. <i>Indicatori:</i> 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166.</p> <p>DPES <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să manifeste încredere în adulții cunoscuți și să interacționeze cu aceștia. <i>Indicatori:</i> 260.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie. <i>Indicatori:</i> 271.</p>

4.4.2. EDUCAȚIA FIZICĂ

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 1,5 - 3 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Dezvoltarea deprinderilor motrice în activități individuale și colective, demonstrând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism.		
1.1. Efectuarea mișcărilor fizice de bază. 1.2. Lovirea și aruncarea mingii. 1.3. Urcarea și coborârea scârilor în mod independent nealterând picioarele. 1.4. Deplasarea pe palme și genunchi. 1.5. Alergarea în direcția indicată. 1.6. Mersul cu ușurință schimbând ritmul și direcția. 1.7. Executarea săriturilor pe ambele picioare. 1.8. Târârea pe sub funia întinsă.	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Variate forme de deplasări, treceri peste obstacole, a urcărilor și coborârilor de pe diferite obiecte, a diferitor forme de mers, alergări, sărituri. ☒ Exerciții fizice de forță, viteză de deplasare și coordonare a mișcărilor, simțului echilibrului. ☒ Exerciții și jocuri de mers în linie dreaptă, cu spatele, alergare, jocuri cu text și cânt. ☒ Exerciții și jocuri cu mingea (apucare, aruncare). ☒ Activități de mișcare cu diferite jucării (căluți pentru a fi călăriți, cărucioare sau mașini pe care să le împingă). ☒ Jocuri de mișcare, în interior sau în aer liber, în care copiii sunt încurajați să urce trepte sau diferite denivelări ale podelei. ☒ Etc. 	DFSIP <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice. <i>Indicatori:</i> 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25.
Competența specifică 2. Manifestarea calităților motrice în diverse activități, dând dovadă de independență și perseverență		
2.1. Formarea vitezei de reacție și de repetiție. 2.2. Executarea elementelor de gimnastică ritmică. 2.3. Dezvoltarea forței explozive și celei musculare. 2.4. Dezvoltarea îndemânării în acțiunile motrice. 2.5. Realizarea exercițiilor fizice cu creșterea numărului de repetări.	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții fizice (salt în sus, îndreptarea corpului aplecat înainte, alergare din poziție statică, ridicarea în picioare din poziția șezând) executate la semnalul auditiv (bătaie din palme, fluierat, lovitură în podea, lovitură a două bețișoare). ☒ Alergare pe loc în tempou maximal (5-10sec); mișcarea brațelor înainte – în jos; săruturi pe ambele picioare în tempou maximal. ☒ Aruncarea mingii, sărituri pe ambele picioare pe loc, ajungerea obiectelor rostogolite, deplasarea în patru labe. ☒ Alergarea în coloană câte unul respectând distanța, alergarea cu ocolirea obstacolelor. ☒ Etc. 	DFSIP <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice. <i>Indicatori:</i> 16, 18, 22.

Competența specifică 3. Participarea în activități motrice și jocuri de mișcare, manifestând atitudine pozitivă față de un mod sănătos de viață.		
<p>3.1. Respectarea regimului zilei.</p> <p>3.2. Practicarea exercițiilor fizice pentru formarea unei ținute corecte.</p> <p>3.3. Călirea organismului cu aer, apă și razele solare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Exerciții fizice destinate profilaxiei și corectării deficiențelor corporale; exerciții pentru profilaxia piciorului plat. ☞ Exerciții pentru asigurarea formării profilului curburilor coloanei vertebrale. ☞ <u>Băi cu aer</u>: Plimbări în aer liber, somn în aer, băi în aer (în cameră sau afară). ☞ <u>Băi cu apă</u>: Ștergerea pielii cu mănusa sau cu buretele înmuiate în apă sărată (o linguriță de sare la 200 g). Apa, t⁰ +36 - 37⁰ C, durata – 1-2 min); duș (udare), apoi ștergerea pielii până la uscare (durata dușului – 20-30 sec, de două ori pe săptămână); udarea picioarelor (temperatura apei de la + 37⁰ până la + 26 - 22⁰, în fiecare zi). ☞ <u>Băi de soare</u>. Copilul să se găsească vara sub razele dispersate ale soarelui (la început 3-4 min și treptat până la 10 min, la orele 9-11). ☞ <u>Masajul organismului</u>. Netezirea pielii cu diferită forță și întotdeauna în direcția mișcării limfei; fricțiunea pielii în diferite direcții (gradul presiunii se mărește treptat). ☞ Etc. 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 20, 21.</p>

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 3 - 5 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Dezvoltarea deprinderilor motrice în activități individuale și colective, demonstrând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism.		
<p>1.1. Efectuarea mișcărilor fizice de bază: mers, alergare, sărituri, aruncare-prindere.</p> <p>1.2. Deplasarea în mers după semnal cu schimbarea direcției.</p> <p>1.3. Realizarea mersului pe vârfuri, pe călcâie, mers cu pas încrucișat etc.</p> <p>1.4. Deplasarea în mers cu rostogolirea mingii printre obiecte.</p> <p>1.5. Dezvoltarea corpului armonios (fizic, fiziologic, anatomic).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Variate forme de deplasări, treceri peste obstacole, a diferitor forme de mers, alergări, sărituri. ☞ <i>Mers</i> pe vârfuri, ridicând sus genunchii; cu pași alăturați; în coloană; mers în cerc fără a se ține de mâini; în perechi; în coloană câte doi; mers cu oprire; mers cu genuflexiuni; mers cu întoarceri; mers șerpuit. ☞ <i>Alergare</i> în coloană, respectând distanța; alergare în grup; pe o linie dreaptă și șerpuit; cu opriri. ☞ <i>Sărituri</i> pe un picior; peste obstacole joase; sărituri la înălțimi (12-20cm). ☞ Exerciții de aruncare și prindere a mingii; mișcări cu brațele în diferite direcții; mișcări de rotație a brațelor, corpului; mișcări cu obiecte în mâini; mișcări cu talpa și degetele piciorului (îndoiri-dezdoiri, ridicări, adunarea sforii cu degetele); întoarcerea corpului în diferite direcții: înainte, înapoi, lateral. ☞ Etc. 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34.</p>
Competența specifică 2. Manifestarea calităților motrice în diverse activități, dând dovadă de independență și perseverență		
<p>2.1. Dezvoltarea vitezei de reacție în cadrul exercițiilor și jocurilor care necesită reacții prompte la semnalele auditive și vizuale.</p> <p>2.2. Perfecționarea îndemnării prin exerciții cunoscute aplicate în condiții variate (parcursuri aplicative).</p> <p>2.3. Executarea elementelor de gimnastică ritmică și dans.</p> <p>2.4. Perfecționarea rezistenței prin exerciții, jocuri, ștafete și parcursuri exersate în număr mai mare de</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Exerciții de dezvoltare a vitezei, forței, rezistenței, îndemnării, detentei, coordonării, simțului echilibrului. ☞ Exerciții de aruncare – prindere a mingii; prinderea – transmiterea mingii; aruncarea mingii (altui obiect) în țintă verticală (orizontală). ☞ Alergare lentă și de viteză; cu ocolirea obstacolelor, trecere peste obstacole; alergare la deal – la vale; alergare ridicând sus genunchii; alergare în coloană; alergare „șerpuit”. Sărituri pe ambele picioare, în lungime de pe loc (cu elan); sărituri cu ajungerea obiectului suspendat; sărituri din cerc în cerc; sărituri de la înălțimi cu aterizare moale pe saltea; sărituri de pe un picior pe altul. 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 32, 36, 37.</p>

<p>repetări, cu mărirea duratei de execuție și a distanței de parcurs.</p> <p>2.5. Executarea complexelor de exerciții libere și cu obiect, cu creșterea numărului de repetări.</p>	<p>☞ Alergare în diferite direcții de semnal; la semnal găsierea locului în coloană; îmbinarea mersului cu alergarea; alergarea lentă pe teren accidentat; alergarea cu viteză medie la deal.</p> <p>☞ Etc.</p>	
<p>Competența specifică 3. Participarea în activități motrice și jocuri de mișcare, manifestând atitudine pozitivă față de un mod sănătos de viață.</p>		
<p>3.1. Dezvoltarea unui corp armonios prin practicarea sportului.</p> <p>3.2. Formarea unei ținute corecte a corpului în pozițiile stând, șezând, mergând prin executarea exercițiilor fizice.</p> <p>3.3. Practicarea exercițiilor fizice în scopul prevenirii apariției piciorului plat.</p> <p>3.4. Executarea exercițiilor fizice întru formarea ligamentelor organelor interne.</p> <p>3.5. Practicarea procedurilor de călire a organismului cu aer, apă și razele solare.</p>	<p>☞ Deplasări cu diferite mișcări ale brațelor, corpului, picioarelor; alergări în diferite direcții; mers șerpuit; sărituri pe ambele picioare pe loc și cu deplasare lentă; exerciții fizice cu mingea mică; rostogolirea mingii mari; exerciții fizice pentru mușchii abdominali și ai spatelui.</p> <p>☞ Sărituri pe loc; sărituri peste linii pe ambele picioare; sărituri cu atingerea obiectelor suspendate mai sus de brațele întinse a copilului (jucărie, panglică, balon); sărituri din cerc în cerc, puse pe podea.</p> <p>☞ Mers pe baston cu pași alăturați, sprijinindu-se pe mijlocul tălpii, la semnal salt în sus din poziția semi genuflexiune; pași cu sărituri în sus; jocuri dinamice.</p> <p>☞ Complexe de exerciții fizice executate în aer liber. Proceduri de călire utilizate după executarea exercițiilor fizice și după somn.</p> <p>☞ Etc.</p>	<p>DPES <i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală. <i>Indicatori:</i> 152, 154, 155.</p> <p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 182.</p>

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 5 - 7 ani)

Unități de competență	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Dezvoltarea deprinderilor motrice în activități individuale și colective, demonstrând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism.		
<p>1.1. Executarea mersului în coloană cu viteză variată.</p> <p>1.2. Alergarea în coloană câte unul și în perechi, schimbând tempoul după semnal.</p> <p>1.3. Realizarea săriturilor pe un picior, pe altul, pe ambele picioare, pe loc, picioarele încrucișate, sărituri cu coarda.</p> <p>1.4. Deplasarea în mers cu rostogolirea mingii printre obiecte, mingii pe sol nimerind în obiecte.</p> <p>1.5. Executarea aruncării mingii în sus, prin lovirea de pământ și prinderea cu ambele mâini.</p>	<p>☞ <u>Exerciții practice</u>: mers și alergare lentă, ritmică, păstrând ținuta corectă și tempoul.</p> <p>☞ <u>Jocuri și exerciții</u> de deplasare cu diferite mișcări ale brațelor, picioarelor, corpului; mers, alergare în diferite direcții; rostogolirea mingii mari;</p> <p>☞ Exerciții cu mingea mică; deplasări pe mâini și picioare.</p> <p>☞ <u>Exerciții fizice</u> cu bastonul de gimnastică; coarda. Exerciții fizice pentru formarea labei piciorului; cățărare pe peretele de gimnastică, pe scândura pusă oblic; pe odgon; escaladarea obstacolelor; târâre pe mâini și picioare; pe sub obstacole; târâre pe abdomen pe banca de gimnastică.</p> <p>☞ <u>Mers</u> cu ocolirea obiectelor; mers în perechi în cerc; mers cu săculețul de nisip pe cap; mers cu tricicleta; pași alăturați; mers pășind peste obstacole; apucarea obiectelor puse pe podea cu degetele piciorului; mers pe bicicletă; mers cu picioarele goale pe prundiș; mers pe sprijin îngust; mers pe vârfurile picioarelor; mers pe partea internă (externă) a tălpii; rostogolirea mingii cu talpa; mers pe bastonul pus pe podea.</p> <p>☞ Etc.</p>	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 38, 39, 40, 44.</p>
Competența specifică 2. Manifestarea calităților motrice în diverse activități, dând dovadă de independență și perseverență		
<p>2. 1. Educarea capacității de viteză-forță.</p> <p>2.2. Dezvoltarea forței în regim de rezistență și a rezistenței generale.</p> <p>2.3. Perfecționarea calităților motrice prin exerciții și jocuri cu opriri, porniri, întoarceri și accelerări.</p> <p>2.4. Executarea exercițiilor cu creșterea gradului de complexitate executate în ritm rapid (poziții variate, reacții diferite).</p>	<p>☞ Exerciții de dezvoltare a vitezei, forței, rezistenței, îndemnării, coordonării, simțului echilibrului.</p> <p>☞ Exerciții de aruncare – prindere a mingii; prinderea – transmiterea mingii; aruncarea mingii (altui obiect) în țintă (orizontală).</p> <p>☞ Alergare lentă și de viteză; cu ocolirea obstacolelor, trecere peste obstacole; alergare la deal – la vale; alergare ridicând sus genunchii; alergare în coloană; alergare „șerpuit”.</p> <p>☞ Sărituri pe ambele picioare, în lungime de pe loc (cu elan); sărituri cu ajungerea obiectului suspendat; sărituri din cerc în cerc; sărituri de la</p>	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 41, 46, 47.</p>

<p>2.5. Dezvoltarea rezistenței prin exerciții, jocuri, starturi vesele și parcurhuri cu mărirea duratei de execuție și a distanței de parcurs.</p> <p>2.6. Perfecționarea calității motrice ”forța” prin exerciții, jocuri, starturi vesele și parcurhuri aplicative cu tracțiune, împingere, cățărare, târâre, escaladare, transport de obiecte.</p>	<p>înălțimi cu aterizare moale pe saltea; sărituri de pe un picior pe altul.</p> <p>☞ Etc.</p>	
Competența specifică 3. Participarea în activități motrice și jocuri de mișcare, manifestând atitudine pozitivă față de un mod sănătos de viață.		
<p>3.1. Dezvoltarea fizică multilaterală, corectă și armonioasă a organismului.</p> <p>3.2. Formarea deprinderilor de practicare a exercițiilor fizice îmbinate cu proceduri de călire.</p> <p>3.3. Formarea ținutei corecte prin practicarea exercițiilor fizice.</p> <p>3.4. Îndeplinirea exercițiilor destinate profilaxiei și corectării deficiențelor corporale.</p>	<p>☞ Exerciții fizice destinate profilaxiei și corectării deficiențelor corporale; exerciții pentru profilaxia piciorului plat; exerciții pentru asigurarea formării profilului curburilor coloanei vertebrale.</p> <p>☞ Exerciții de front și formații, întoarceri prin pășire și prin săritură spre direcția indicată; încolonarea câte unul, în perechi; alinierea într-un rând, în două rânduri; deplasări în coloană câte unul, câte doi, câte patru; deplasare în coloană câte unul cu trecere în coloană câte doi (??); deplasări în formațiile însușite în mers și alergare, practicând diverse feluri de mers și alergare.</p> <p>☞ Etc.</p>	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 159, 160.</p>

4.5. ARTE

EDUCAȚIA ARTISTICO-PLASTICĂ

EDUCAȚIA MUZICALĂ

Competențe specifice

1. Recunoașterea elementelor de limbaj plastic în natură și în imagini plastice, manifestând interes și curiozitate.
2. Explorarea materialelor, instrumentelor și tehnicilor de lucru în diverse activități de învățare, demonstrând creativitate și originalitate în realizarea imaginilor plastice.
3. Aprecierea creațiilor personale, ale colegilor, a imaginilor plastice și a operelor de artă, dând dovadă de respect față de valorile artei populare.

1. Receptarea emoțională prin cunoașterea creațiilor muzicale cu caracter variat: solemn, maestros, duios, liniștit, trist, vesel, vioi.
2. Participarea copiilor în variate forme de activitate muzicală, manifestând expresivitate corporală în relație cu caracterul variat al muzicii.
3. Manifestarea atitudinii pozitive și admirației pentru valorile muzicale naționale și universale.

4.5.1. EDUCAȚIA ARTISTICO-PLASTICĂ

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 1,5 – 3 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Recunoașterea elementelor de limbaj plastic în natură și în imagini plastice, manifestând interes și curiozitate.		
<p>1.1. Recunoașterea culorilor în mediul înconjurător.</p> <p>1.2. Determinarea particularităților specifice (formă, mărime) unor corpuri propuse pentru examinare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități și jocuri de recunoaștere a culorilor corpurilor din mediul înconjurător (roșie, galben, albastru). ☒ Exerciții și jocuri de examinare tactilă și vizuală a corpurilor pentru distingerea formei și mărimii acestora. ☒ Jocuri și activități de observare a diversității naturii pentru ași îmbogăți arsenalul de imagini vizuale. ☒ Etc. 	<p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să asculte și să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatori:</i> 373. <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 394. <i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme. <i>Indicatori:</i> 542.</p> <p>DC <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să realizeze operații cu mulțimi de obiecte (grupare, clasificare, sortare, triere, comparare, ordonare, seriere). <i>Indicatori:</i> 591. <i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze unitățile de măsură la determinarea înălțimii, lungimii, lățimii, grosimii, masei, valorii și capacității unor corpuri. <i>Indicatori:</i> 618. <i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și în mediul înconjurător. <i>Indicatori:</i> 629. <i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de integrare a mediului înconjurător. <i>Indicatori:</i> 682, 683.</p>

Competența specifică 2. Explorarea materialelor, instrumentelor și tehnicilor de lucru în diverse activități de învățare, demonstrând creativitate și originalitate în realizarea imaginilor plastice.

<p>2.1. Recunoașterea materialelor și instrumentelor utilizate în desen, pictură, modelaj, aplicație.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități de familiarizare cu diverse instrumente și materiale (creioane colorate, carioci, cretă, acuarelă, pensulă, guaş, plastilină, cocă din aluat, zăpadă, hâtie de desen, hârtie colorată, hârtie de burete ș.a.). 	<p>DFSIP <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p>
<p>2.2. Modelarea unor forme simple din plastilină, aluat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Tehnici și procedee de lucru în modelaj: aplatizarea, rularea, bății repetate, presarea între degetele mâinii, presare și rotunjire între podurile palmei ș.a. 	<p><i>Indicatori:</i> 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75. <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale.</p>
<p>2.3. Utilizarea materialelor și instrumentelor grafice și picturale în realizarea unor desene.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții și activități de modelare a formelor simple (sfere, cilindre, biscuiți, bomboane, covrigi, șarpe, mielc ș.a.). ☒ Exerciții și activități de remodelare a formelor (transformarea unei sfere într-un disc, a unui cilindru într-un inel etc.). ☒ Activități de desen în creioane colorate, carioci, cretă colorată etc. ☒ Activități picturale în acuarelă, guaşă. 	<p><i>Indicatori:</i> 97, 98. <i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală. <i>Indicatori:</i> 149, 150.</p>
<p>2.4. Realizarea unor colaje din diverse materiale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Tehnici de lucru: ștampilarea, dactilopictura, amprentare, ș.a. ☒ Exerciții de colorare în contur. ☒ Exerciții de trasare a liniilor, de formare a punctelor. 	<p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 176.</p>
<p>2.1. Sincronizarea acțiunilor celor două mâini.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Tehnici de lucru: colaj prin aplicarea formelor decupate din hârtie, colaj prin rupere și mototolire, colaj prin aplicarea materialelor din natură, vată, plastilină, colaj de tip mozaic ș.a. 	<p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să ceară ajutorul adultului când are nevoie. <i>Indicatori:</i> 265.</p>
<p>2.5. Determinarea normelor de igienă personală și de securitate a muncii în baza situațiilor concrete.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții de sincronizare a acțiunilor celor două mâini. ☒ Activități de familiarizare cu modalitățile de utilizare a materialelor, instrumentelor și tehnicilor de lucru. ☒ Activități de inițiere a copiilor cu regulile de igienă personală și securitate a muncii în cadrul activităților artistico-plastice. 	<p>DC <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să genereze soluții la diverse întrebări, situații, probleme. <i>Indicatori:</i> 582.</p>

Competența specifică 3. Aprecierea creațiilor personale, ale colegilor și a imaginilor plastice, dând dovadă de respect față de valorile artei populare.

<p>3.1. Aprecierea dirijată a lucrărilor proprii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții de apreciere a propriilor creații. ☒ Jocuri și activități de familiarizare a copiilor cu diferite obiecte de artă decorativă. 	<p>DPES <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> 216, 217.</p>
<p>3.2. Manifestarea interesului de a examina desene, tablouri, imagini, obiecte de artă decorativă etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Demonstrarea unor lucrări care ar trezi interesul pentru frumos. ☒ Etc. 	<p>DLC <i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme. <i>Indicatori:</i> 542.</p>

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 3 - 5 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Recunoașterea elementelor de limbaj plastic în natură și în imagini plastice, manifestând interes și curiozitate.		
<p>1.1. Identificarea culorilor și nonculorilor în mediul înconjurător și imagini plastice.</p> <p>1.2. Distingerea formei, mărimii unor corpuri din natură sau confecționate.</p> <p>1.3. Perceperea imaginii plastice ca integritate.</p> <p>1.4. Recunoașterea elementelor de limbaj plastic utilizate în crearea ornamentelor populare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Exerciții și jocuri de identificare a culorii unor obiecte (galben, roșu, albastru, verde ș.a.) și a nonculorilor (alb, negru). ☞ Exerciții și jocuri de recunoaștere a formelor obiectelor luate din mediul înconjurător și a celor confecționate de ei. ☞ Exerciții și jocuri de determinare a mărimii unor corpuri. ☞ Activități de percepere a detaliilor unor imagini plastice și integrarea lor într-o unitate. ☞ Exerciții de recunoaștere a liniilor (subțiri, groase, colorate, necolorate, drepte, frânte, curbe), punctelor (mari/mici) ș.a. ☞ Etc. 	<p>DPES <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 179.</p> <p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 401.</p> <p>DC <i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și în mediul înconjurător. <i>Indicatori:</i> 630. <i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să descrie caracteristicile naturii vii și nerte. <i>Indicatori:</i> 662, 666, 667. <i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de integrare a mediului înconjurător. <i>Indicatori:</i> 685.</p>
Competența specifică 2. Explorarea materialelor, instrumentelor și tehnicilor de lucru în diverse activități de învățare, demonstrând creativitate și originalitate în realizarea imaginilor plastice.		
<p>2.1. Recunoașterea materialelor și ustensilelor utilizate în activități picturale, grafice, de modelaj, decorativ-aplicate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Activități de recunoaștere a materialelor și instrumentelor de lucru (creioane colorate, cerate, cretă colorată, pastel, carioci, acuarelă, guaș, pensulă, plastilină, cocă din aluat, lut, slime, zăpadă, planșetă, hâtie de desen, hâtie colorată, hâtie de burete, crepontă, clei ș.a.). 	<p>DFSIP <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine. <i>Indicatori:</i> 62.</p>

<p>2.2. Identificarea și aplicarea unor normelor de igienă personală și de securitate a muncii.</p> <p>2.3. Utilizarea materialelor grafice în realizarea unor imagini plastice.</p> <p>2.3. Aplicarea diferitor tehnici de lucru cu acuarela, guașa.</p> <p>2.4. Crearea unor colaje simple utilizând diferite materiale și tehnici de lucru.</p> <p>2.5. Modelarea unor forme simple utilizând diferite materiale.</p> <p>2.6. Decorarea formelor, utilizând materiale diferite.</p> <p>2.7. Coordonarea mâinilor și oculo-motorie în realizarea imaginilor plastice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități de identificare a regulilor de igienă personală și securitate a muncii în cadrul activităților picturale, grafice, de modelaj, decorativ-aplicate. ☒ Activități de desen în creioane colorate, cerate, carioci, cretă colorată, pastel etc. ☒ Exerciții de colorare în contur. ☒ Exerciții de conturare a unor forme. ☒ Exerciții de trasare a liniilor, de formare a punctelor. ☒ Exerciții de desenare a obiectelor de formă rotundă (mari și mici). ☒ Activități de redare a obiectelor casnice și din natură, fenomenelor naturii, evenimente importante ș.a. ☒ Activități picturale în acuarelă, guașă. ☒ Tehnici de lucru: ștampilarea, dactilopictura, amprentare, poantilismul, monotipie simetrică, pictura cu bastonașe igienice, pictura prin stropire, pictura prin imprimarea structurilor din natură, picturaprin suflare ș.a. ☒ Tehnici de lucru: colaj prin aplicarea formelor decupate din hârtie; colaj prin rupere și mototolire; colaj prin rupere liberă; colaj prin aplicarea materialelor din natură (semințe, frunze, flori), țesături, vată, plastilină; colaj de tip mozaic, puzzle ș.a. ☒ Exerciții și activități de creare a imaginilor din 2-3 piese, respectând proporția și relațiile spațiale dinre ele. ☒ Tehnici și procedee de modelare: apăsarea; aplatizarea; netezire; rularea; bătaii repetate; amprentare; presarea între degetele mâinii; presare și rotunjire între podurile palmei, cu podul palmei și degetele pe un suport solid ș.a. ☒ Activități de modelare a formelor din piese separate (fructe, legume, păsări, animale, șiraguri de mărgele ș.a.). ☒ Modalități de realizare a ornamentelor. ☒ Activități de decorare a formelor plane și spațiale cu ornamente pictate, aplicate sau modelate. ☒ Exerciții de coordonare a oculo-motorie. ☒ Activități de dezvoltare a motrității fine. ☒ Etc. 	<p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p> <p><i>Indicatori:</i> 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84.</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 154, 157.</p> <p>DPES</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să perceapă regulile și efectele acestora.</p> <p><i>Indicatori:</i> 312.</p> <p>DLC</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/ tipărit în activitățile zilnice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 533, 535.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme.</p> <p><i>Indicatori:</i> 543.</p> <p>DC</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să opereze cu numere și șiruri numerice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 610.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și în mediul înconjurător.</p> <p><i>Indicatori:</i> 632.</p> <p><i>Standard 11.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze metode și instrumente de integrare a mediului înconjurător.</p> <p><i>Indicatori:</i> 689.</p>
---	---	---

Competența specifică 3. Aprecierea creațiilor personale, ale colegilor și a imaginilor plastice, dând dovadă de respect față de valorile artei populare.

<p>3.1. Aprecierea dirijată a lucrărilor personale și ale colegilor.</p> <p>3.2. Manifestarea interesului în activitățile picturale, grafice, modelaj și decorativ-aplicativ.</p> <p>3.3. Recunoașterea diferitor obiecte de artă decorativă în mediul înconjurător și exprimarea interesului pentru ele.</p>	<ul style="list-style-type: none">☒ Activități de analiză și apreciere a lucrărilor create de ei și de colegi în baza unor criterii, fiind dirijați de educator.☒ Activități de dezvoltare a interesului pentru realizarea lucrărilor comune.☒ Activități de dezvoltare a interesului pentru desen, pictură, modelaj, artă populară ș.a.☒ Conversație pe baza unor obiecte de artă prezentate (costum național, covor, jucării confecționate manual, vase ș.a.).☒ Jocuri de receptare a frumosului în natură și în operele de artă (de tipul...).☒ Etc.	<p>DPES</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 182.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 225, 227.</p> <p>DLC</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 468.</p>
--	--	---

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 5 - 7 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Recunoașterea elementelor de limbaj plastic în natură și în imagini plastice, manifestând interes și curiozitate.		
<p>1.1. Identificarea grupurilor de culori în diferite contexte.</p> <p>1.2. Recunoașterea nuanțelor și a amestecurilor de culori.</p> <p>1.3. Observarea și numirea trăsăturilor generale și a detaliilor unor corpuri (contur, formă, mărime, textură, ornamente ș.a.).</p> <p>1.4. Estimarea proporției formelor utilizate în imagini plastice.</p> <p>1.5. Distingerea diversității punctelor și liniilor din ornamentele populare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități și jocuri de recunoaștere a culorilor primare/ binare, calde/ reci, cromatice/ acromatice. ☒ Activități de fuziune a culorilor. ☒ Activități și exerciții de obținere a nuanțelor de culori. ☒ Activități de recunoaștere și obținere a contrastelor cald/rece, închis/deschis. ☒ Jocuri de identificare a semnificației culorilor. ☒ Activități și jocuri de evidențiere a formei, mărimii, texturii și a motivelor ornamentale unor corpuri din natură. ☒ Exerciții de îmbogățire a imaginilor vizuale prin explorarea senzorială a corpurilor. ☒ Activități și exerciții de determinare a echilibrului dimensional dintre elemente și imaginea integră. ☒ Activități și jocuri de recunoaștere a punctelor și liniilor (subțiri, groase, colorate, necolorate, drepte, frânte, curbe, spiralate, întrerupte, neîntrerupte, oblice, verticale, orizontale, închide, deschise ș.a.) în diferite ornamente, imagini plastice și obiecte de artă. ☒ Activități de recunoaștere a ornamentare specifice poporului moldovenesc (ornamente țesute, brodate, vopsite, crestate etc.). ☒ Etc. 	<p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 104, 105.</p> <p>DPES <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice. <i>Indicatori:</i> 186, 187.</p> <p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 405.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să se exprime corect din punct de vedere gramatical. <i>Indicatori:</i> 433.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. <i>Indicatori:</i> 475.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să efectueze corespondențe între sunet și literă. <i>Indicatori:</i> 530.</p> <p><i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/ tipărit în activitățile zilnice. <i>Indicatori:</i> 540.</p> <p>DC <i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să identifice formele geometrice în modele date și</p>

		<p>în mediul înconjurător.</p> <p><i>Indicatori:</i> 634, 635.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să observe și să descrie caracteristicile naturii vii și nerte.</p> <p><i>Indicatori:</i> 669, 670, 675, 676.</p>
Competența specifică 2. Explorarea materialelor, instrumentelor și tehnicilor de lucru în diverse activități de învățare, demonstrând creativitate și originalitate în realizarea imaginilor plastice.		
<p>2.1. Identificarea și aplicarea conștientă a ustensilelor și materialelor necesare pentru a desena, picta, modela și aplica.</p> <p>2.2. Realizarea imaginilor plastice utilizând tehnici de lucru în pictură și desen grafic.</p> <p>2.3. Utilizarea materialelor naturale și reciclabile la crearea unor colaje.</p> <p>2.4. Crearea formelor volumetrice din materiale reciclabile.</p> <p>2.5. Modelarea unor forme, utilizând tehnici de lucru în modelaj.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Activități de identificare a instrumentelor și materialelor utilizate în activități picturale, grafice, de modelaj, decorativ-aplicative (acuarelă, guaș, vopsele acrilice, pensulă, paletă, creioane colorate, cerate, cretă colorată, cărbune, sanguină, sous, pastel, carioci, marchere, corector, cerneală, tuș, plastilină, cocă din aluat, lut, săpun, formoplast, slime, zăpadă, material pentru papier-mâché, ebosoare, roller, hâtie de desen, colorată, de burete, adezivă, crepontă, cartonată, fetru, foarfece, clei ș.a.). ☒ Activități de desen grafic în creioane colorate, cerate, carioci, cretă colorată, pastel, cărbune, sanguină, sous, carioci, marchere, corector, cerneală, tuș, săpun etc. ☒ Activități picturale în acuarelă, guașă, vopsele acrilice. ☒ Tehnici de lucru: ștampilarea, dactilopictura, amprentare, poantilismul, monotipie simetrică, monotipie cu firul de ață, pictura cu bastonașe igienice, pictura prin stropire, pictura prin imprimarea structurilor din natură, pictura prin suflare, pictura cu buretele, pictura pe hârtie șifonată, pictură prin scurgere liberă și dirijată, pictura pe umed, monotipul cromatic, pictură în tehnici mixte, ș.a. ☒ Exerciții de trasare a liniei continue, prin care se redă imaginea (figura, conturul) unui obiect, dintr-o singură trasare fără a ridica instrumentul de scris de pe foaia de desen. ☒ Exerciții de amplasare a obiectului în pagină. ☒ Procedee de decupare a hârtiei: după linie, oblic, de formă rotundă și ovală; metoda rotunjirii colțurilor. ☒ Procedee de decupare a unor figuri identice din hârtie, strânse în formă de armonică și a celor simetrice. ☒ Tehnici de lucru: colaj prin aplicarea formelor decupate exactă; colaj prin rupere și mototolire, șifonare; colaj prin rupere liberă; colaj prin decupare 	<p>DFSIP</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să manipuleze obiecte pentru dezvoltarea motricității fine.</p> <p><i>Indicatori:</i> 65.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să realizeze compoziții plastice (desene, picturi, modelaje și aplicații).</p> <p><i>Indicatori:</i> 85, 86, 87, 88.</p> <p><i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să aplice reguli de menținere a sănătății și igienei personale.</p> <p><i>Indicatori:</i> 141.</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să respecte reguli de securitate personală.</p> <p><i>Indicatori:</i> 161.</p> <p><i>Standard 8.</i> Copilul va fi capabil să perceapă regulile și efectele acestora.</p> <p><i>Indicatori:</i> 320.</p> <p>DLC</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme.</p> <p><i>Indicatori:</i> 551.</p>

<p>2.6. Ornamentarea formelor plane și volumetrice, utilizând diferite tehnici și materiale.</p>	<p>simetrică, multiplă; colaj prin aplicarea materialelor din natură (semințe, frunze, flori ș.a.), țesături, nasturi, piele, ambalaje, lână, ață, pene, vată, crupe și matriale reciclabile (ziare, plastic, hârtie ș.a.); colaj de tip mozaic, puzzle, colaje prin tehnici mixte, origami, Quilling ș.a.</p>	
<p>2.7. Dezvoltarea motricității fine în cadrul activităților de desen, pictură, aplicație, modelaj.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Exerciții și activități de creare a imaginilor mai multe piese, respectând proporția și relațiile spațiale dintre ele. ✎ Activități de creare a cărților de povești. ✎ Activități de creare a diferitor corpuri din natură utilizând materiale reciclabile (hârtie, carton, saci de polietilenă, penoplast, ș.a.). ✎ Tehnici și procedee de modelare: apăsarea; aplatizarea; netezire; rularea; bătăi repetate; amprentare; presarea între degetele mâinii; presare și rotunjire între podurile palmei, presare și rotunjire cu podul palmei, degetele pe un suport solid, presare și rotunjire între degetul arătător și degetul mare; adâncirea, vibrarea suprafeței, incizare, scobire, sugrumare, ciupire ș.a. 	
<p>2.8. Respectarea normelor de igienă personală și de securitate a muncii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Activități de modelare a formelor din piese separate și dintr-o bucată de material. ✎ Modelarea vaselor din ceramică. ✎ Modelare în relief din plastilină, aluat, argilă. ✎ Reguli de folosire a lutului, tehnica întinderii lutului la modelarea părților mărunte (ciocul păsării, tortița la cănuța pentru piticul din poveste). ✎ Lucrul cu aluatul – împletitul colacilor, sfinților, garnisirea bucatelor etc. ✎ Procedee de alcătuire a ornamentelor din forme vegetale și geometrice în fișii, cerc, pătrat, lipindu-le consecutiv. ✎ Modalități de alcătuire a ornamentelor în modelaj. ✎ Tehnica picturii pe diferite suprafețe (plastic, sticlă, len, țesătură, ș.a.). ✎ Modalități de înfrumusețare a vaselor și a siluetelor cu ornamente pictate, crestate, aplicate și prin alte procedee. ✎ Activități de distingere a regulilor de organizare și amplasare a ornamentului pe margini, în mijloc, pe la capete unor forme. ✎ Activități și exerciții de dezvoltare a motricității fine. ✎ Exerciții de coordonare a mâinilor și oculo-motorii. ✎ Activități în cadrul cărora sunt evidențiate și respectate reguli de lucru cu acuarela, guașa, materiale grafice, cu foarfecele și cleiul, spatula, rulu ș.a. ✎ Metode de economisire a materialelor. ✎ Etc. 	

Competența specifică 3. Aprecierea operelor de artă, a creațiilor personale, ale colegilor, demonstrând toleranță și respect față de valorile naționale și ale altor popoare.

<p>3.1. Aprecierea în cuvinte proprii a lucrării personale, ale colegilor și a operelor de artă.</p> <p>3.2. Manifestarea emoțiilor, gândurilor prin crearea lucrărilor artistico-plastice.</p> <p>3.3. Identificarea rolului diferitor genuri de artă și amestecurilor populare pentru transmiterea valorilor naționale.</p> <p>3.4. Exprimarea sentimentelor în urma contactului cu operele de artă a culturii naționale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Activități de analiză și apreciere a lucrărilor create de ei și de colegi prin examinarea culorilor, a formelor și liniilor. ☞ Jocuri de receptare a frumosului în natură și în opere de artă. ☞ Activități de dezvoltare a interesului pentru desen, pictură, modelaj, artă populară ș.a. ☞ Activități de determinare a valorilor culturii naționale, meșteșuguri populare din localități, motive populare. ☞ Etc. 	<p>DPES</p> <p><i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să se perceapă în mod pozitiv ca persoană unică cu caracteristici specifice.</p> <p><i>Indicatori:</i> 196.</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 229, 230, 233, 234, 235, 236, 237.</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să recunoască, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 307.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să coopereze cu ceilalți.</p> <p><i>Indicatori:</i> 353.</p> <p>DLC</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de grafisme: desene, semne, forme, pregrafisme.</p> <p><i>Indicatori:</i> 547.</p> <p>DC</p> <p><i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să observe, să compare și să evalueze acțiuni, evenimente și experiențe.</p> <p><i>Indicatori:</i> 572.</p>
---	---	--

4.5.2. EDUCAȚIA MUZICLĂ

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 1,5 – 3 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Receptarea emoțională prin cunoașterea creațiilor muzicale cu caracter variat: solemn, maestros, duios, liniștit, trist, vesel, vioi.		
<p>1.1. Ascultarea și reacționarea emoțională la cântecele, conținutul poeziilor etc.</p> <p>1.2. Identificarea sunetelor după înălțime, intensitatea și durata.</p> <p>1.3. Reproducerea ritmică în jocurile muzical-didactice.</p> <p>1.4. Intonarea onomatopeelor, a sfârșitul frazelor muzicale în cântecele din folclorul copiilor.</p> <p>1.5. Diferențierea jucăriilor muzicale după timbrul lor (<i>zornăitoarea, fluierul, tamburina etc.</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Ascultarea dezmierdărilor, cântecelor de leagăn. ☒ Contemplarea imaginilor, desenor adecvate mesajului muzical. ☒ Discuții dirijate cu privire la semnificația sunetelor, cu exemple în imagini, audio, video; ☒ Exerciții: <ul style="list-style-type: none"> - de diferențiere a sunetelor și zgomotele produse din diverse surse sonore. - de respirație, dicție, emisie corectă, lejeră a sunetului. - de diferențiere a înălțimii, intensității și duratei sunetului. - sensibilizare, atenție și concentrație în perceperea muzicii. ☒ Exerciții de acompaniere ritmică, cu instrumente muzicale, bătaii din plame, picior, etc. ☒ Audiții comentate, discuții cu privire la muzica audiată. ☒ Jocuri muzical-didactice de intonare a onomatopeelor. (<i>„A, a, a, acum e toamnă, da”, E, e, e, plăcută vreme e.</i>) ☒ Jocuri pentru dezvoltarea auzului melodic, armonic, timbral. ☒ Etc. 	<p>DFSIP <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice. <i>Indicatori:</i> 22.</p> <p>DLC <i>Standard 2.</i> Copilul va fi capabil să-și extindă progresiv vocabularul. <i>Indicatori:</i> 394.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne. <i>Indicatori:</i> 443, 445.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. <i>Indicatori:</i> 461.</p>
Competența specifică 2. Participarea copiilor în variate forme de activitate muzicală, manifestând expresivitate corporală în relație cu caracterul variat al muzicii		

<p>2.1. Coordonarea mișcărilor corpului sau părțile corpului cu ritmul muzicii audiate.</p> <p>2.2. Executarea mișcărilor libere în ritmul muzicii, mișcări adecvate conținutului cântecelor și figurilor elementare de dans.</p> <p>2.3. Interpretarea ghidată a cântecelor simple din folclorul copiilor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Demonstrarea mișcărilor copiilor, realizând activități: dansul, bătutul la toabă, cântul la pian etc. ☒ Jocuri cu mișcări însoțite de cântec („Iepurașul” „Băsmăluța” etc). ☒ Ascultarea și fredonarea cântecelor simple din folclorul copiilor. ☒ Jocuri de tip <i>karaoke</i>, în fredonarea versurilor, având la dispoziție doar linia melodică (negativul). ☒ Exerciții de improvizare a cântecelor cu cuvinte rimă. ☒ Mișcări muzical-ritmice și dansuri: „Podul de piatră” – din folclorul copiilor; „Alunelu”, „Iepurașii”, „Piticii”, „Mașinuțele”, „Fulgușorii”, „Top-top-topușor”, „Puișorii” etc. ☒ Etc. 	<p>DFSIP <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice. <i>Indicatori:</i> 21, 22.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 96.</p> <p>DLC <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să asculte și să înțeleagă semnificația mesajului vorbit. <i>Indicatori:</i> 375.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne. <i>Indicatori:</i> 442.</p> <p>DC <i>Standard 6.</i> Copilul va fi capabil să opereze cu numere și șiruri numerice. <i>Indicatori:</i> 604.</p>
--	---	--

Competența specifică 3. Manifestarea atitudinii pozitive și admirației pentru valorile muzicale naționale și universale

<p>3.1. Descrierea prin cuvinte proprii dispoziția și conținutul cântecelor audiate sau interpretate.</p> <p>3.2. Manifestarea unui entuziasm în repetarea unor fraze melodice.</p> <p>3.3. Manifestarea emoțiilor, prin crearea și improvizarea unor piese muzicale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Discuții și întâlniri cu compozitorii despre rolul muzicii în viața copilului. ☒ Audierea unui fragment din concert, vizionarea spectacolelor cu subiecte și tematici accesibile. ☒ Vizionarea emisiunilor muzicale pentru copii: <i>Ring Star</i>, și toate emisiunile de la canalul pentru copii <i>Gurinel TV</i>. ☒ Participări la concursuri în cadrul grădiniței: <i>Ploaia steluțelor</i>, <i>Descoperim talentele noi</i> etc. ☒ Etc. 	<p>DPES <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> 220, 221.</p>
--	---	---

Repertoriu muzical orientativ

<p align="center">Repertoriu muzical pentru audiții muzicale</p> <p>„Cântec de leagăn” din folclorul copiilor; „Noapte bună” păpușica muz. de D. Vaiculescu; „Legănuș mititel” din folclorul copiilor; „Di căluțele” muz. de D. Vaiculescu; „Pisicuța” muz. de V. Burlea; „Cu trenul” muz. de D. Radu; „Opincuța” melodie populară; „Hora” cântec popular; <i>Graiul animalelor</i> melodie populară etc.</p>	<p align="center">Repertoriu muzical pentru interpretare vocal-corală</p> <p>„Frumușelul mamei”, cântec de leagăn A- Tamazlacaru; „Tăpușele” muz de M. Ungureanu; „Grivei” din folclorul copiilor; „Gâza” din <i>Primul ghiocel</i> de D. Blăjiniu; „Iepurașul Țup” muz de Gh.Ciornescu; „Moș Crăciun” muz. de D. Stanciu; „Cărăbușul” din folclorul copiilor; „Trenul” cântec popular; „Fluierașul” muz. de I. Macovei etc.</p>
--	---

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 3 - 5 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Receptarea emoțională prin cunoașterea creațiilor muzicale cu caracter divers: solemn, maestos, duios, liniștit, trist, vesel, vioi		
<p>1.1. Receptarea și determinarea conținutului emoțional, caracterul pieselor și cântecelor.</p> <p>1.2. Realizarea unor exerciții de dezvoltare a dicției, articulației, a diapazonului în timpul interpretării.</p> <p>1.3. Utilizarea în jocuri muzical-didactice a instrumentelor muzicale.</p> <p>1.4. Interpretarea unor cântece despre copilărie, natură, țară cu respectarea regulilor.</p> <p>1.5. Recunoașterea interpretului după timbrul vocii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Audiții muzicale cu anunțarea scopului activității, titlului lucrării muzicale și compozitorului. ☒ Conversații, dialogări, relatări, explicații referitoare la lucrările abordate în vederea distingerii caracterului variat al muzicii. ☒ Exerciții de audiere muzicală în scopul comparării caracterului muzical și al conținutului imagistic al lucrării. ☒ Jocuri didactice asociative pentru memorarea cuvintelor, expresiilor, noțiunilor despre muzică. ☒ Exerciții cu aplicarea regulilor de ținută, dicție, articulație în timpul interpretării cântecelor. ☒ Observări în cadrul activității muzicale ce țin de improvizarea unor cântece simple. ☒ Exerciții, jocuri pentru dezvoltarea auzului melodic, armonic, timbral. ☒ Exerciții muzical-didactice pentru respirația corectă („Mirosim florile”, „Umflăm balonul ” etc.). ☒ Etc. 	<p>DFSIP <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice. <i>Indicatori:</i> 37. <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 103.</p> <p>DPSE <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> 226.</p> <p>DLC <i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. <i>Indicatori:</i> 468.</p>
Competența specifică 2. Participarea copiilor în variate forme de activitate muzicală, manifestând expresivitate corporală în relație cu caracterul variat al muzicii		
<p>2.1. Executarea după muzică împreună cu educatorul mișcări pentru dezvoltarea și întărirea mușchilor a diferitor părți ale corpului.</p> <p>2.2. Participarea la jocuri muzicale, dramatizări de cântece, bazate pe mișcări etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții cu executarea <i>pașilor alăturați, a loviturilor din palme în ritmul muzicii, a rotirilor pe loc, a pasului săltăreș, a loviturilor cu piciorul în podea</i> etc. ☒ Exerciții de mișcare organizată pe silabele ritmice. ☒ Mișcări muzical-ritmice și dansuri: „<i>Polca moldovenească</i>”, „<i>Dansul fulgilor de nea</i>”, „<i>Dansul cu stropitoarele</i>”, „<i>Broscuțele</i>”, „<i>Dans cu panglici</i>”, „<i>Dans cu coșuri</i>” etc. 	<p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 102.</p> <p>DLC <i>Standard 9.</i> Copilul va fi capabil să folosească limbajul scris/tipărit în activitățile zilnice. <i>Indicatori:</i> 535.</p>

<p>2.3. Executarea combinațiilor de dans în baza mișcărilor cunoscute.</p> <p>2.4. Participarea la diferite festivități manifestări, concursuri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții cu pantomime pentru dezvoltarea mimicii, a elocvenței gesturilor și a expresivității corporale. ☒ Etc. 	
Competența specifică 3. Manifestarea atitudinii pozitive și admirației pentru valorile muzicale naționale și universale		
<p>3.1. Manifestarea plăcerii și interesului pentru activitățile muzicale.</p> <p>3.2. Demonstrarea interesului față de dansurile populare din R. Moldova.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Dialog despre <i>cântecul</i> sau <i>dansul</i> care se învață și despre caracterul lui (denumirea, caracterul, tempoul, conținutul, desenul de bază, mișcările de bază). ☒ Povestire despre istoria dansului moldovenesc în baza petrecerii jocurilor în sate. ☒ Demonstrare materialelor video, analiza comparativă a dansurilor cu caracter contrastant: hora și sârba, ☒ învățarea în etape a mișcărilor de bază, corecția prin contact, jocuri și exerciții. ☒ Vizionarea emisiunilor, concertelor, spectacolelor în scopul admirației pentru valorile muzicale naționale. ☒ Etc. 	<p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 227, 228.</p>

Repertoriu muzical orientativ

<p style="text-align: center;">Repertoriu muzical pentru audiții muzicale</p> <p>„<i>Marșul păpușilor mecanice</i>” muz de B. Dubosarschi; „<i>Hai Rița</i>” din folclorul copiilor; „<i>Cântec de toamnă</i>” muz de M. Ungureanu; „<i>Vals</i>” muz de E. Mamot; „<i>Căluțul</i>” muz de Z. Tcaci; „<i>Rățoiul</i>” muz. de Gr. Vieru; „<i>Ce bine e</i>” muz. de E. Doga; „<i>Cântec de leagăn</i>” muz. de E. Doga; „<i>Tricolorul</i>” de C. Porumbescu; „<i>Moldovioară floare rară</i>” muz. de I. Macovei; „<i>Vine toamna vine</i>” de E. Doga; „<i>Un moș și o babă sub zăpada</i>” melodie populară; „<i>Bradule, prietene</i>” muz. Iulia Țibulschi; „<i>Iepuraș</i>” din folclorul copiilor; „<i>Careta cu clopoței</i>” muz. de A. Sochireanschi etc.</p>	<p style="text-align: center;">Repertoriu muzical pentru interpretare vocal-corală</p> <p>„<i>Ploaia</i>” din floclorul copiilor; „<i>Cucoșel cu gâtul gol</i>” din folclorul copiilor; „<i>Graiul meu</i>” muz de I. Macovei; „<i>Toamna</i>” muz. de D. Radu; „<i>Primăvara</i>” muz. de D. Gheorghiuță; „<i>Vino, vino ploaia</i>” muz. de G. Ritenco; „<i>Ieduțul</i>” muz. de M. Ungureanu; „<i>Brosuțele</i>” cântec popular; „<i>Veverița</i>” muz. de M. Ungureanu etc.</p>
--	--

Unități de competențe și activități de învățare (vârsta 5 - 7 ani)

Unități de competențe	Exemple de activități de învățare	Indicatori din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani
Competența specifică 1. Receptarea emoțională prin cunoașterea creațiilor muzicale cu caracter divers: solemn, maestros, duios, liniștit, trist, vesel, vioi		
<p>1.1. Distingerea stărilor emoționale exprimate prin muzica audiată și interpretată.</p> <p>1.2. Recunoașterea și deosebirea semnificației sunetelor după înălțime și după durată în contextul comunicării cu muzica.</p> <p>1.3. Identificarea după auz a celor sfere ale expresivității muzicale: <i>cântecul, dansul, marșul</i>.</p> <p>1.4. Distingerea și descrierea instrumentelor muzicale.</p> <p>1.5. Aplicarea regulilor de cânt corect și expresiv.</p> <p>1.6. Intonarea expresivă a unei melodii simple cu un diapazon limitat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Convorbiri despre rolul muzicii în viața copilului. ☒ Activități ritmice, ritmico-melodice în vederea formării reprezentărilor despre înălțimea, durata, intensitatea, timbrul, timpul muzical. ☒ Demonstrarea directă și în baza imaginilor a instrumentelor muzicale. ☒ Exerciții pentru distigerea diverselor instrumente muzicale (jucării) în improvizarea unor scurte motive ritmico-melodice individual și în ansamblu cu alți copii. ☒ Exerciții vocale în dezvoltarea auzului și a vocii. ☒ Audiții și interpretarea pieselor muzicale cu respectarea regulilor pentru cânt și dans. ☒ Exerciții de aplicare a regulilor pentru cântul corect și expresiv: <i>dicție corectă, cântare expresivă</i>. ☒ Înscenarea independentă a cântecelor. ☒ Aplicarea elementelor de dans popular: <i>pas succesiv înainte - înapoi, pas săltăreț alăturat cu oprire și bătaie: hora, sârba</i>. ☒ Jocuri muzical didactice: „De-a baba oarba”, „Ghici al cui e glasul” muz. de C.Rusnac, folclorul copiilor etc. ☒ Etc. 	<p>DFSIP <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale. <i>Indicatori:</i> 110.</p> <p>DPES <i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții. <i>Indicatori:</i> 229.</p> <p>DLC <i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne. <i>Indicatori:</i> 453.</p> <p><i>Standard 5.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze diferite modalități de comunicare verbală, nonverbală și paraverbală. <i>Indicatori:</i> 476.</p>
Competența specifică 2. Participarea copiilor în variate forme de activitate muzicală, manifestând expresivitate corporală în relație cu caracterul variat al muzicii		
<p>2.1. Demonstrarea mișcărilor ritmice și reproducerea lor în caracterul pieselor audiate și interpretate.</p> <p>2.2. Crearea, improvizarea mișcărilor și figurilor de dans, poezii, povestioare ce reflectă conținutul</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Exerciții de aplicare a regulilor de mișcare plastică conform caracterului muzicii. ☒ Improvizare de mișcări în diferite combinații de dans și jocuri muzicale. ☒ Mișcări muzical-ritmice și dansuri: „Vals”, „Polca cehă”; „Șoriceii”, „Coasa”, „Dansul cu umbrele”, 	<p>DFSIP <i>Standard 1.</i> Copilul va fi capabil să efectueze diverse mișcări și activități fizice. <i>Indicatori:</i> 47.</p> <p><i>Standard 4.</i> Copilul va fi capabil să utilizeze simțurile în orientarea mișcărilor sale.</p>

<p>muzicii audiate sau al cântecelor învățate.</p> <p>2.3. Desenarea din impresiile obținute în urma audierii sau interpretării pieselor muzicale.</p> <p>2.4. Participarea cu plăcere, inițiativă și curiozitate la activitățile muzicale și activităților de mișcare artistică.</p>	<p>„<i>Marinarii</i>”etc.</p> <p>☒ Jocuri muzicale din folclorul copiilor „<i>Paparuda</i>”, „<i>Drăgaicile</i>”, „<i>Ghicește dirijorul</i>” muz. de G.Iosif, „<i>Castelul</i>” folc.copiilor etc.</p> <p>☒ Elaborarea unor desene (colaje, aplicații) inspirate din muzica audiată.</p> <p>☒ Etc.</p>	<p><i>Indicatori:</i> 109.</p> <p>DPES</p> <p><i>Standard 7.</i> Copilul va fi capabil să recunoască, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni.</p> <p><i>Indicatori:</i> 302.</p>
---	---	---

Competența specifică 3. Manifestarea atitudinii pozitive și admirației pentru valorile muzicale naționale și universale

<p>3.1. Manifestarea satisfacției și dorinței de interpretare a pieselor muzicale și a activităților de mișcare artistică.</p> <p>3.2. Utilizarea cuvintelor și expresiilor potrivite pentru descrierea dispoziției și a mesajului piesei muzicale.</p> <p>3.3. Promovarea valorilor muzicale naționale.</p> <p>3.4. Aprecierea evenimentelor muzicale prezentate în spectacolele, emisiuni TV etc.</p> <p>3.5. Respectul față de tezaurul muzical și coregrafic.</p>	<p>☒ Discuții cu copiii despre muzică și emoții.</p> <p>☒ Jocuri de asociere a sunetelor, a culorilor, a mișcărilor cu diverse emoții.</p> <p>☒ Exerciții de exprimare a emoțiilor prin cântecele audiate și interpretate.</p> <p>☒ Jocuri muzical-didactice:</p> <p>☒ Mișcările muzical-ritmice:</p> <p>☒ Etc.</p>	<p>DPSE</p> <p><i>Standard 3.</i> Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.</p> <p><i>Indicatori:</i> 233, 234, 236.</p> <p><i>Standard 10.</i> Copilul va fi capabil să coopereze cu ceilalți.</p> <p><i>Indicatori:</i> 353.</p>
--	---	--

Repertoriu muzical orientativ

<p style="text-align: center;">Repertoriu muzical pentru audiții muzicale</p> <p>„<i>Pui de lei</i>”, muz.de I. Brătianu; „<i>Cântecul ciocârliei</i>” muz. de P. Ceaikovski; „<i>Cântecul vechi francez</i>” de P. Ceaikovski; „<i>Octombrie</i>” din albumul „<i>Anotimpurile</i>” de P. Ceaikovski; C. Rusnac, tabloul muzical „<i>Moldova</i>”; W. A. Mozart „<i>Dans german</i>”; „<i>Dimineața în sat</i>”, melodie populară, „<i>Dimineața</i>” muz. de S. Prokofiev; „<i>Fusul</i>” muz de M. Negrea, „<i>Oastea lui papuc</i>” – muz. M. Negrea; „<i>Polka</i>” de P. Ceaikovski etc.</p>	<p style="text-align: center;">Repertoriu muzical pentru interpretare vocal-corală</p> <p>„<i>Vine toamna, vine</i>”, vers. Ion Ungureanu, muz. E. Doga; „<i>Bună dimineața</i>”, vers. Gr. Vieru, muz. V. Vilinciuc; „<i>A, U, O!</i>”, vers. Gr.Vieru, muz. T. Zgureanu; „<i>Cine-ascultă muzica</i>”, vers. Gr. Vieru, muz. B. Dubossarski; „<i>Casa mea</i>”, vers. Gr.Vieru, muz. Iu. Țibulski; „<i>Dragu-mi-i să cânt</i>”, vers. Vl. Rusnac, muz. T. Sobolevski-Corj; „<i>Tricolorul</i>”, versuri și muzică de Grigore Vieru.; „<i>Educatorea</i>” de I. Macovei; „<i>La școală</i>” muz de Z. Tcaci etc.</p>
---	--

IV. SUGESTII DE ORGANIZARE A PROGRAMELOR DE EDUCAȚIE TIMPURIE

Organizarea programelor de Educație Timpurie se realizează pe mai multe perspective: organizatorică, proiectivă, strategică și evaluativă.

1. Dimensiunea organizatorică

Programul zilei într-o IET include o varietate de oportunități de creare a contextelor de învățare și dezvoltare în funcție de vârsta și necesitățile individuale și de grup ale copiilor.

În Instituțiile de Educație Timpurie pot fi organizate și desfășurate următoarele activități: *activități de dezvoltare personală*, *activități integrate (activități pe domenii de activitate)* și *activități extracurriculare*. La rândul său, fiecare tip de activitate include o serie de activități, precum:

Tabelul 5.1. Diversitatea activităților din IET

<i>ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ</i>	<i>ACTIVITĂȚI INTEGRATE/ ACTIVITĂȚI PE DOMENII DE ACTIVITATE</i>	<i>ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE</i>
<p>Rutine și tranziții.</p> <p>Activități din I-a parte a zilei și după-amiază sunt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Activități recreative și de relaxare (plimbările în aer și jocurile distractive). 2. Activități de exersare a aptitudinilor individuale. 3. Activități recuperatorii. <p>Activitățile opționale (<i>dans, limbi moderne, dezvoltarea vorbirii, bunele maniere etc.</i>).</p> <p>Matinee festive (activități distractive, concursuri, jocuri dinamice etc.).</p>	<p>Activități comune</p> <ol style="list-style-type: none"> a) <u>activități specifice unui domeniu</u> (educație fizică, educație muzicală etc.). b) <u>activități integrate pe domenii:</u> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Eu, familia și societatea</i> • <i>Limbaj și comunicare</i> • <i>Științe</i> • <i>Sănătate și motricitate</i> • <i>Arte</i> <p>Activități din centre de interes:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Bibliotecă; b) Științe; c) Arte; d) Construcții; e) Joc de rol; f) Apă și Nisip. 	<ul style="list-style-type: none"> • Matinee festive; • Distracții; • Șezători; • Concursuri; • Jocuri sportive; • Teatru de păuși etc.

ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

Activitățile de dezvoltare personală sunt activitățile desfășurate în orice moment al zilei cu scopul de a crea confortul și siguranța necesară, pentru dezvoltarea personalității copilului. Ele încadrează toate rutinele și tranzițiile utilizate de cadrul didactic pe parcursul zilei.

Rutina zilei creează un cadru clar în care derulează evenimentele pe parcursul zilei, ceea ce le oferă copiilor siguranța și independența indispensabilă pentru starea de bine a copilului. Rutina zilei înglobează activitățile ce acoperă nevoile de bază ale copilului, de exemplu: *sosirea și plecarea copiilor, servitul meselor, pauze pentru recreere sau somn, activități în aer liber, igiena, discuții cu părinții, gimnastica matinală, întâlnirea de dimineață* etc.

Gimnastica matinală reprezintă o activitate, ce este desfășurată de cadrul didactic cu preșcolarii în toată dimineața pe o perioadă de timp stabilită în concordanță cu vârsta copiilor. Astfel, la vârstă mică gimnastica durează 5-6 min, la vârstă mijlocie – 6-8 minute, iar la vârstă mare – 8-10 minute. Gimnastica matinală constă dintr-un complex de activități fizice selectate conform nivelului de dezvoltare fizică a copiilor în scopul fortificării sănătății acestora.

Întâlnirea de dimineață se realizează, de obicei, prin activități ce includ *salutul*, discuții legate de *completarea panourilor* (calendarul zilei, calendarul naturii, bursa muncii ș.a.) a *mesajul zilei*, etc. Cadrul didactic poate valorifica momentele spontane de interes ale copiilor pentru lucruri noi în scopul extinderii învățării lor. Activitățile vizate sunt organizate în formă de cerc (pe scăunele, pe pernute, în picioare) având ca scop dezvoltarea abilităților sociale, crearea unei predispoziții pentru activitate pe parcursul zilei. Durata activității în cerc mare poate varia de la o zi la alta și va depinde de atenția și interesul copiilor, întrucât importanța primordială o au calitatea interacțiunilor și starea de bine a copiilor (*aproximativ 5-7 minute*).

Tranzițiile sunt activități de scurtă durată, necesare pentru trecerea de la momentele de rutină a zilei la alte activități și invers. Tranzițiile reușite oferă coerență, organizare și utilizare eficientă a timpului în cadrul programului zilnic, ceea ce permite cadrului didactic să dispună de timp pentru a se concentra pe nevoile individuale ale copiilor.

ACTIVITĂȚI INTEGRATE

Activitățile integrate sunt activitățile ce fuzionează componentele procesului instructiv-educativ desfășurat în Instituțiile de Educație Timpurie cu scopul formării competențelor mai multor domenii de activitate prin intermediul căreia personalitatea copilului este prezentat într-o anumită unitate și impune o abordare globală a lui. Orice activitate integrată se conturează în jurul unui domeniu de activitate dominant, iar celelalte dețin un rol secundar, deoarece acestea vin să completeze conținutul prezentat, abordându-l, astfel, holistic. Activitățile integrate conțin activități comune cu copiii și activități în centrele de interes.

Activitățile comune reprezintă cele mai riguroase și coerente modalități de realizare a finalităților educației timpurii. Prin specificul lor, **activitățile comune** permit achiziționarea de către copii a unui ansamblu de produse ale învățării (cunoștințe, capacități, atitudini și valori), care vor îmbogăți și conținuturile celorlalte activități, sugerându-le teme noi pentru jocuri sau activități în grupuri mici (activități pe centre de interese) și oferindu-le desfășurarea mai competentă a activităților practice.

Durata activităților comune poate varia în depentendă de vârsta copiilor (*la vârstele mici 10-15 minute, iar la cele mari 20-30 minute*).

Pentru realizarea activităților comune cadrul didactic va organiza un *scenariu captivant și integrat*, având un subiect comun pentru toți copiii ce urmează a fi investigat și elucidat în urma parcurgerii acestora, realizând obiectivele propuse. Modalitățile de organizare a acestor activități pot fi:

- *în formă de cerc* pentru organizarea unui joc de rol, a unei conversații sau găsirea soluțiilor a unei situații de problemă etc.;
- *pe covoraș* pentru a le nara o poveste sau se vor analiza comportamentele personajelor etc.;
- *la flichart* pentru a analiza/ povesti în baza unor imagini sau pentru a aranja fișele pe flanelograf (fișe cu cifre, litere, obiecte etc) etc.;
- *în grupuri/ echipe* (4-6 copii) pentru a realiza o sarcină anumită;
- *la mese* pentru a însuși unele deprinderi elementare de scriere, citire, muncă artistică.
- Etc.

Oportunitățile de învățare propuse în **activitățile integrate** trebuie să aibă un caracter deschis, pentru a lăsa spațiu pentru creativitatea copiilor și cooperarea între ei. În același timp, prin sarcinile pe care le realizează copiii, este **stimulată dezvoltarea acestora în toate domeniile de dezvoltare**.

Activitățile din centrele de interes se realizează în dependență de tema zilei, obiectivele operaționale planificate de educator și de grupa de vârstă (3-7 centre deschise concomitent – în funcție de obiectivele propuse, resursele disponibile, iar în unele cazuri - și de numărul de copii prezenți). Copiilor li se vor oferi oportunități de a face propria alegere (unde să lucreze, cu cine să lucreze, ce materiale să utilizeze, cum să facă un anumit lucru/ activitate (modalitatea de acțiune). Durata lucrului în centre va depinde de grupa de vârstă și interesul copilului.

Accentul se va pune pe construirea relațiilor de cooperare (copii de vârsta 5-7 ani) sau pe lucrul individual și nu pe competiție și produs (cine mai repede? cine mai frumos? cine mai bine?), pentru a respecta ritmul propriu de învățare și dezvoltare al fiecărui copil. Centrele vor fi deschise toată ziua, se va reveni la ele oricâte ori va dori copilul. Unele sarcini/ activități din centre pot fi transferate după-amiază (*în cazul în care nu s-a reușit de dimineață sau la dorința/ solicitarea copiilor, la propunerea educatoarei etc.*).

ACTIVITĂȚI OPȚIONALE

Activitățile opționale sunt activitățile cu caracter facultativ, fiind alese de cadru didactic prin analiza condițiilor materiale și umane. Ele sunt aprobate de consiliul de administrație și comisia metodică în urma consultării părinților.

Cadrul didactic poate alege pentru vârsta de 3-5 ani un opțional, iar pentru 5-7 ani - cel mult două. Conținuturile, competențele și modalitățile de realizare vor fi stabilite tot de educator în funcție de categoria de opțional, durata sa, nivelul grupei, particularitățile copiilor. Unele opționale pot fi realizate de cadre didactice din cadrul instituției de educație timpurie sau cadre specializate în domeniu: *limbi străine, dezvoltarea vorbirii, muzică populară sau modernă, dans ș.a.*

ACTIVITĂȚI RECUPERATORII PE DOMENII

Activitățile recuperatorii pe domenii prevăd proiectarea jocurilor, programe distractive, activități de formare a unor deprinderi de autoservire și igienă personală, plimbări, spectacole, jocuri în aer liber. Aceste activități sunt desfășurate pe tot parcursul zilei (în prima și a doua parte a zilei).

În funcție de obiectivul fundamental urmărit putem distinge trei categorii mari de activități:

- ✓ **Activități recreative și de relaxare**, care au scopul activizării preșcolarilor, al trezirii interesului pentru cunoaștere și acțiune liberă, independentă. Acest lucru nu înseamnă că el este lăsat complet liber: regulile sociale ale grupei sunt în continuare respectate. Copilul este câteodată obligat să negocieze cu ceilalți pentru a organiza un joc colectiv sau pentru a împărți jucăriile grupei pe care vrea să le folosească. La început, cadrul didactic poate propune activități variate (*jocuri în aer liber, plimbări, spectacole, odihnă etc.*), dar trebuie să rămână deschis la orice propunere sau cerere venită din partea copiilor.
- ✓ **Activități de dezvoltare și exersare a aptitudinilor individuale** le permite copiilor să-și valorifice cunoștințele, abilitățile și aptitudinile într-un domeniu anumit (aptitudinilor muzicale, de desen, sportive etc.). În timpul acestor activități, cadrul didactic va avea ocazia să propună acestor copii activități structurate pe aptitudinile ce trebuie dezvoltate. Finalități ce țin de cultivarea performanțelor și de educația compensatorie sunt formulate de către educatoare în majoritatea cazurilor în cadrul activităților pe centre de interese, iar prin diferențiere și individualizare și în activitățile comune.
- ✓ **Activități recuperatorii** se organizează cu copiii care din diverse motive au lipsit o perioadă mai lungă de la grădiniță, care sunt înscriși mai târziu ori pentru copii cu CES care sunt rămași în urmă din cauza unor inabilități (văz, auz, motricitate, deficiență sau ritm lent al dezvoltării psihice). Proiectarea vizează activitățile de recuperare (logopedie, exerciții motrice speciale, formarea unor deprinderi de comportare în colectiv, desen, muzică, lucru manual etc.), sarcinile de lucru pentru copii, materialul utilizat, procedee de muncă individualizată.

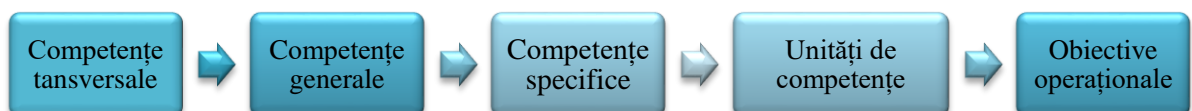
ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE

Activități extracurriculare sunt activitățile desfășurate cu copiii în timpul liber. Scopul principal al acestor activități este delectarea și relaxarea copiilor. Scenariile activităților extracurriculare sunt compuse de către educator și sunt organizate cu copiii în baza tipului

de activitate: serată distractivă, concurs literar, șezătoare, jocuri sportive etc. Activitățile vizate se organizează, de regulă, o dată în trimestru.

2. Dimensiunea proiectivă

Proiectarea activităților din IET se realizează eșalonat în concordanță cu documentele reglatorii procesului instructiv – educativ caracteristic educației timpurii. Pe orizontală, proiectarea didactică trebuie să vizeze următoarea succesiune:

Pentru Educația timpurie sunt caracteristici mai multe tipuri de proiectări: *proiectarea tematică, zilnică și a unei activități de învățare.*

Proiectarea tematică este realizată de cadrul didactic și reprezintă o activitate centrată pe o temă care derivă din necesitățile și interesele copiilor, fiind abordată prin prisma mai multor domenii de activitate. Un proiect tematic poate fi propus în rezultatul evaluării copiilor, în cazul atestării unor lacune sau ca răspuns la interesul manifestat de ei. Subiectele pot fi sugerate de copii în urma unor discuții sau aplicării unor metode.

Proiectul nu este o întreprindere a copilului, ci o întreprindere comună educatorului și a copilului.
W. H. Kilpatrick

Proiectarea tematică conține: *inventar de probleme, scrisoare de intenție, harta proiectului și inventar de activități* (vezi anexa 1).

La realizarea proiectelor vor fi implicați și părinții. Fiecare proiect se va finaliza cu diferite produse, care vor fi păstrate în portofoliile copiilor, spectacole muzicale, expoziții, piese de teatru etc.

Proiectarea zilnică reprezintă un proces complex ce îmbină armonios o suită de activități de predare-învățare-evaluare cu activități de mișcare și distractive în scopul realizarea competențelor generale aferente domeniilor de activitate, fiind bazate pe respectarea regimului zilnic (vezi anexa 2).

Proiectarea unei activități de învățare reprezintă o activitate anticipativă ce prefigurează acțiunile cadrului didactic și ale copilului în raport cu obiectivele urmărite, competențe specifice și unitățile de competență ale domeniilor de activitate, strategiile de predare și evaluare. Această proiectare este realizată din perspectiva abordării integrate a predeverilor curriculare aferente domeniilor de activitate, aflate în corelare cu domeniile de dezvoltare caracteristice Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere la 7 ani. Fiecare domeniu de activitate acoperă toate domeniile de dezvoltare, dar gradul de acoperire este diferit (fig. 5.1.). Acesta depinde de conținutul domeniului.

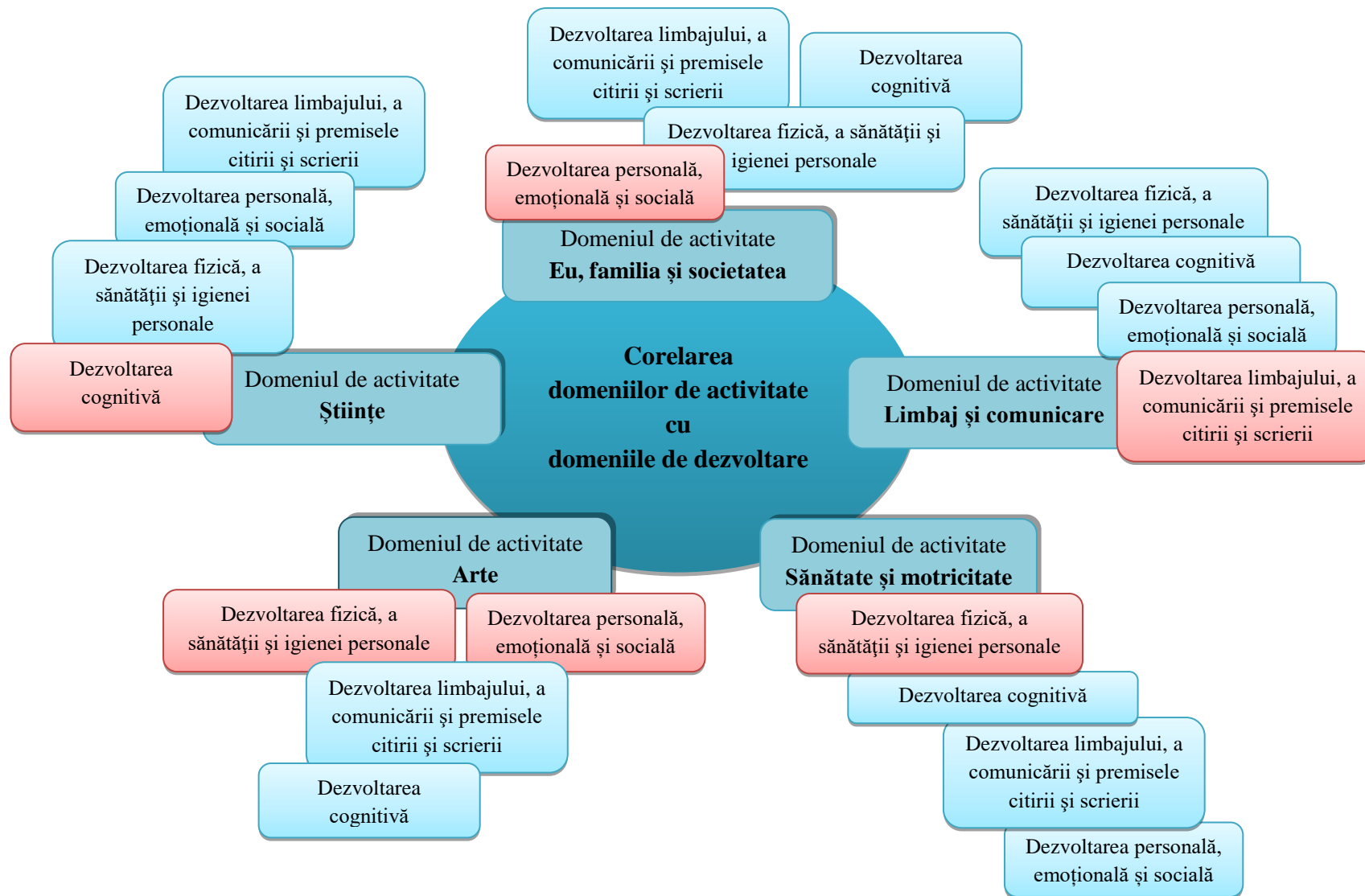

Fig. 5.1. Corelarea domeniilor de activitate cu domeniile de dezvoltare

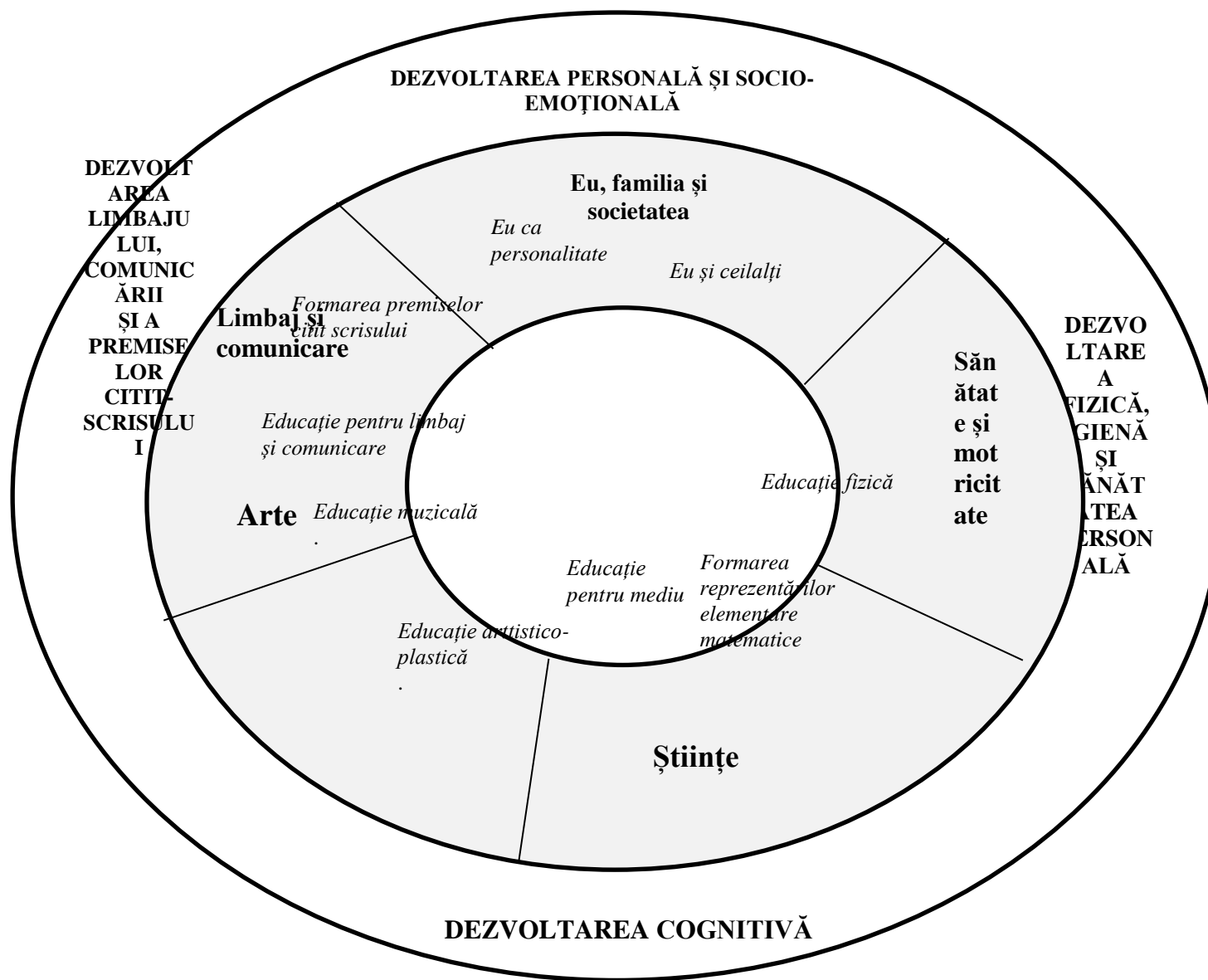

Fig. 5.1. Corelarea domeniilor de activitate cu domeniile de dezvoltare

Proiectarea activităților integrate au la bază realizarea competențelor specifice domeniilor de activitate și se recomandă a fi realizată prin alegerea unui model (vezi anexa 3):

- **Modelul învățării secvenționale a cunoștințelor** propus de *R.M. Gagné*, care este structurat pe o serie de evenimente instrucționale realizate în concordanță cu obiectivele prevăzute și finalitățile urmărite.
- **Modelul „Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere” (ERRE)** propus de *J.L. Meredith și K.S. Steele*, care se axează pe dezvoltarea gândirii critice.

Pentru realizarea competențelor specifice domeniilor de activitate se vor crea de cadrul didactic obiective operaționale după modelul ACCM propus de R. F. Mager. Grilele cu verbe necesare pentru operaționalizare vor servi taxonomiile lui B.S. Bloom pentru domeniul cognitiv, D. Krathwohl pentru domeniul afectiv și E.J. Simpson pentru domeniul psihomotor.

3. Dimensiunea strategică

În scopul realizării finalităților educației timpurii, cadrul didactic este în drept să-și selecteze individual strategiile de abordare a prevederilor curriculare. Dat fiind faptul că noul curriculum este axat pe satisfacerea nevoilor și intereselor copilului, metodele, mijloacele didactice și formele de organizare utilizate în demersul didactic trebuie să fie orientate spre abordarea holistică în premisa centrării pe subiectul educației.

Cu toate că jocul reprezintă activitatea primordială caracteristică vârstei preșcolare, cadrul didactic poate folosi și alte metode:

- *Metode de comunicare* (conversația euristică și catihetică, problematizarea, povestirea, descrierea, explicația, ș.a.).
- *Metode de explorare directă și indirectă* (observația, studiul de caz, experimentul, demonstrația, modelarea ș.a.).
- *Metode de acțiune reală și simulativă* (exerciții, lucrări practice, activități creative, joc de rol, învățarea prin simulare ș.a.).

Noua tendință a învățământului solicită integrarea în actul educațional din IET și a *metodelor interactive* (Floarea de nufăr, Ciorchinele, Bula dublă, Trierea aserțiunilor, Comunicarea rotativă, Învățarea în cerc, Explozia stelară etc.). Acestea vor fi integrate în demersul educațional în concordanță de particularitățile de vârstă ale copiilor și conținutul temelor abordate.

4. Dimensiunea evaluativă

Evaluarea reprezintă o componentă a procesului instructiv-educativ desfășurat în IET. Evaluarea copiilor se realizează pe tot parcursul anului și are rolul de a spori potențialul intelectual al copilului și de a înlătura lacunele depistate.

În IET, cadrul didactic utilizează trei tipuri de evaluări: *inițială/predictivă, continuă/formativă, finală/sumativă*.

Evaluarea inițială/ predictivă constituie o condiție hotărâtoare pentru reușita activității de învățare, fiind menită să ofere posibilitatea de a cunoaște potențialul de învățare

al copiilor la începutul anului, de a ști care sunt premisele de la care pornim să proiectăm activitățile de învățare. Cadrele didactice vor observa copiii în timpul diferitelor momente ale programului zilnic și vor dialoga atât cu părinții, cât și cu copiii în vederea obținerii unor informații cât mai relevante despre nivelul de dezvoltare al acestora, care ulterior, îi vor ajuta la planificare. Ea se realizează la fiecare început de an școlar, primele două săptămâni.

Evaluarea continuă/ formativă se realizează permanent de către cadrul didactic prin observarea comportamentelor, a reacțiilor copiilor în diverse situații - spontane și/ sau solicitate, prin discuții individuale, analiza produselor activității copilului – desene, postere, evoluări artistice, etc.

Evaluarea finală/ sumativă reflectă global progresele în dezvoltarea și învățarea copilului și se face la sfârșit de an și la sfârșitul perioadei. Aprecierea progresului se face în comparație cu achizițiile înregistrate anterior (la evaluarea inițială). Aceasta va avea în vedere stabilirea pașilor care urmează să fie întreprinși în următorul an.

Pentru monitorizarea dezvoltării copiilor de vârstă timpurie și preșcolară sunt utilizate *Instrumente de monitorizare și evaluare a dezvoltării copilului în baza SÎDC*. Această monitorizare este realizată pe trei perioade de vârstă (1,5-3 ani, 3-5 ani și 5-7 ani), efectuându-se două evaluări pe parcursul acestora: evaluarea inițială și sumativă.

La începutul fiecărei perioade de vârstă pe durata 15 septembrie – 15 octombrie se efectuează evaluarea inițială a copiilor cu scopul de a constata nivelul de performanță a fiecărui preșcolar pe cele 4 domenii de dezvoltare. Rezultatele copiilor sunt înregistrate în Fișa individuală și ele permit proiectarea activității viitoare cu scopul obținerii unor progrese mai mari.

La finele perioadei de vârstă (15 aprilie – 15 mai) se va realiza evaluarea sumativă, care furnizează informații despre schimbările survenite în procesul dezvoltării personalității fiecărui copil. Aceste rezultate permit, totodată, efectuarea unei comparații între achizițiile atinse la sfârșitul perioadei de vârstă și nivelul inițial de dezvoltare.

Pe parcursul perioadei de monitorizare, în scopul observării reacțiilor și comportamentelor copiilor în diverse situații, spontane sau create, se va realiza de cadru didactic evaluări formative.

În cadrul fiecărei perioade, rezultatele evaluării preșcolarilor vor fi consemnate în fișe individuale prin aplicarea unei scale din 3 nivele: Realizat, În curs de realizare, Nerealizat.

Pentru grupa pregătitoare, conform metodologiei de înmatriculare a copilului în clasa I, preșcolarii mari sunt evaluați în baza Instrumentului de monitorizare a pregătirii copilului pentru școală. Evaluarea inițială se realizează în perioada 15 septembrie – 15 octombrie, iar cea sumativă va fi realizată în luna aprilie. Luna mai va servi drept perioadă de recuperare și va permite atingerea performanțelor dorite de copiii prin înlăturarea lacunelor observate.

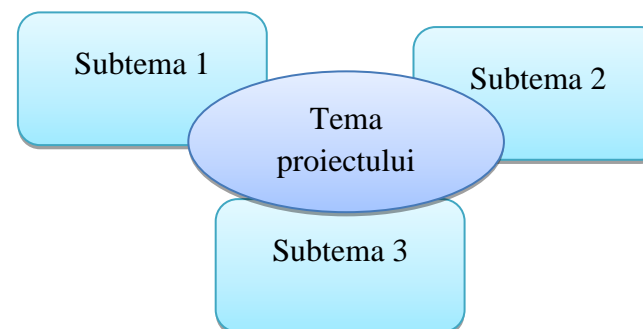
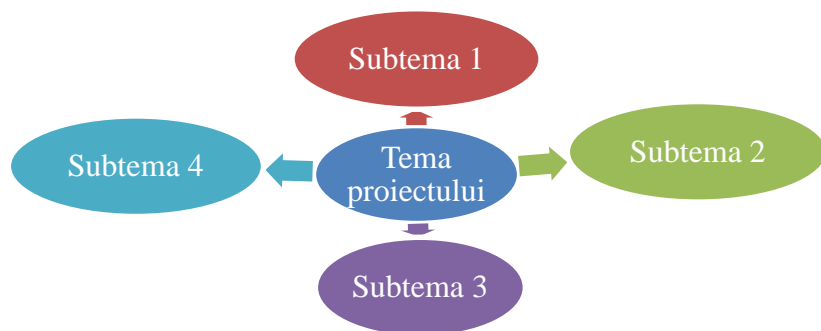
În cazul copiilor noi-veniți în grupă, după perioada de adaptare (2-3 săptămâni) se va recurge la procesul de evaluare după metodologia descrisă. În cazul observării unor comportamente nespecifice vârstei cu manifestarea unor semne de risc pentru dezvoltarea copilului, vor fi anunțați părinții și se vor aplica prevederile „Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului”.

Proiectarea tematică

Tema proiectului:
 Durata:
 Domenii de activitate:
 Competențe specifice:
 Inventar de probleme

Ce știm?	Ce vrem să aflăm?

Harta proiectului

Scrisoare de intenție
 Inventar de activități

Tema proiectului _____
Tema săptămânală _____

Ziua Data	Tema zilei	Activități pe domenii de activitate	Activități în centre de interes	Activități de dezvoltare personală

Proiectarea zilnică

Data _____

Ziua _____

Tema zilei _____

Obiectivele operaționale:

O1 –

O2 –

O3 –

...

Vocabular _____

Tipul activității	Sarcini pentru copii	Strategii didactice			Evaluarea
		Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	
Întâlnirea de dimineață					
Activități comune					
Activități în centre de interes					
Activități recreative	Pimbări				
	Rutine și tranziții				
Activități de dezvoltare și exersare a aptitudinilor individuale					

Proiect didactic

Data:

Instituția:

Grupa:

Propunător:

Domeniile de activitate:

Dimensiunile:

Tema proiectului:

Tema zilei:

Unități de competență:

Obiective operaționale:

La finele activității copiii vor fi capabili:

a. Cognitive:

b. Psihomotorii:

c. Socio-afective:

Strategii didactice:

a) Metode didactice:

b) Mijloace de învățământ:

c) Forme de organizare:

Centre de interes:

Bibliografie:

Desfășurarea activității

Etapa activității	O.O.	Dozarea	Conținutul activității	Strategii didactice			Evaluare
				Metode didactice	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Moment organizatoric							
2. Captarea atenției							
3. Anunțarea temei și obiectivelor							
4. Reactualizarea cunoștințelor							
5. Predarea-învățarea noului conținut							
6. Obținerea performanțelor și asigurarea conexiunii inverse							
7. Evaluarea performanțelor.							
8. Încheierea activității							

Desfășurarea activității

Etapa activității	O.O.	Dozarea	Conținutul activității	Strategii didactice			Evaluare
				Metode didactice	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Evocare							
2. Realizarea sensului							
3. Reflecție							
4. Extindere							

